

**ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА
У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ**

**JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I JAVNIH TUŽILACA
U REPUBLICI SRPSKOJ**

**PUBLIC INSTITUTION CENTER FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF
THE REPUBLIKA SRPSKA**

**PROGRAM
STRUČNOG
USAVRŠAVANJA I
POČETNE OBUKE
ZA 2023. GODINU**

SADRŽAJ

SADRŽAJ	3
UVOD	8
STRUČNO USAVRŠAVANJE	8
POČETNA OBUKA	9
IZBOR TEMA	10
IZBOR POLAZNIKA ZA UČEŠĆE U POJEDINIM AKTIVNOSTIMA	11
KATEGORIJE I IZBOR EDUKATORA	11
PRAVA I OBAVEZE EDUKATORA	12
IZBOR METODA EDUKACIJE	12
IZBOR OBLIKA EDUKACIJE	12
SAVJETOVANJA I SEMINARI	12
OKRUGLI STOLOVI	13
RADIONICE	13
KURSEVI	13
SPECIJALIZOVANA EDUKACIJA	13
UČENJE NA DALJINU	13
KRIVIČNOPRAVNA OBLAST	14
1. Sticaj krivičnih djela.....	14
2. Praksa Republičkog javnog tužilaštva u primjeni novih odredaba ZKP RS u postupku rješavanja pritužbi i prigovora.....	14
3. Sporazum o priznanju krivice.....	14
4. Uloga oštećenog u krivičnom postupku.....	15
5. Postupanje sudije za prethodno saslušanje.....	15
6. Prethodne istražne radnje i izvještaj ovlaštenih službenih lica o počinjenom krivičnom djelu iz oblasti privrednog kriminala i korupcije.....	15
7. Alternativne mjere u krivičnom zakonodavstvu RS sa fokusom na „rad u javnom interesu“.....	15
8. Pritvor i pretresno ročište u praksi Osnovnog suda Brčko distrikta BiH.....	16
SEMINARI U SARADNJI SA VISOKIM SUDSKIM I TUŽILAČKIM SAVJETOM BOSNE I HERCEGOVINE	16
9. Pripadnici ranjivih grupa kao svjedoci u postupku.....	16
<i>PROJEKT „JAČANJE TUŽILAČKIH KAPACITETA U SISTEMU KRIVIČNOG PRAVOSUDA“</i>	<i>16</i>
10. Proaktivne istrage u predmetima korupcije.....	16
SEMINARI U OKVIRU PROJEKTA ZA RAZVOJ, POMOĆ I EDUKACIJU U PREKOMORSKIM ZEMLJAMA (OPDAT)	17
11. Odmjeravanje i izricanje kazni u krivičnom postupku.....	17
12. Istraga i procesuiranje koruptivnih krivičnih djela.....	17
<i>SEMINARI U OKVIRU PROJEKTA ZA RAZVOJ, POMOĆ I EDUKACIJU U PREKOMORSKIM ZEMLJAMA I FONDACIJOM UDRUŽENE ŽENE BANJA LUKA</i>	<i>18</i>
13. Obaveze države u zaštiti žrtava nasilja.....	18
14. Pojam nasilja u porodici i rodno zasnovanog nasilja, oblici i dinamika.....	18
15. Sudska ocjena olakšavajućih i otežavajućih okolnosti u slučajevima porodičnog i rodno zasnovanog nasilja;.....	18
16. Rodne predrasude u primjeni prava i uticaj na sudske odluke u oblasti nasilja nad ženama.....	19
SEMINARI U SARADNJI SA ATLANTSKOM INICIJATIVOM	19
17. Razmatranje krivičnog djela silovanja u sudskoj praksi u Bosni i Hercegovini.....	19
18. Seksualno uznemiravanje - zakonska rješenja i pravosudni odgovor.....	19
SEMINARI U SARADNJI SA GENDER CENTROM- CENTROM ZA JEDNAKOST I RAVNOPRAVNOST POLOVA VLADE REPUBLIKE SRPSKE	20
19. Diskriminacija u pravosudnoj praksi: izazovi utvrđivanja diskriminacije i primjene posebnih proceduralnih pravila u diskriminacijskim parnicama.....	20
20. Izazovi u primjeni krivičnog zakonodavstva za djela protiv polnog integriteta.....	20
SEMINARI U SARADNJI SA SAVJETOM EVROPE	20
21. Obrazloženje krivične presude.....	20
22. Visokotehnoški kriminal „Elektronski dokazi“.....	21
SEMINARI U SARADNJI SA CPRC	21
23. Trgovina ljudima – „Primjena pravosudnih smjernica za zaštitu žrtava trgovine ljudima i efikasnije kažnjavanje učinitelja“.....	21
24. Trgovina ljudima – „Obuka o nekažnjavanju žrtava trgovine ljudima“.....	21
25. Trgovina ljudima – „Obuka o zaštiti osoba koje pružaju stručnu podršku žrtvama trgovine ljudima“.....	22
SEMINARI U SARADNJI SA MISIJOM OSCE-A U BiH	22
26. Obrnuti teret dokazivanja u predmetima diskriminacije: teorijska i praktična pitanja.....	22
27. Smjernice za izradu optužnica u predmetima korupcije.....	22
28. Pristup pravdi u pitanjima koji se tiču zaštite životne sredine.....	23
SEMINARI U SARADNJI SA UNODC	23
29. Neovlašteni promet oružjem i vojnom opremom, te proizvodima dvojne namjene.....	23

30. Elektronski dokazi	24
SPECIJALISTIČKA OBUKE ZA MALOLJETNIČKO PRAVOSUĐE U SARADNJI SA UNICEF-OVIM PROJEKTOM „PRAVDA ZA SVAKO DIJETE“	24
31. Specifičnosti krivičnog postupka prema djeci i maloljetnicima	24
32. Primjena Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u praksi	25
33. Izvršenje alternativnih mjera za maloljetnike i Izvršenje krivičnih sankcija za maloljetnike	25
NAPREDNA OBUKA ZA MALOLJETNIČKO PRAVOSUĐE U SARADNJI SA UNICEF-OVIM PROJEKTOM „PRAVDA ZA SVAKO DIJETE“	25
34. Seksualno iskorištavanje i zlostavljanje djece u digitalnom okruženju	25
35. Specifičnosti krivičnog postupka prema djeci i maloljetnicima u praksi	26
SPECIJALISTIČKE RADIONICE	26
36. SPECIJALISTIČKE RADIONICE: „ Seksualno iskorištavanje i zlostavljanje djece u digitalnom okruženju ”.....	26
KOORDINACIONI SASTANCI TUŽILACA IZ RS, FBiH I BD BiH KOJI RADE NA MALOLJETNIČKOM REFERATU	26
SPECIJALISTIČKA OBUKA U SARADNJI SA USAID-OVIM PROJEKTOM „PRAVOSUĐE PROTIV KORUPCIJE U BiH“	27
37. Obuka za rukovodice u tužilaštvima, tužioce i stručne saradnike u tužilaštvima u okviru višegodišnjeg programa individualizovane obuke za tužioce za rad na predmetima visokog nivoa korupcije i organizovanog kriminala i najsloženijim oblicima privrednog kriminala- III godina obuke.....	27
38. Obuka za sudije i stručne saradnike za rad na predmetima korupcije i organizovanog kriminala	28
SEMINAR U SARADNJI SA AMBASADOM FRANCUSKE U BiH.....	30
39. Upotreba sistema za balističku identifikaciju – EVOFINDER u okviru istraga	30
OKRUGLI STOLOVI	30
40. Aktuelna pitanja iz prakse Vrhovnog suda RS	30
41. Aktuelna pitanja iz prakse okružnih sudova u RS	30
SAVJETOVANJA	31
42. XXI Savjetovanje iz krivičnopravne oblasti, Neum.....	31
43. XVI Stručno Savjetovanje tužilaca, Neum	31
EDUKACIJA EDUKATORA	32
Tema: „Edukacija edukatora - za učesnike koji su prošli specijalističku edukaciju iz oblasti korupcije“	32
Tema: „Edukacija edukatora - za učesnike koji su prošli specijalističku edukaciju iz oblasti privrednog i organizovanog kriminala“	32
Tema: „Edukacija edukatora - za učesnike koji su prošli specijalističku edukaciju iz oblasti visokotehnološkog/kibernetičkog kriminala“	32
GRADANSKOPRAVNA OBLAST	33
1. Aktuelna pitanja iz Zakona o stvarnim pravima Republike Srpske	33
2. Ugovor o prodaji buduće stvari, sa posebnim osvrtom na prodaju nepokretnosti u izgradnji	33
3. Primjena Zakona o premjeru i katastru Republike Srpske	33
4. Primjena propisa iz oblasti radnih odnosa u Republici Srpskoj	34
5. Aktuelna pitanja iz Zakona o obligacionim odnosima Republike Srpske	34
6. Novine inkorporirane u Porodični zakon Republike Srpske	34
7. Rasprava pred drugostepenim sudom u parničnom postupku	34
PRIJEDLOG VISOKOG SUDSKOG I TUŽILAČKOG SAVJETA BOSNE I HERCEGOVINE.....	35
8. Primjena Zakona o zaštiti tajnih podataka	35
9. Proces ocjene dokaza i troškovi parničnog postupka	35
SEMINARI U SARADNJI SA GENDER CENTROM VLADE REPUBLIKE SRPSKE	36
10. Diskriminacija u sudskoj praksi.....	36
SEMINARI U SARADNJI SA SAVJETOM EVROPE.....	36
11. Kleveta	36
12. Govor mržnje.....	36
13. Obrazloženje parnične presude	36
14. Obuka o jednakosti i nediskriminaciji	37
OKRUGLI STOLOVI.....	37
15. Aktuelna praksa okružnih sudova u Republici Srpskoj	37
16. Aktuelna praksa Vrhovnog suda Republike Srpske	37
OKRUGLI STO U SARADNJI SA SAVJETOM EVROPE.....	38
17. Pravo na suđenje u razumnom roku.....	38
SAVJETOVANJA	38
18. XVII Savjetovanje iz gradanskopravne oblasti u saradnji sa Udruženjem sudija RS, Udruženjem sudija FBiH Udruženjem sudija BiH, i Centrom za edukaciju sudija i javnih tužilaca RS i Federacije BiH, Pravosudnom komisijom Brčko distrikta, Advokatskim komorama	38
19. Savjetovanje iz svih pravnih oblasti u saradnji sa Udruženjem pravnika RS, Pravnim fakultetom Univerziteta u Banjoj Luci i Centrom za edukaciju sudija i javnih tužilaca RS i FBiH - Oktobarski pravnički dani	38
VANPARNIČNA OBLAST	40
1. Sudska praksa iz vanparničnih postupaka.....	40
2. Nasljeđivanje po zakonu, nasljeđivanje po testamentu i raspravljanje zaostavštine	40
PRIJEDLOG VISOKOG SUDSKOG I TUŽILAČKOG SAVJETA BOSNE I HERCEGOVINE.....	40

3. Ostavinski postupak pred notarom.....	40
4. Oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti s osvrtom na zadržavanje lica u zdravstvenoj ustanovi	41
IZVRŠNI POSTUPAK	42
1. Aktuelna pitanja izvršnog postupka.....	42
PRIJEDLOG VISOKOG SUDSKOG I TUŽILAČKOG SAVJETA BOSNE I HERCEGOVINE	42
2. Primjena Zakona o izvršnom postupku Republike Srpske.....	42
UPRAVNOPRAVNA OBLAST.....	43
1. Praksa Vrhovnog suda Republike Srpske na upravnom referatu	43
PRIVREDNOPRAVNA OBLAST	44
1. Ugovaranje FIDIC uslova u građevinarstvu.....	44
2. Problemi u primjeni Zakona o registraciji poslovnih subjekata Republike Srpske	44
3. Aktuelna pitanja iz prakse privrednih sudova u Republici Srpskoj.....	44
SEMINARI U SARADNJI SA GRUPACIJOM SVJETSKE BANKE	45
4. Postupak likvidacije pravnih subjekata po službenoj dužnosti.....	45
5. Skraćeni dobrovoljni likvidacioni postupak.....	45
SEMINARI U SARADNJI SA CLDP (PROGRAM RAZVOJA PRIVREDNOG PRAVA MINISTARSTVA TRGOVINE SAD-A)	45
6. Promocija Priručnika o intelektualnoj svojini za sudije	45
PRIJEDLOG VISOKOG SUDSKOG I TUŽILAČKOG SAVJETA BOSNE I HERCEGOVINE	46
7. Ekonomski aspekti stečajnog postupka	46
8. Arbitraža	46
PREKRŠAJNOPRAVNA OBLAST.....	48
1. VI Savjetovanje iz prekršajnopravne oblasti.....	48
2. Okrugli sto: „Ujednačavanje sudske prakse u prekršajnim predmetima okružnih sudova u Republici Srpskoj“	48
POSEBNE TEME	49
1. Orijentacioni kriterijumi i iznosi za utvrđivanje visine pravične novčane naknade nematerijalne štete	49
2. a) Sloboda izražavanja i korištenje društvenih mreža	49
b) Jasan i ubjedljiv nastup u sudnici i tužilaštvu kao i u kontaktu sa medijima	49
PRIJEDLOG VISOKOG SUDSKOG I TUŽILAČKOG SAVJETA BOSNE I HERCEGOVINE – OBUKA IZ OBLASTI ETIKE I INTEGRITETA NOSILACA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA	50
1. ONLINE OBUKA o etici, integritetu i sprečavanju sukoba interesa za nosioce pravosudne funkcije	50
2. Disciplinski postupci i praksa	50
3. OKRUGLI STO: Standardi profesionalne etike za sudije u Bosni i Hercegovini	51
4. OKRUGLI STO: Standardi profesionalne etike za tužioce u Bosni i Hercegovini.....	51
PRIJEDLOG VISOKOG SUDSKOG I TUŽILAČKOG SAVJETA BOSNE I HERCEGOVINE - OBUKA RUKOVODNOG KADRA U INSTITUCIJAMA PRAVOSUĐA	52
1. Uloga predsjednika sudova i glavnih tužilaca u očuvanju integriteta pravosudnih institucija	52
2. Elektronski alati za menadžere	52
3. Izgradnja liderskih i upravljačkih kapaciteta u pravosudnim institucijama.....	53
4. RADIONICA: Proaktivna uloga predsjednika sudova.....	53
5. RADIONICA: Savremeno komuniciranje s javnošću.....	54
6. RADIONICA: Vještine komuniciranja i timski rad / lično liderstvo	54
7. OKRUGLI STO: Aktuelna pitanja za rukovodioce pravosudnih institucija	55
POSEBNI PRIJEDLOZI VISOKOG SUDSKOG I TUŽILAČKOG SAVJETA BOSNE I HERCEGOVINE	56
1. Rodna (ne)ravnopravnost: stereotipi i predrasude.....	56
2. Ljudska prava LGBTI osoba u Bosni i Hercegovini i pravni mehanizmi njihove zaštite – iskustva iz Bosne i Hercegovine i regiona.....	56
3. Sigurnost nosilaca pravosudnih funkcija.....	57
4. RAZVOJ SISTEMA MENTORSTVA U SUDOVIMA I TUŽILAŠTVIMA	57
- Radionica za sudije mentnore.....	57
- Konferencija konsultativnih tužilaca	58
SEMINARI U SARADNJI SA AIRE CENTROM	59
1. „FORUM O NACIONALNOJ INTERPRETACIJI EVROPSKE KONVENCIJE ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA“	59
2. „FEMICID“	59
UČENJE NA DALJINU	60
1. Novoimenovanim javnim tužiocima biće dostupne i sljedeće teme putem učenja na daljinu:.....	60
2. ONLINE OBUKA o etici, integritetu i sprečavanju sukoba interesa za nosioce pravosudne funkcije	60
HELP KURS SAVJETA EVROPE.....	60
1.E-UČENJE: Uvod u Evropsku konvenciju o ljudskim pravima	61
SEMINARI U SARADNJI SA AIRE CENTROM	62
1. E-UČENJE: „ Osnovna obuka o rodnoj ravnopravnosti”	62
OBUKA ZA NOVOIMENOVANE SUDIJE I JAVNE TUŽIOCE	63
SEMINARI NAMIJENJENI NOVOIMENOVANIM SUDIJAMA	63
1. Priprema za suđenje, vođenje postupka i donošenje odluke	63
2. Tehnike izrade krivične presude	64
3. Tehnike izrade presude u građanskim sporovima	64

SEMINARI NAMIJENJENI NOVOIMENOVANIM JAVNIM TUŽIOCIMA	65
1. Provođenje istrage i zajednički istražni timovi	65
2. Tehnike izrade tužilačkih akata	65
3. Vještina zastupanja optužnice.....	66
4. Radnje dokazivanja i zakonitost dokaza	66
5. Postupanje u dežurstvima s posebnim osvrtom na rad na predmetima opšteg kriminala sa kojima se novoimenovani tužilac susreće u dežurstvima	66
SEMINARI NAMIJENJENI NOVOIMENOVANIM SUDIJAMA I JAVNIM TUŽIOCIMA	67
1. Sudska i tužilačka etika i disciplinske prakse	67
2. Predstavljanje baze sudskih odluka OSD-a VSTS-a i osnove CMS/TCMS-a.....	67
3. Specifični aspekti pristupa pravdi sa stanovišta pripadnika ranjivih grupa (djeca, osobe sa invaliditetom, Romi, LGBTI osobe, mariginalizovane kategorije žena)	68
OBUKE O LJUDSKIM PRAVIMA U OKVIRU PROGRAMA OBUKE NOVOIMENOVANIH SUDIJA I (JAVNIH) TUŽILACA	68
OBUKE TOKOM 2023. GODINE –LJUDSKA PRAVA:	69
1. OBUKA: UVOD U EVROPSKU KONVENCIJU O LJUDSKIM PRAVIMA	69
2. OBUKA: OBUKA O PRINCIPIMA TUMAČENJA EKLJP- OSNOVNA i NAPREDNA OBUKA	70
3. OBUKA: OBUKA O PROCESNIM LJUDSKIM PRAVIMA	71
4. OBUKA: EVROPSKI STANDARDI O LJUDSKIM PRAVIMA I VJEŠTINE ISTRAŽIVANJA SUDSKE PRAKSE.....	72
KONTINUIRANA OBUKA	73
1. OBUKA: OBUKA O JEDNAKOSTI I NEDISKRIMINACIJI.....	73
POČETNA OBUKA	75
PRAVNI OKVIR ZA POČETNU OBUKU.....	75
CILJNE GRUPE POČETNE OBUKE	75
CILJEVI POČETNE OBUKE	75
KARAKTER POČETNE OBUKE.....	76
EDUKATORI	76
POLAZNICI OBUKE U 2023. GODINI.....	76
MATERIJALI	77
FINANSIJSKA SREDSTVA ZA PROVOĐENJE OBUKE.....	77
SADRŽAJ POČETNE OBUKE ZA STRUČNE SARADNIKE U SUDOVIMA/TUŽILAŠTVIMA	77
MODULI U PRVOJ GODINI OBUKE.....	78
MODULI U DRUGOJ GODINI OBUKE.....	78
MODULI U TREĆOJ GODINI OBUKE.....	79
SEMINARI ZA TREĆU GODINU POČETNE OBUKE STRUČNIH SARADNIKA	80
1. MODUL I – Građanska oblast.....	80
2. MODUL II – Krivična oblast	80
3. MODUL III – Alternativno rješavanje sporova	80
4. MODUL IV – Nosioci pravosudne funkcije i društvo.....	81
SEMINARI ZA POČETNU OBUKU PRIPRAVNIKA	82
1. Građanska oblast	82
2. Krivična oblast.....	82
PRIJEDLOG VISOKOG SUDSKOG I TUŽILALČKOG SAVJETA BOSNE I HERCEGOVINE	82

Poštovani,

Centar za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj ima posebno zadovoljstvo predstaviti vam Program stručnog usavršavanja i početne obuke sudija i javnih tužilaca za 2023. godinu, koji je kreiran na bazi Zakona o Centru za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj, na osnovu analize potreba za edukacijom nosilaca pravosudnih funkcija, iskazanog interesa pravosudne zajednice, te prijedloga pravosudnih institucija, preporuka i prijedloga Visokog sudskog i tužilačkog savjeta BiH, prijedloga akademske zajednice i stalnih edukatora, sudija i javnih tužilaca u BiH, nevladinih i međunarodnih organizacija čiji su projekti uključeni u edukacije sudija i javnih tužilaca u BiH, kao i na osnovu analize različitih sudskih odluka, kako domaćih sudova tako i odluka Evropskog suda za ljudska prava.

Namjera nam je da se Program stručnog usavršavanja i početne obuke nosilaca pravosudnih funkcija prilagodi potrebama za obukom sudija i javnih tužilaca, koja obuka ih priprema i osposobljava za efikasno obavljanje pravosudnih funkcija na koje su izabrani, da doprinosi pravnoj sigurnosti i jačanju povjerenja građana u pravosudni sistem RS i BiH, a kroz izbor tema u Programu, da se poboljšaju standardi i metodologija izvođenja obuke, sve u cilju da nezavisnost pravosuđa u javnosti bude prezentovana na najbolji mogući način, kako bi i percepcija javnosti o stručnom, nezavisnom i nepristrasnom pravosuđu bila što bolja.

Program stručnog usavršavanja i početne obuke za 2023. godinu sadrži veliki broj tema, koje su odabrane na osnovu analize i procjene svih dosadašnjih aktivnosti vezanih za edukaciju nosilaca pravosudnih funkcija i analize najčešćih grešaka u radu nižestepenih sudova, na osnovu kojih će se sprovesti edukacija i obuka radi adekvatne razrade kroz program stručnog usavršavanja u 2023. godini, pri tome garantujući sudijama i javnim tužiocima održavanje i proširivanje njihovih znanja iz oblasti najnovijih naučnih i stručnih dostignuća u oblasti prava, sudske i tužilačke prakse drugih zemalja, pravne tehnike, kulture i društvenih odnosa, koje je neophodno za obavljanje njihove funkcije.

Kvalitet rada nosilaca pravosudnih funkcija, između ostalog, u mnogome zavisi i od kvalitetnog Programa stručnog usavršavanja i početne obuke nosilaca pravosudnih funkcija, a što doprinosi unapređenju efikasnosti pravosuđa, pravnoj sigurnosti i jačanju povjerenja javnosti u pravosudni sistem u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

Osnovni cilj Centra je unaprijediti mogućnosti ne samo aktivnog učešća sudija i javnih tužilaca u okviru planiranih edukativnih aktivnosti, nego i način njihove kvalitetne pripreme, iznošenje njihovog pravnog stava, kroz omogućavanje interaktivnog rada i adekvatne i konstruktivne diskusije sa ostalim kolegama u pravosuđu.

Kroz edukaciju koju provodi Centar, stiču se vještine u donošenju odluka, što zahtjeva ne samo izuzetno poznavanje prava i metoda rada, nego i sposobnost pravilnog korištenja ličnih vještina, koje su potrebne u svakodnevnom radu, jer je neophodno da pravosudne institucije raspolažu kompetentnim sudijama i tužiocima, koji znaju pravilno primjeniti Zakon.

Ovom prilikom želimo vas informisati da na našoj web stranici možete pronaći ovaj Program i sve informacije o Centru, te informacije o trenutnim i budućim aktivnostima Centra.

Iskreno se nadamo da će ciljna grupa, sudije i javni tužioci u Republici Srpskoj, u okviru ovog Programa prepoznati teme za koje smatraju da su korisne, kako za njihovo stručno usavršavanje u okviru referata na kojem rade, tako i za početnu obuku novoimеноvanih sudija i javnih tužilaca, te da će se aktivno uključiti u realizaciju ovog programa i na taj način doprinijeti unapređenju sistema obuke sudija i javnih tužilaca, stručnih saradnika i pripravnika, kao budućih sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

S poštovanjem.

DIREKTOR
Tomislav Čavić s.r.

UVOD

Program stručnog usavršavanja i početne obuke za 2023.godinu je prilagođen potrebama za obukom sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj, koja obuka ih priprema i osposobljava za efikasno obavljanje pravosudnih funkcija na koje su izabrani, doprinosi pravnoj sigurnosti i jačanju povjerenja građana u pravosudni sistem Republike Srpske i Bosne i Hercegovine.

Kroz izbor tema, program doprinosi poboljšanju standarda i metodologije u izvođenju obuke, sa ciljem zadovoljenja potreba nosilaca pravosudnih funkcija za sistematskim provođenjem specijalističke obuke i što veće zastupljenosti radionica, vježbi i praktičnih rješenja u edukaciji koje doprinose razvijanju i usavršavanju sudijskih i tužilačkih vještina, sve u cilju da nezavisnost pravosuđa u javnosti bude prezentovana na najbolji mogući način, kako bi se i percepcija o stručnom, nezavisnom i nepristrasnom pravosuđu u očima javnosti popravila.

STRUČNO USAVRŠAVANJE

Osnovna ideja stručnog usavršavanja sudija i javnih tužilaca je da se ovoj ciljnoj grupi omogući kontinuirana obuka, koja se sastoji kako od obuke usmjerene na primjenu zakonskih propisa, tako i na praćenje izmjena istih, te razvijanje i usavršavanje sudijskih i tužilačkih vještina, specijalističku obuku i upoznavanje sa međunarodnim standardima i propisima Evropske unije. To određuje i sadržaj ovog programa.

U skladu sa važećim zakonskim propisima, stručno usavršavanje je obavezno za sudije i tužioce svih nivoa. Ono omogućava proširivanje znanja u vezi sa zakonskim rješenjima i praksom.

Opšta pravila o obaveznoj obuci

Na osnovu Odluke VSTS BiH o odobravanju programa početne obuke i stručnog usavršavanja sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini u 2023.godini, broj: 07-13-3-72-3/2023 od 17.01.2023.godine, koja se primjenjuje od 01. februara 2023. godine, određeno je da se u pogledu obaveznosti obuke za nosioce pravosudnih funkcija nastavlja primjena Odluke VSTS BiH o minimalnom obimu početne obuke i stručnog usavršavanja sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini broj: 07-13-3-2195-6/2018 od 24.10.2018. godine, prema kojoj su sudije i javni tužioći (izuzev novoimenovanih sudija i javnih tužilaca), dužni u toku godine ostvariti minimalno tri (3) dana, a maksimalno deset (10) dana stručnog usavršavanja na teme koje su vezane za referat(e) na koji su raspoređeni i na kojem rade.

Prema ovoj Odluci VSTS BiH, određeno je da su sudije i javni tužioći, koji su prvi put imenovani na ovu funkciju (novoimenovani nosioci pravosudnih funkcija), u obavezi da pohađaju cjelokupni Program početne obuke za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija, a koji se provodi u organizaciji Centra za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj, odnosno Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine, najkasnije u prvih šest (6) mjeseci nakon preuzimanja dužnosti. Rukovodioci pravosudnih institucija (predsjednici sudova i glavni tužioći) su dužni omogućiti pohađanje navedenih obuka novoimenovanim nosiocima pravosudnih funkcija.

(2) Ukoliko rukovodilac pravosudne institucije planira rasporediti nosioca pravosudne funkcije na drugi referat dužan mu je omogućiti pohađanje obuka koje su vezane i za novi referat, ako to procjeni opravdanim.

(3) Sudije i javni tužioći koji su u toku godine na dužem odsustvu zbog bolovanja, porodijskog i /ili drugog opravdanog odsustva učestvuju u edukaciji proporcionalno prisustvu na poslu.

Posebna pravila o obaveznosti obuke na temu etike, integriteta i sprečavanja sukoba interesa

Ovom odlukom VSTS BiH je određeno da:

(1) Nosioci pravosudne funkcije koji nisu u 2022.godini stekli certifikat o pohađanju online modula o etici, integritetu i sprečavanju sukoba interesa, obavezni su da isti pohađaju i obuku završe u 2023.godini.

(2) Nakon završetka obuke i sticanja certifikata o tome, ova obuka će se priznati kao jedan dan obavezne obuke.

Posebna pravila o obaveznosti obuke za rukovodni kadar

Odlukom VSTS BiH je određeno da:

(1) Svi rukovodioci pravosudnih institucija, koji nisu tokom 2022.godine pohađali obuku na temu: "Uloga predsjednika sudova i glavnih tužilaca u očuvanju integriteta pravosudnih institucija", dužni su to učiniti u toku 2023.godine.

(2) Svi novi rukovodioci pravosudnih institucija, a koji to nisu učinili u toku 2022.godine, obavezuju se na pohađanje obuka na teme:

- a) "Izgradnja liderskih i upravljačkih kapaciteta u pravosudnim institucijama",
- b) "Proaktivna uloga predsjednika sudova",
- c) "Elektronski alati za menadžere",
- d) "Savremeno komuniciranje s javnošću",

kako bi razvili vještine neophodne za funkcionalno rukovođenje sudovima i tužilaštvima.

(3) Svi novi predsjednici sudskih odjeljenja sudova, a koji to nisu učinili u toku 2022.godine, obavezuju se na pohađanje obuke na temu: "Proaktivna uloga šefova odjeljenja u rukovođenju odjeljenjem".

(4) Navedeni rukovodioci će ovu obuku pohađati po preuzimanju dužnosti i proporcionalno zastupljenosti obuka u programima Centara.

Na ove obuke koje se organizuju iz oblasti rukovođenja i rukovodnih vještina mogu se prijaviti i lica koja se namjeravaju kandidovati na rukovodne funkcije u pravosudnim institucijama.

Pravila o obaveznosti specijalističkih obuka

Odlukom VSTS BiH je određeno da:

Za ispunjenje uslova za sticanje certifikata u skladu sa odredbom člana 197. Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, nosioci pravosudnih funkcija su dužni pohađati sve tematske cjeline iz odgovarajućeg Specijalističkog programa obuke koji je određen za maloljetničko pravosuđe.

Obaveznos obuka za članove VSTS BiH

Članovi Savjeta u stalnom angažmanu nisu u obavezi pohađati edukacije u periodu dok taj angažman traje.

Ostali članovi Savjeta su obavezni pohađati obuke kao i svi nosioci pravosudnih funkcija.

Stručno usavršavanje daje mogućnost razmjene iskustava, podsticanja i ujednačavanja sudske prakse. Takođe, kroz pojedine aktivnosti, predstavlja forum za razmjenu mišljenja sa predstavnicima drugih pravničkih i nepravničkih profesija (javnih službi, policije, administrativnog osoblja u sudovima i tužilaštvima, psihologa, socijalnih radnika itd.).

POČETNA OBUKA

U skladu sa članom 3. stav 2 Zakona o Centru za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj (Službeni glasnik Republike Srpske broj 49/02, 70/02, 30/07 i 63/14), početna obuka podrazumijeva obuku lica koja se namjeravaju baviti ulogom sudije i tužioca. Kako pomenuti Zakon nije precizirao koja su to konkretno lica koja se namjeravaju baviti ulogom sudije i tužioca, to je Centar za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj kao ovu kategoriju lica, prepoznao stručne saradnike i pripravnike zaposlene u sudovima i tužilaštvima, kao lica koja se namjeravaju baviti ulogom sudije ili

tužioca, te novoimenovane sudije i tužioce odnosno one sudije i tužioce koji su na tu poziciju imenovani sa pozicija iz drugih oblasti i koji na taj način prvi put stupaju u pravosudni sistem Republike Srpske.

Sudije i javni tužioci, koji su prvi put imenovani na ovu funkciju u obavezi su pohađaju cjelokupni Program početne obuke za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija, a koji se provodi u organizaciji Centra za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj, odnosno Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine, najkasnije u prvih šest (6) mjeseci nakon preuzimanja dužnosti. Rukovodioci pravosudnih institucija (predsjednici sudova i glavni tužioci) su dužni omogućiti pohađanje navedenih obuka novoimenovanim nosiocima pravosudnih funkcija.

Razvoj obavezne i dobro strukturirane početne obuke za novoimenovane sudije i javne tužioce je jedan od prioriteta u oblasti edukacije sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini.

Navedenom odlukom o minimalnom obimu početne obuke, Visoki sudski i tužilački savjet BiH želi obezbijediti da sve novoimenovane sudije i tužioci dobiju jednu temeljnu, efektivnu i istoobraznu početnu obuku u okviru Centara za edukaciju sudija i tužilaca, u određenom periodu nakon stupanja na sudijsku, odnosno tužilačku funkciju.

Navedena obuka je komplementarni dio početne obuke, jer se novoimenovanim sudijama i tužiocima treba obezbijediti formalizovana stručna podrška i orijentacija unutar pravosudne institucije u koju je imenovan, putem rada sa mentorima, odnosno konsultativnim tužiocima i sudijama.

Obuka novoimenovanih sudija i tužilaca u 2023. godini uključuje različite teme iz svih oblasti prava, koje su posebno namjenjene novoimenovanim sudijama, a posebno novoimenovanim javnim tužiocima, uključujući zajedničke obavezne obuke o ljudskim pravima i primjenu Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava, kao i druge aktuelne teme, poput etike, disciplinskog postupka, korištenja informacionih tehnologija i sl.

Također, ova kategorija lica će moći da prisustvuje i svim drugim obukama predviđenim za sudije i tužioce.

Opšti cilj pružanja obavezne početne obuke stručnim saradnicima u sudovima i tužilaštvima jeste sticanje vještina neophodnih za efektivno i efikasno vršenje sudijske odnosno tužilačke funkcije uključujući i sticanje svestranih iskustava iz prakse, profesionalne etike i sagledavanje svih segmenata uloge i značaja odgovornosti koje su stručnim saradnicima povjerene u njihovim redovnim poslovima.

I u ovoj godini, Centar će nastaviti sa obukom stručnih saradnika, tačnije sa novim ciklusom te obuke, te će u 2023. godini biti obrađena 4 Modula III godine obuke. Ovoj obuci će biti obavezni da prisustvuju oni stručni saradnici koji su imenovani nakon obrađivanja ovih Modula u 2020. godini, kao i oni stručni saradnici koji su već bili prije imenovani ali su ovu obuku iz određenih razloga propustili.

Iskreno se nadamo da će, i u ovoj godini kao i u svim prethodnim do sada, postojati izražen veliki interes lica koji su prepoznati kao kategorija budućih sudija i tužilaca, da svojim obučavanjem doprinesu razvoju i jačanju pravosudnog sistema u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

IZBOR TEMA

Potrebe za edukacijom u ovoj godini su, kao i do sada, utvrđene na osnovu:

- analize potreba za edukacijom nosilaca pravosudnih funkcija,
- prijedloga sudija i tužilaca kao edukatora,
- prijedloga pravosudnih institucija i iskazanog interesa pravosudne zajednice,
- preporuka Visokog sudskog i tužilačkog savjeta BiH,
- analize različitih sudskih odluka o sličnim pitanjima koje ukazuju na neujednačenost sudske prakse,
- analize odluka međunarodnih sudova, posebno odluka Suda za ljudska prava u Strazburu,
- prijedloga međunarodnih organizacija čiji projekti se provode u Bosni i Hercegovini.

Kroz izbor tema, stručno usavršavanje u 2023 godini usmjereno je na:

- produblјivanje shvatanja uloge sudije i javnog tužioca prema važećim procesnim zakonima, te ključne vještine i dobro poznavanje relevantnih procesnih pravila,
- nova zakonska rješenja i novine u sudskoj praksi,
- specijalističke obuke,
- standarde Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda,
- vještine rukovođenja za predsjednike sudova i glavne tužioce.

IZBOR POLAZNIKA ZA UČEŠĆE U POJEDINIM AKTIVNOSTIMA

Osnovni kriterijum za izbor polaznika za učešće u pojedinim aktivnostima svakako je interes pravosuđa da se resursi za edukaciju usmjeravaju po prioritetnim oblastima. Kriterijumi za izbor polaznika zavise od sadržaja svake pojedine aktivnosti, odnosno tema utvrđenih ovim programom. Kad je riječ o izboru kandidata koji će biti polaznici pojedinih oblika stručnog usavršavanja, nastaviće se sa dosadašnjom praksom pozivanja učesnika.

Pored dostavljanja godišnjeg Programa i kalendara aktivnosti, Centar će i dalje dostavljati za svaki pojedini oblik usavršavanja pozive sudovima i tužilaštvima preko predsjednika sudova, odnosno glavnih tužilaca.

Sudije i javni tužioци se uz saglasnost rukovodioca organa u kojem rade, potom prijavljuju za učešće na pojedinom seminaru, za rad u okviru radionice i slično, na teme koje su vezane za referat(e) na kojem rade.

Centar je u obavezi da obezbijedi minimalno tri dana obavezne edukacije za sve sudije i javne tužioce.

Za obaveznu edukaciju treba da pored Centra, evidenciju o edukaciji vodi i pravosudna institucija iz koje učesnik dolazi. Centar će se ovim programom zalagati da se obezbijedi obavezna obuka sudija i tužilaca, kako početna obuka, tako i obuka stručnog usavršavanja. Izuzetak su situacije kada je potreban kontinuitet učestvovanja u edukaciji i tada se pozivi dostavljaju na ime pojedinaca na osnovu prethodno sačinjene liste, ali opet putem predsjednika suda ili glavnog tužioca. Na isti način, Centar planira pozivati i druge zaposlene u sudovima i tužilaštvima u slučajevima u kojima treba da budu uključeni u obuku.

Putem evidencije iz baze podataka Centra moguće je pratiti i dalje raditi na aktivnostima edukacije na odgovarajući način. Centar na osnovu evidencije o učešću u edukaciji koju vodi tokom godine, u skladu sa Zakonom, izdaje godišnja uvjerenja o ispunjenim minimalnim uslovima stručnog usavršavanja.

KATEGORIJE I IZBOR EDUKATORA

Pravilnikom o kategorijama, izboru, pravima i obavezama edukatora Centra – Prečišćen tekst, broj: 06-615-02-650/22 od 16. decembra 2022.godine, uređena su pitanja koja se odnose na edukatore Centra za edukaciju sudija i tužilaca u RS, i to :

kategorije edukatora, kriteriji za izbor i imenovanje, prava i obaveze, postupak za izbor edukatora, ocjena njihovog rada, status i mandat, te druga pitanja.

U skladu sa ovim Pravilnikom edukatori se svrstavaju u sljedeće grupe:

- stalni edukatori sa liste edukatora;
- povremeni edukatori (stručnjaci “po pozivu” koji pružaju obuku u specifičnim oblastima, gdje će njihova stručnost dati doprinos ciljevima programa);
- edukatori edukatora čija lista će se izdvojiti iz kategorija edukatora za pojedine oblasti.

Potrebne kvalifikacije edukatora zavise od konkretnih aktivnosti obuke za koju bi on ili ona bili zaduženi (tzv. funkcionalne kvalifikacije).

Kriteriji za izbor edukatora na Listu edukatora Centra su:

- prethodno profesionalno radno iskustvo, znanje i rezultati u području prava za koje se vrši izbor edukatora,
- prethodno iskustvo u oblasti obuke i stručnog usavršavanja sudija i tužilaca i ocjena njihovog rada kao edukatora;
- sadašnje profesionalno radno iskustvo i znanje u području prava za koje se vrši izbor edukatora,
- akademsko zvanje – master, magisterij, doktorat,
- ranije naučno iskustvo (objavljeni stručni i naučni radovi, pisanje referata, knjiga i priloga u publikacijama, pravnim časopisima i sl.).
- sposobnost izrade scenarija obuke o specifičnoj temi iz Programna stručnog usavršavanja i početne obuke Centra.

Sem angažmana u sprovođenju obuka, svi stalni edukatori Centra su angažovani i u pripremi programa i tema predviđenih Programom rada za narednu godinu.

PRAVA I OBAVEZE EDUKATORA

Prava i obaveze edukatora, uključujući i adekvatan sistem nagrađivanja, utvrđen je i razrađen Pravilnikom o kategorijama, izboru, pravima i obavezama edukatora Centra, kojim su decidno definisana njihova prava, ali i obaveze.

IZBOR METODA EDUKACIJE

S obzirom na to da se radi o edukaciji sudija i tužilaca i budućih nosilaca tih funkcija, prednost će se davati oblicima edukacije koji podrazumijevaju njihovo aktivno učešće u radu.

Interaktivan metod se do sada potvrdio u praksi kao najpogodniji za većinu aktivnosti (konferencija, okrugli sto i sl.). Aktivnosti u okviru obuke mogu imati razne oblike, u zavisnosti od toga šta je najpraktičnije za određenu grupu i predmet obuke (poput seminara, konferencija, okruglih stolova, radionica, praktičnih vježbi/primjera za proučavanje, audio/video demonstracija, studijskih posjeta, on line učenja na daljinu).

Nove tehnologije koje su uvedene u sudovima i tužilaštvima (računarski sistem, online pristup, umrežavanje širokog obima WAN) pružaju veliki potencijal za obuku na daljinu i samostalnu obuku.

Zavisno od karaktera edukativnog sadržaja, organizovaće se različiti tipovi/oblici i primijeniti odgovarajuće metode obuke.

IZBOR OBLIKA EDUKACIJE

Izbor oblika edukacije će zavisiti od teme koja se obrađuje, broja učesnika edukacije i njihovih potreba, finansijskih resursa, te preporuke edukatora i suoorganizatora seminara .

O istim kriterijima će se voditi računa i pri organizovanju centralizovane, odnosno decentralizovane obuke, te će se decentralizovana obuka organizovati u onim slučajevima kada održavanje obuke samo za sudije ili tužioce sa određenog područja bude omogućavalo bolje razumijevanje potreba, manje troškove i neposredniju komunikaciju edukatora i polaznika.

SAVJETOVANJA I SEMINARI

Savjetovanja podrazumijevaju veći broj učesnika (preko 100) na kojima se razmatra sudska praksa od opšteg značaja za određenu pravnu oblast, kao i primjena novih propisa.

Savjetovanja uz učešće većeg broja polaznika planiraju se kad je riječ o tumačenju i primjeni novih propisa, kao i izmjenama i dopunama važećih propisa.

Na savjetovanjima, predviđa se učešće sudija i tužilaca svih nivoa pravosuđa u BiH.

U ovoj godini planirano je pet opštih savjetovanja i to dva iz građanske oblasti, dva iz krivične i jedno savjetovanje iz prekršajnoppravne oblasti, kao i okrugli stolovi iz različitih pravnih oblasti.

Seminari predstavljaju aktivnosti namijenjene manjem (do 35) ili većem broju učesnika (do 50), ali ne više od 100, sa akcentom na *ex cathedra* pristupu, što ne isključuje mogućnost kombinacije drugih metoda rada, zavisno od konkretne teme seminara.

Programi koji se odnose na prezentovanje odredaba zakona planiraju se održavati u vidu seminara u trajanju od 1 do 8 časova, odnosno dvodnevni savjetovanja, zavisno od obima materije koja se izlaže. Seminari sa manjim brojem učesnika (do 35) planiraju se uglavnom za pravosudne kadrove sa područja okružnih sudova. Pored uvodnih izlaganja, na seminarima će se raditi i u vidu radionica u okviru kojih će se provoditi edukacija o sudskoj praksi na bazi konkretnih slučajeva (prvenstveno onih u kojima je pravosnažno odlučeno). Tamo gdje je to moguće, u sadržaj seminara koji obuhvataju teme iz materijalnog i procesnog prava, uključivaće se i određene teme iz prava Evropske unije.

OKRUGLI STOLOVI

Okrugli stolovi se organizuju radi analize sudske prakse u više sudova, razmjene ideja, stavova, prijedloga, pitanja i odgovora, ali i kao osnova za dizajniranje oblika i sadržaja dalje edukacije na temelju prepoznatih potreba. Broj učesnika je najčešće 25–30, ali može biti i do 50. U toku godine okrugli stolovi održavaće se uglavnom sa programom rada i na ad hoc osnovi.

RADIONICE

Radionice su edukativne aktivnosti namijenjene manjem broju učesnika (do 25) sa naglaskom na interaktivnoj ulozi polaznika.

KURSEVI

Na kursovima se vrši praktična obuka malog broja učesnika 10 do 20 (kursevi o korištenju informaciono komunikacijskih tehnologija, stranih jezika, pravne terminologije, on line i sl).

SPECIJALIZOVANA EDUKACIJA

Edukacija će se provoditi za sudije i javne tužioce raspoređene na određenu vrstu referata ili određeni nivo sudova/tužilaštava za pojedina pravna područja (npr. sudije prvostepenih sudova, stečajne sudije i sudije u predmetima maloljetničke delikvencije u vezi sa zakonom koji reguliše ovu problematiku).

UČENJE NA DALJINU

Samoedukacija je nezaobilazna u procesu “učenja tokom cijelog života“.

Centar je u saradnji sa VSTS BiH razvio program „učenja na daljinu“, te je i ovaj vid učenja uvršten u redovan program Centra u saradnji sa Visokim sudskim i tužilačkim savjetom BiH. Takođe, sudijama i tužiocima je omogućeno korištenje ovog metoda učenja, putem kurseva dostupnih na web stranici Savjeta Evrope i CEST RS.

Poredeći učenje “na daljinu“ sa klasičnim, tradicionalnim pristupom učenju, mogu se navesti brojne prednosti ovog vida učenja. Naravno, ovaj vid učenja kombinovaće se sa tradicionalnim oblicima i metodama.

KRIVIČNOPRAVNA OBLAST

1. Sticaj krivičnih djela

Datum održavanja: 20. oktobar 2023.

Trajanje: jednodnevna obuka

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 50

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS

Eduikator: Veljko Ikanović, sudija Vrhovnog suda Republike Srpske

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

2. Praksa Republičkog javnog tužilaštva u primjeni novih odredaba ZKP RS u postupku rješavanja pritužbi i prigovora

- *Osvrt na izmjene ZKP RS od 3.3.2021.godine (odredbe članova 46a-46i ZKP RS);*
- *Statistički pokazatelji za 2021. i 2022.godinu o rješavanju prigovora i pritužbi;*
- *Uočeni nedostaci u odlukama (rješenjima i naredbama) okružnih javnih tužilaštava u RS;*
- *Prezentacija pojedinih predmeta iz prakse;*

Datum održavanja: 22.septembar 2023.

Trajanje: jednodnevna obuka

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 50

Metod: primjeri iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS

Eduikator: Živana Bajić i Svetlanka Bijelić, tužioci Republičkog javnog tužilaštva RS

Ciljna grupa: javni tužioci

3. Sporazum o priznanju krivice

Datum održavanja: 22.maj 2023.

Trajanje: jednodnevna obuka

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 50

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS

Eduikator: dr Radenko Janković, republički javni tužilac, Republičko javno tužilaštvo RS

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj seminara: Eduikator je obavio istraživanje na oko 1000 (hiljadu) predmeta u kojima je zaključen sporazum o priznanju krivice u OJT u Banjaluci nakon 2011. godine. Analizirao je stotine tužilačkih i sudskih odluka vezanih za ovaj institut. Takođe, istraživao je ovaj institut u oko 60 država svijeta, tako da će se sudije i javni tužioci upoznati sa njegovim osnovnim karakteristikama u drugim državama. Značajan broj predmeta se završava na osnovu sporazuma o priznanju krivice, što znači da se kod nas ovaj institut relativno često primjenjuje. To samo po sebi ukazuje na aktuelnost teme, a edukator je istraživanjem uočio desetine nepravilnih, ali i nezakonitih kako tužilačkih, tako i sudskih odluka donesenih u postupku u kome je došlo do zaključivanja sporazuma, kao i veći broj situacija u kojima su sudovi zauzimali različita shvatanja o nizu pitanja koja se kao sporna pojavljuju kod ovog instituta.

4. Uloga oštećenog u krivičnom postupku

Datum održavanja: 6. oktobar 2023.

Trajanje: jednodnevna obuka

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 50

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS

Eduikator: dr Radenko Janković, republički javni tužilac, Republičko javno tužilaštvo RS

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj seminara: Na seminaru bi se detaljnije govorilo o ulozi oštećenog u krivičnom postupku, shodno posljednjim izmjenama Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske (Sl. glasnik RS", 53/2012, 91/2017, 66/2018 i 15/2021).

5. Postupanje sudije za prethodno saslušanje

Datum održavanja: 24. mart 2023.

Trajanje: jednodnevna obuka

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 50

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS

Eduikator: Svetlana Marić, sudija Okružnog suda u Banjaluci

Ciljna grupa: sudije

6. Prethodne istražne radnje i izvještaj ovlaštenih službenih lica o počinjenom krivičnom djelu iz oblasti privrednog kriminala i korupcije

Datum održavanja: 29. septembar 2023.

Trajanje: jednodnevna obuka

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 50

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS

Eduikator: Slavica Matijaš, tužilac Okružnog javnog tužilaštva u Banjaluci

Ciljna grupa: javni tužioci i ovlaštena službena lica

Cilj seminara: Ova tema je značajna jer od kvaliteta istražnih radnji i izvještaja ovlaštenih službenih lica i drugih agencija, zavisi i kvalitet optužnice.

7. Alternativne mjere u krivičnom zakonodavstvu RS sa fokusom na „rad u javnom interesu“

Datum održavanja: 10. novembar 2023.

Trajanje: jednodnevna obuka

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 25

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS

Eduikator: edukatori CEST-a

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj seminara: Rad u javnom interesu predstavlja alternativnu vrstu krivične sankcije koja se počinocu krivičnog djela, po odluci nadležnog suda, može izreći u situacijama kada na njegov zahtjev, sud može odluku o zatvorskoj kazni, u trajanju do godinu dana da zamijeni ovom vrstom sankcije.

8. Pritvor i pretresno ročište u praksi Osnovnog suda Brčko distrikta BiH

Datum održavanja: april 2023.

Trajanje: jednodnevna obuka

Mjesto održavanja: Brčko

Broj učesnika: do 25

Metod: predavanja i diskusija

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH

Edukatori: sudije Apelacionog suda Brčko distrikta BiH

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

SEMINARI U SARADNJI SA VISOKIM SUDSKIM I TUŽILAČKIM SAVJETOM BOSNE I HERCEGOVINE

9. Pripadnici ranjivih grupa kao svjedoci u postupku

Datum održavanja: 2023.

Trajanje: dvodnevna obuka

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 25

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Materijal: prezentacije edukatora

Organizatori: CEST RS i VSTV BiH

Edukatori: edukatori CEST-a i VSTS-a BiH

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj seminara: Kada pripadnik određene ranjive grupe dođe u kontakt sa pravosuđem, tj. kada dođe u kontakt sa tužilaštvom, te se pojavi pred sudom, nosioci pravosudnih funkcija moraju osigurati da se komunikacija sa tom osobom odvija na odgovarajući način, posebno vodeći računa o tome da sudija upravlja postupkom, te, u tom svojstvu, ima pravo i obavezu da uspostavi takav način komunikacije, koji će biti prilagođen vulnerabilnom svjedoku, te stoga pozitivno uticati na tok samog postupka. Naime, način postavljanja pitanja, te sadržaj pitanja, koja se postave vulnerabilnom svjedoku, može negativno uticati na iskaz svjedoka, odnosno navesti ga da da netačan odgovor. Stoga, neophodno je da nosioci pravosudnih funkcija razviju odgovarajuće vještine, koje će im omogućiti da prepoznaju specifične komunikacione potrebe vulnerabilnog svjedoka, te da, u skladu s tim, uspostave takav sistem komunikacije, koji će vulnerabilnom svjedoku omogućiti da adekvatno učestvuje u postupku, tj. da razumije pitanje i da da odgovor, koji smatra tačnim.

PROJEKAT „JAČANJE TUŽILAČKIH KAPACITETA U SISTEMU KRIVIČNOG PRAVOSUĐA“

10. Proaktivne istrage u predmetima korupcije

Datum održavanja: 26. april 2023.

Trajanje: jednodnevna obuka

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 25

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Materijal: prezentacije edukatora

Organizatori: CEST RS i VSTV BiH – Projekat „Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa“

Edukatori: edukatori CEST-a i VSTS-a BiH

Ciljna grupa: javni tužioci i ovlaštena službena lica

Cilj seminara: Unapređenje znanja u pogledu proaktivnih istraga, posebno u pogledu pokretanja proaktivnih predmeta korupcije na visokom nivou.

SEMINARI U OKVIRU PROJEKTA ZA RAZVOJ, POMOĆ I EDUKACIJU U PREKOMORSKIM ZEMLJAMA (OPDAT)

Međunarodna zajednica već godinama finansijski i tehnički pomaže domaćem pravosuđu u procesuiranju najtežih oblika kriminala. Vlada SAD-a to radi putem programa Ureda za razvoj, podršku i edukaciju sudija i javnih tužilaca u prekomorskim zemljama. Kako se tokom prisustva sudija i javnih tužioca ovim seminarima, pokazalo da su isti izrazito korisni sa aspekta razmjene iskustava međunarodnih eksperata (koje CEST samostalno ne može obezbijediti), CEST u RS, je u saradnji sa ovim Uredom, odlučio da iste uvrsti u Program stručnog usavršavanja, u cilju postizanja kvalitetnije obuke sudija i javnih tužilaca kroz razne vidove edukacije i angažovanje američkih eksperata. Ova saradnja započeta je još u 2012. godini, a nastavlja se i u 2023. godini, kroz organizaciju sljedećih seminara:

11. Odmjeravanje i izricanje kazni u krivičnom postupku

Datum održavanja: 3. novembar 2023.

Trajanje: jednodnevna obuka

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno.

Broj učesnika: 40

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: predavanja, interaktivna diskusija i praktični primjeri

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i OPDAT

Edukatori: domaći i međunarodni stručnjaci.

Ciljna grupa: sudije

Cilj seminara: Predstaviti trenutno stanje i kroz praktične primjere ukazati na postupak vrednovanja svih okolnosti konkretnog slučaja u cilju utvrđivanja vrste i mjere kazne koje se izriču počiniocima krivičnih djela.

12. Istraga i procesuiranje koruptivnih krivičnih djela

Datum održavanja: 13. mart 2023.

Trajanje: jednodnevna obuka

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno.

Broj učesnika: 40

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: predavanja, interaktivna diskusija i praktični primjeri

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i OPDAT

Edukatori: domaći i međunarodni stručnjaci.

Ciljna grupa: javni tužioci i istražioc

Cilj seminara : Pregled trenutnog stanja u oblasti otkrivanja i procesuiranja koruptivnih krivičnih djela, kao i predstavljanje prijedloga za prevazilaženje postojećih problema kroz teoretski i praktični dio.

SEMINARI U OKVIRU PROJEKTA ZA RAZVOJ, POMOĆ I EDUKACIJU U PREKOMORSKIM ZEMLJAMA I FONDACIJOM UDRUŽENE ŽENE BANJA LUKA

13. Obaveze države u zaštiti žrtava nasilja

- Strategije, operativni ciljevi i Grupe za koordinaciju i saradnju na lokalnom nivou
- Uloga pravosudnih institucija i saradnja sa drugim subjektima zaštite

Datum održavanja: februar 2023.

Trajanje: jednodnevna obuka

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno.

Broj učesnika: 30

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: predavanja, studija slučaja, diskusija i praktične vježbe

Materijal: prezentacije

Organizator: CEST RS, OPDAT i Fondacija Udružene žene Banja Luka

Edukatori: edukatori CEST-a RS i Fondacije Udružene žene Banja Luka

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj seminara : Informisanje sudija i javnih tužilaca o obavezama države i državnih organa u skladu sa ratifikovanim međunarodnim dokumentima i upoznavanje sa strategijom, operativnim ciljevima i Grupom za koordinaciju i saradnju na lokalnom nivou.

14. Pojam nasilja u porodici i rodno zasnovanog nasilja, oblici i dinamika

- *Karakteristike žrtve i nasilnika;*
- *Djeca kao žrtve i svjedoci nasilja u porodici - posljedice nasilja u porodici;*
- *Rodnozasnovano nasilje prema osobama sa invaliditetom;*
- *Imovinsko pravni zahtjev;*

Datum održavanja: maj 2023.

Trajanje: jednodnevna obuka

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno.

Broj učesnika: 30

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: predavanja, interaktivna diskusija i praktični primjeri

Organizator: CEST RS, OPDAT i Fondacija Udružene žene Banja Luka

Edukatori: edukatori CEST-a RS i Fondacije Udružene žene Banja Luka

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj seminara : Upoznavanje sa oblicima i dinamikom nasilja u porodici, karakteristikama žrtava i nasilnika i posljedicama nasilja u porodici. Razmatranje pravne prakse u postupku koji se vodi za krivično djelo nasilja u porodici;

15. Sudska ocjena olakšavajućih i otežavajućih okolnosti u slučajevima porodičnog i rodno zasnovanog nasilja;

- *Odmjeravanje kazne, praksa i izazovi;*
- *Primjeri iz sudske prakse sa studijama slučaja;*
- *Istanbulska konvencija i praksa Evropskog suda za ljudska prava;*

Datum održavanja: septembar 2023.

Trajanje: jednodnevna obuka

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno.

Broj učesnika: 30
Oblik obuke: decentralizovana
Metod: predavanja, studija slučaja, diskusija i praktične vježbe
Materijal: prezentacije
Organizator: CEST RS, OPDAT i Fondacija Udružene žene Banja Luka
Edukatori: edukatori CEST-a RS i Fondacije Udružene žene Banja Luka
Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj seminara: Sagledavanje kaznene politike za porodično i rodno zasnovano nasilje kroz iskustva u praksi (pozitivni primjeri), razmatranje sporazuma priznanju krivice, olakšavajuće i otežavajuće okolnosti, te uticaj kaznene politike na povratnike u vršenju djela i na prevenciju nasilja u porodici.
Upoznavanje sa Istanbulskom konvencijom i praksom Evropskog suda za ljudska prava.

16. Rodne predrasude u primjeni prava i uticaj na sudske odluke u oblasti nasilja nad ženama

Datum održavanja: novembar 2023.
Trajanje: jednodnevna obuka
Mjesto održavanja: biće naknadno određeno.
Broj učesnika: 30
Oblik obuke: decentralizovana
Metod: predavanja, studija slučaja, diskusija i praktične vježbe
Materijal: prezentacije
Organizator: CEST RS, OPDAT i Fondacija Udružene žene Banja Luka
Edukatori: edukatori CEST-a RS i Fondacije Udružene žene Banja Luka.
Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

SEMINARI U SARADNJI SA ATLANTSKOM INICIJATIVOM

17. Razmatranje krivičnog djela silovanja u sudskoj praksi u Bosni i Hercegovini

Datum održavanja: 20. februar 2023.
Trajanje: jednodnevna obuka
Mjesto održavanja: Banja Luka
Broj učesnika: do 30
Oblik obuke: decentralizovana
Metod i materijal: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije
Organizator: CEST RS i Atlantska inicijativa
Edukatori: edukatori CEST-a RS i Atlantske inicijative
Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj seminara: Ova obuka se zasniva na Priručniku za razmatranje krivičnog djela silovanja u sudskoj praksi u Bosni i Hercegovini. Priručnik je izradila Atlantska inicijativa zajedno sa panelom sudija i tužilaca, a sadrži analizu sudske prakse, domaći i međunarodni pravni okvir, osvrt na položaj žrtve, traumu silovanja, društvene specifičnosti ovog krivičnog djela, te razmatranje procjene otežavajućih i olakšavajućih okolnosti.

18. Seksualno uznemiravanje - zakonska rješenja i pravosudni odgovor

Datum održavanja: 31. mart 2023.
Trajanje: jednodnevna obuka
Mjesto održavanja: Istočno Sarajevo
Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: decentralizovana
Metod i materijal: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije
Organizator: CEST RS i Atlantska inicijativa
Edukatori: edukatori CEST-a RS i Atlantske inicijative
Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj seminara: Obuka je koncipirana na osnovu analize predmeta i Priručnika o postupanju u predmetima seksualnog uznemiravanja, koji je izradila Atlantska inicijativa uz podršku sudija i tužilaca.

SEMINARI U SARADNJI SA GENDER CENTROM- CENTROM ZA JEDNAKOST I RAVNOPRAVNOST POLOVA VLADE REPUBLIKE SRPSKE

19. Diskriminacija u pravosudnoj praksi: izazovi utvrđivanja diskriminacije i primjene posebnih proceduralnih pravila u diskriminacijskim parnicama

Datum održavanja: april 2023. / septembar 2023.
Trajanje: dvije jednodnevne obuke
Mjesto održavanja: Banja Luka
Broj učesnika: do 30
Oblik obuke: decentralizovana
Organizatori: CEST RS i GENDER Centar Vlade RS
Edukatori: stalni edukatori CEST-a RS
Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj seminara: Predstavljanje izazova u praksi koja se tiču primjene krivičnog zakonodavstva za djela protiv diskriminacije.

20. Izazovi u primjeni krivičnog zakonodavstva za djela protiv polnog integriteta

Datum održavanja: oktobar 2023.
Trajanje: jednodnevna obuka
Mjesto održavanja: Banja Luka
Broj učesnika: do 30 učesnika
Oblik obuke: decentralizovana
Edukatori: stalni edukatori CEST-a RS
Organizatori: CEST RS i GENDER Centar Vlade RS
Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj seminara: Predstavljanje izazova u praksi koja se tiču primjene krivičnog zakonodavstva za djela protiv polnog integriteta, imajući u vidu aktuelnost navedene problematiku i tendenciju rasta pojave ovog oblika kriminala, što je posebno uočeno tokom pandemije izazvane COVID-19.

SEMINARI U SARADNJI SA SAVJETOM EVROPE

21. Obrazloženje krivične presude

Datum održavanja: 16-17. mart 2023.
Trajanje: dvodnevna obuka
Mjesto održavanja: biće naknadno određeno
Broj učesnika: 25

Organizatori: CEST RS, CEST FBiH i Savjet Evrope „Inicijativa za pravnu sigurnost i efikasno pravosuđe u Bosni i Hercegovini“

Edukatori: domaći eksperti koji su prošli edukaciju edukatora Savjeta Evrope

Ciljna grupa: Sudije i javni tužioci

Cilj seminara: Na ovom seminaru će se analizirati pravo na obrazloženu sudsku odluku kao važan segment člana 6. EKLJP.

22. Visokotehnološki kriminal „Elektronski dokazi“

Datum održavanja: oktobar 2023.

Trajanje: trodnevna obuka

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: 25

Organizatori: CEST RS, CEST FBiH i Savjet Evrope- IPROCEEDS 2

Edukatori: domaći eksperti koji su prošli edukaciju edukatora Savjeta Evrope

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Planirani broj učesnika: do 50

Edukatori: Eksperti Savjeta Evrope i domaći eksperti koji su prošli edukaciju edukatora Savjeta Evrope

Cilj seminara: Napredna obuka o tehnikama elektronskih dokaza, prihodima stečenim računarskim kriminalom, sa sofisticiranim načinima izvršenja krivičnog djela.

SEMINARI U SARADNJI SA CPRC

23. Trgovina ljudima – „Primjena pravosudnih smjernica za zaštitu žrtava trgovine ljudima i efikasnije kažnjavanje učinitelja“

Datum održavanja: 09-10. oktobar 2023.

Trajanje: dvodnevna obuka

Mjesto: biće naknadno određeno

Broj učesnika: 30

Organizator: CEST RS, CEST FBiH, CPRC, USAID i KULT u okviru projekta „Izrada pravosudnih smjernica za zaštitu žrtava trgovine ljudima i efikasnije kažnjavanje učinitelja

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj seminara: Primjena obavezujućih smjernica Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine o postupanju sudova i tužilaštava u cilju naknade štete za žrtve u krivičnim postupcima za trgovinu ljudima.

24. Trgovina ljudima – „Obuka o nekažnjavanju žrtava trgovine ljudima“

Datum održavanja: 16-17. novembar 2023.

Trajanje: dvodnevna obuka

Mjesto: biće naknadno određeno

Broj učesnika: 30

Organizator: CEST RS, CEST FBiH, CPRC, USAID i KULT u okviru projekta „Izrada pravosudnih smjernica za zaštitu žrtava trgovine ljudima i efikasnije kažnjavanje učinitelja

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj seminara: Uspostaviti jasne i sveobuhvatne standarde i procedure za postupanje nosilaca pravosudnih funkcija u predmetima trgovine ljudima, u pravcu dosljedne i ujednačene primjene odredbi krivičnog zakona o: nekažnjavanju žrtava trgovine ljudima za nezakonita ponašanja koja su počinili u svojstvu žrtve

trgovine ljudima; kažnjavanju korisnika usluga žrtava trgovine ljudima; krivičnom gonjenju pravnih osoba u slučajevima trgovine ljudima; te efikasnoj primjeni odredbi krivičnih zakona o naknadi štete žrtvama trgovine ljudima od počilaca krivičnih djela trgovine ljudima.

25. Trgovina ljudima – „Obuka o zaštiti osoba koje pružaju stručnu podršku žrtvama trgovine ljudima“

Datum održavanja: 07-08. decembar 2023.

Trajanje: dvodnevna obuka

Mjesto: biće naknadno određeno

Broj učesnika: 30

Organizator: CEST RS, CEST FBiH, CPRC, USAID i KULT u okviru projekta „Izrada pravosudnih smjernica za zaštitu žrtava trgovine ljudima i efikasnije kažnjavanje učinitelja

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj seminara: Uspostaviti jasne i sveobuhvatne standarde i procedure za postupanje nosilaca pravosudnih funkcija u predmetima trgovine ljudima, u pravcu dosljedne i ujednačene primjene odredbi krivičnih zakona o: nekažnjavanju žrtava trgovine ljudima za nezakonita ponašanja koja su počinili u svojstvu žrtve trgovine ljudima; kažnjavanju korisnika usluga žrtava trgovine ljudima; krivičnom gonjenju pravnih osoba u slučajevima trgovine ljudima; te efikasnoj primjeni odredbi krivičnih zakona o naknadi štete žrtvama trgovine ljudima od počilaca krivičnih djela trgovine ljudima.

SEMINARI U SARADNJI SA MISIJOM OSCE-A U BIH

26. Obrnuti teret dokazivanja u predmetima diskriminacije: teorijska i praktična pitanja

- *Prezentacija člana 14. – zabrana diskriminacije; opšti principi i veza sa protokolom 12.*
- *Materijalno-pravne odredbe Zakona o zabrani diskriminacije BiH*
- *Procesno-pravne odredbe Zakona o zabrani diskriminacije BiH*
- *Teret dokazivanja*
- *Argumenti u korist ili protiv slučaja navodne diskriminacije*
- *Sudska praksa Antidiskriminacionog prava u BiH*
- *Rodno zasnovana diskriminacija na radnom mjestu*

Datum održavanja: 15-16. maj 2023.

Trajanje: dvodnevna obuka

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno.

Broj učesnika: 50

Materijal: materijali izlagača, publikacija „Analiza odgovora pravosuđa na izazove diskriminacije u BiH“ kojeg je izradila OSCE Misija u BiH

Metod: predavanje i diskusija

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i OSCE

Potencijalni edukatori: stalni edukatori CEST-ova i OSCE-a

Ciljne grupe: sudije

Cilj seminara: Unaprjeđenje primjene standarda ESLJP-a u praksi najviših sudova i doprinos harmonizaciji sudske prakse;

27. Smjernice za izradu optužnica u predmetima korupcije

- *Priprema predmeta*
- *Pisanje optužnica*
- *Smjernice za izradu optužnica u predmetima korupcije u BiH*

Datum održavanja: 27. mart i 04. septembar 2023.
Trajanje: dvije jednodnevne obuke
Mjesto održavanja: biće naknadno određeno.
Broj učesnika: 50
Materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Metod: analize, praktični primjeri i diskusije
Organizator: CEST RS, CEST FBiH i OSCE
Potencijalni edukatori: stalni edukatori CEST-ova i OSCE-a
Ciljne grupe: javni tužioci

Cilj seminara: Prezentovati dobre prakse i izazove u procesuiranju složenih predmeta organizovanog kriminala i korupcije

28. Pristup pravdi u pitanjima koji se tiču zaštite životne sredine

Datum održavanja: 13. oktobar 2023.
Trajanje: jednodnevna obuka
Mjesto održavanja: biće naknadno određeno.
Broj učesnika: do 50
Oblik obuke: decentralizovana
Metod i materijal: kombinacija prezentacije i diskusija
Organizator: CEST RS, CEST FBiH i OSCE
Potencijalni edukatori: stalni edukatori CEST-ova i OSCE-a
Ciljne grupe: sudije i javni tužioci

Cilj seminara: Zajednička obuka sudija i javnih tužilaca iz Arhuske konvencije o dostupnosti informacija, učešća javnosti u donošenju odluka i pravu na pravnu zaštitu u pitanjima koja se tiču životne sredine kao globalnog problema.

SEMINARI U SARADNJI SA UNODC

29. Neovlašteni promet oružjem i vojnom opremom, te proizvodima dvojne namjene

- *Predstavljanje UNODC Vodiča za istragu i gonjenje krivičnih dela koja se odnose na vatreno oružje;*
- *Prikupljanje i sistematizacija sudske prakse koja se odnosi na vatreno oružje;*
- *Identifikacija i praćenje vatrene oružja;*

Datum održavanja: juni 2023.
Trajanje: dvije jednodnevne obuke
Mjesto održavanja: biće naknadno određeno
Broj učesnika: do 25
Metod: studija slučaja i vježbe
Materijal: štampane prezentacije edukatora
Organizatori: CEST RS, CEST FBiH i UNODC
Edukatori: stalni edukatori CEST-a RS, CEST-a FBiH i UNODC-a
Ciljna grupa: sudije, tužioci, i policijski službenici

Cilj: Upoznavanje nosilaca pravosudnih funkcija sa domaćim zakonima o oružju i municiji i primjeni relevantnih odredbi u krivičnim postupcima;

30. Elektronski dokazi

- *Prikupljanje elektronskih dokaza;*
- *Predstavljanje UNODC Priručnika za prekogranično pribavljanje elektronskih dokaza;*

Datum održavanja: novembar 2023.

Trajanje: dvije jednodnevne obuke

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 25

Metod: studija slučaja i vježbe

Materijal: štampane prezentacije edukatora

Organizatori: CEST RS, CEST FBiH i UNODC

Edukatori: stalni edukatori CEST-a RS, CEST-a FBiH i UNODC-a

Ciljna grupa: sudije, tužioci, i policijski službenici

SPECIJALISTIČKA OBUKE ZA MALOLJETNIČKO PRAVOSUĐE U SARADNJI SA UNICEF-OVIM PROJEKTOM „PRAVDA ZA SVAKO DIJETE“

Na osnovu člana 197. Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku („Službeni glasnik RS”, broj: 13/10, 61/13 i 68/20), Centar za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj usvojio je Program specijalističke obuke za sudije i tužioce koji postupaju u postupcima prema maloljetnim izvršiocima krivičnih djela, kao i u krivičnim postupcima u kojima se u ulozi oštećenog pojavljuju djeca. Program je podržan od strane UNICEF projekta „Pravda za svako dijete”, finansiranog od vlada Švedske i Švajcarske.

U 2023. godini nastaviće se aktivnost u sklopu stručnog usavršavanja sudija i tužilaca koji postupaju prema Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

Za ispunjenje uslova za sticanje sertifikata u skladu sa Zakonom o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, nosioci pravosudnih funkcija dužni su pohađati sve tematske cjeline iz odgovarajućeg Specijalističkog programa obuke, u skladu sa odlukom Visokog sudskog i tužilačkog savjeta BiH broj 07-13-3-2903-5/2021 od 16. 12. 2021. godine.

31. Specifičnosti krivičnog postupka prema djeci i maloljetnicima

- *Etiologija i fenomenologija maloljetničke delinkvencije*
- *Maloljetničko materijalno krivično pravo*
- *Maloljetničko procesno krivično pravo*
- *Maloljetničko izvršno krivično pravo*
- *Posjeta zavodskim institucijama*

Datum održavanja: 8.maj 2023.

Trajanje: dvodnevna obuka

Mjesto održavanja: Banjaluka

Broj učesnika: 25

Oblik obuke: centralizovana

Metod i materijal: kombinacija prezentacije i diskusija

Organizator: CEST RS i UNICEF

Edukatori: edukatori CEST-a RS

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

32. Primjena Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u praksi

- Mjera policijskog upozorenja
- Pravilnik o primjeni vaspitnih preporuka prema prema maloljetnim učiniocima krivičnih djela
- Pravilnik o primjeni vaspitnih mjera posebnih obaveza prema maloljetnim učiniocima krivičnih djela
- Pravilnik o disciplinskoj odgovornosti maloljetnika koji se nalaze na izvršenju zavodskih vaspitnih mjera i izdržavanja kazne maloljetničkog zatvora“

Datum održavanja: 11. septembar 2023.

Trajanje: dvodnevna obuka

Mjesto održavanja: Banjaluka

Broj učesnika: 25

Oblik obuke: centralizovana

Metod i materijal: kombinacija prezentacije i diskusija

Organizator: CEST RS i UNICEF

Edukatori: edukatori CEST-a RS

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

33. Izvršenje alternativnih mjera za maloljetnike i Izvršenje krivičnih sankcija za maloljetnike

Datum održavanja: 20. mart 2023.

Trajanje: jednodnevna obuka

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 25

Oblik obuke: centralizovana

Metod i materijal: kombinacija prezentacije i diskusija

Organizator: CEST RS

Eduktor: Ljubinko Mitrović, Ombudsman za ljudska prava BiH

Ciljne grupe: sudije i javni tužioci

NAPREDNA OBUKA ZA MALOLJETNIČKO PRAVOSUĐE U SARADNJI SA UNICEF-OVIM PROJEKTOM „PRAVDA ZA SVAKO DIJETE“

Napredna obuka je namijenjena sudijama i tužiocima koji postupaju u postupcima prema maloljetnim izvršiocima krivičnih djela, kao i u krivičnim postupcima u kojima se u ulozi oštećenog pojavljuju djeca, a koji su prošli specijalističku obuku za maloljetničko pravosuđe i dobili certifikat.

34. Seksualno iskorištavanje i zlostavljanje djece u digitalnom okruženju

- Lanzarot konvencija

Datum održavanja: 29. maj 2023.

Trajanje: jednodnevna obuka

Mjesto održavanja: Banja Luka ili Sarajevo

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod i materijal: kombinacija prezentacije i diskusija

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i UNICEF

Edukatori: edukatori CEST RS i CEST FBiH

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj: Edukacija i unaprjeđenje znanja sudija i javnih tužilaca o procesuiranju slučajeva seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece u digitalnom okruženju.

35. Specifičnosti krivičnog postupka prema djeci i maloljetnicima u praksi

- *Socijalna anamneza*
- *Primjena principa oportuniteta*
- *Primjena vaspitnih preporuka*

Datum održavanja: 06. novembar 2023.

Trajanje: jednodnevna obuka

Mjesto održavanja: Banjaluka ili Sarajevo

Broj učesnika: 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod i materijal: kombinacija prezentacije i diskusija

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i UNICEF

Edukatori: edukatori CEST RS i CEST FBiH

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

SPECIJALISTIČKE RADIONICE

36. SPECIJALISTIČKE RADIONICE: „ Seksualno iskorištavanje i zlostavljanje djece u digitalnom okruženju ”

Datum održavanja: 08. septembar, 25. septembar i 16. oktobar 2023.

Trajanje: tri jednodnevne radionice

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: 25

Metod: izlaganja, studija slučaja i diskusija

Materijal: Priručnik za obuku profesionalaca o iskorištavanju djece u digitalnom okruženju i Smjernice za postupanje profesionalaca

Organizator: CEST RS i CEST FBiH

Edukatori: stalni edukatori CEST RS, CEST FBiH

Ciljna grupa: sudije, tužioci, predstavnici policijskih agencija

Teme:

- *Modul 1 - Etiologija i fenomenologija*
- *Modul 2 - Pravni okvir vezan za seksualno iskorištavanje i zlostavljanje djece u digitalnom okruženju*
- *Modul 3 – Forenzička istraga, digitalni okvir i procesno pravno formiranje dokaza*

Cilj radionice: Namjenjena jednoj grupi učesnika koja će proći sve tri radionice kao specijalističku obuku iz domena nasilja nad djecom u digitalnom okruženju. Edukacije i unaprjeđenje znanja sudija, tužilaca i OSL o procesuiranju slučajeva seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece u digitalnom okruženju, provođenje obuka i studije slučaja.

KOORDINACIONI SASTANCI TUŽILACA IZ RS, FBiH I BD BiH KOJI RADE NA MALOLJETNIČKOM REFERATU

Jedan od usvojenih zaključaka na Stručnom savjetovanju tužilaca u Neumu bio je da se periodično nastavi sa održavanjem ovih sastanaka, sve u cilju ostvarivanja konstruktivne saradnje između kantonalnih i okružnih tužilaca, a prvenstveno radi razmjene iskustava, te posebno identifikovanja najboljih praksi u

pogledu primjene alternativnih modela postupanja, kao i potreba za daljim edukacijama, sve u smislu odredbi Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, odnosno propisanih obaveza tužilaca. Na ovaj način osigurana je mogućnost da redovni koordinacioni sastanci za 2023. godinu budu prepoznati programom stručnog usavršavanja za 2023. godinu. Dinamika realizacije sastanaka biće usaglašena i koordinisana sa tužilaštvima i UNICEF-om.

SPECIJALISTIČKA OBUKA U SARADNJI SA USAID-OVIM PROJEKTOM „PRAVOSUĐE PROTIV KORUPCIJE U BIH“

37. Obuka za rukovodice u tužilaštvima, tužioce i stručne saradnike u tužilaštvima u okviru višegodišnjeg programa individualizovane obuke za tužioce za rad na predmetima visokog nivoa korupcije i organizovanog kriminala i najsloženijim oblicima privrednog kriminala-III godina obuke

Trajanje: jedan ili dva dana (zavisno od teme i broja učesnika)

Mjesto održavanja: određuje se za svaku obuku posebno

Ciljna grupa: tužioci partnerskih sudova i tužilaštava USAID-ovog Projekta pravosuđe protiv korupcije (sa sjedištem u Sarajevu, Banjaluci, Zenici, Bihacu, Mostaru i Tuzli, učesnici višegodišnjeg programa individualizovane obuke za tužioce).

Cilj obuke: Unaprijediti znanja i vještine tužilaca i stručnih saradnika u tužilaštvima za rad na predmetima visokog nivoa korupcije i organizovanog kriminala i najsloženijih oblika privrednog kriminala. Cilj je takođe unaprijediti vještine rukovodilaca u partnerskim tužilaštvima u oblasti organizacije rada i praćenja rezultata rada na ovim vrstama predmeta.

Teme i datumi održavanja obuka:

KALENDAR OBUKA ZA RUKOVODIOCE U TUŽILAŠTVIMA I TUŽIOCE 2023. GODINA		
TREĆA GODINA		
Kolona 1	Kolona 2	Kolona 3
Dan obuke	Datum obuke	Teme obuke
1. dan*	25. 1. 2023. g. Broj učesnika tužilaca: do 12 učesnika	- Visokotehnoški kriminal i korupcija – Dio I
2. dan	8. 2. 2023. g.	- Posebne istražne radnje – III dio
3. dan*	22. 2. 2023. g. Broj učesnika tužilaca: do 12 učesnika	- Visokotehnoški kriminal i korupcija – Dio II
4. dan	7. 3. 2023. g. Broj učesnika tužilaca: do 12 učesnika	- Retoričke vještine – završna riječ
5. dan*	mart 2023. godine (datum će biti naknadno utvrđen) Broj učesnika tužilaca: do 12 učesnika	- Visokotehnoški kriminal i korupcija – Dio III
6. dan*	16. 3. 2023. g. Broj učesnika tužilaca: do 15 učesnika	- Bankarsko poslovanje – Dio II
7. dan	I grupa: 28. 3. 2023. g.	- Izrada negativnih tužilačkih odluka

	Broj učesnika tužilaca: do 15 učesnika II grupa: 4. 4. 2023. g. Broj učesnika tužilaca: do 15 učesnika	
8. dan	I grupa*: 26. 4. 2023. g. Broj učesnika tužilaca: do 8 učesnika II grupa*: 11. 5. 2023. g. Broj učesnika tužilaca: do 8 učesnika	- Predlaganje i odmjeravanje krivičnopravne sankcije, sa fokusom na primjenu olakšavajućih i otežavajućih okolnosti
9. dan	I grupa*: 16. 5. 2023. g. Broj učesnika tužilaca: do 8 učesnika II grupa*: 23. 5. 2023. g. Broj učesnika tužilaca: do 8 učesnika	- Priprema za podizanje optužnice i odlučivanje o optužnici
10. dan*	13. 9. 2023. g. Broj učesnika tužilaca: do 15 učesnika	- Organizovani kriminal i izvršenje krivičnog djela u sastavu kriminalnog udruženja – činjenični opis i pravna kvalifikacija
11. – 13. dan	septembar/oktobar	Savjetovanje tužilaca – Panel za korupciju i organizovani kriminal visokog nivoa (u skladu sa pravilima za prijavljivanje na Savjetovanje)
14. dan	9. 10. 2023. g. Broj učesnika tužilaca: do 15 učesnika	- Posebne i komplementarne teme u vezi sa radom na predmetima korupcije i organizovanog kriminala visokog nivoa
15. dan	22. 11. 2023. godine	Posebne i komplementarne teme u vezi sa radom na predmetima korupcije i organizovanog kriminala visokog nivoa Godišnji sastanak učesnika Programa
USAID-ov projekt Pravosuđe protiv korupcije planira organizovati, uz saglasnost USAID BiH i u skladu sa budžetskim sredstvima, dodatnu obuku izvan BiH (studijska posjeta) u trajanju od 3 do 5 dana, za rukovodioce u tužilaštvima, tužioce i stručne saradnike koji su se istakli svojim prisustvom, doprinosom u diskusijama i rezultatima tokom implementacije Programa individualizirane obuke za tužioce.		
* Zajednička obuka za sudije i tužioce		

POSEBNA OBUKA ZA RUKOVODIOCE U TUŽILAŠTVIMA

8. 11. 2023. g.	Dobre prakse rukovođenja
-----------------	--------------------------

38. Obuka za sudije i stručne saradnike za rad na predmetima korupcije i organizovanog kriminala

Mjesto održavanja: odrediće se za svaku obuku posebno

Trajanje: jedan ili dva dana (zavisno od teme i broja učesnika)

Ciljna grupa: sudije partnerskih sudova USAID-ovog Projekta pravosuđe protiv korupcije (sa sjedištem u Sarajevu, Banjaluci, Zenici, Bihaću, Mostaru i Tuzli, učesnici višegodišnjeg programa individualizovane obuke za sudije).

Cilj obuke: Unaprijediti znanja i vještine sudija u partnerskim sudovima za rad na predmetima visokog nivoa korupcije i organizovanog kriminala.

Teme i datumi održavanja obuka:

KALENDAR OBUKA ZA SUDIJE ZA RAD NA PREDMETIMA KORUPCIJE I ORGANIZOVANOG KRIMINALA VISOKOG NIVOVA 2023. GODINA		
Dan obuke	Datum obuke	Teme obuke
1. dan	I grupa (sudije Vrhovnih sudova FBiH i RS): 24. 1. 2023. g. Broj učesnika sudija: do 15 učesnika II grupa* (sudije nižih nivoa sudova): 25. 1. 2023. g. Broj učesnika sudija: do 12 učesnika	- Visokotehnološki kriminal i korupcija – Dio I
2. dan	I grupa (sudije Vrhovnih sudova FBiH i RS): 21. 2. 2023. g. Broj učesnika sudija: do 15 učesnika II grupa* (sudije nižih nivoa sudova): 22. 2. 2023. g. Broj učesnika sudija: do 12 učesnika	- Visokotehnološki kriminal i korupcija – Dio II
3. dan	I grupa (sudije Vrhovnih sudova FBiH i RS): mart 2023. g. (datum će biti naknadno utvrđen) Broj učesnika sudija: do 15 učesnika II grupa* (sudije nižih nivoa sudova): mart 2023. g. (datum će biti naknadno utvrđen) Broj učesnika sudija: do 12 učesnika	- Visokotehnološki kriminal i korupcija – Dio III
4. dan*	16. 3. 2023. g. Broj učesnika sudija: do 15 učesnika	- Bankarsko poslovanje – Dio II
5. dan	I grupa*: 26. 4. 2023. g. Broj učesnika sudija: do 8 učesnika II grupa*: 11. 5. 2023. g. Broj učesnika sudija: do 8 učesnika	- Predlaganje i odmjeravanje krivičnopravne sankcije, sa fokusom na primjenu olakšavajućih i otežavajućih okolnosti
6. dan	I grupa*: 16. 5. 2023. g. Broj učesnika sudija: do 8 učesnika II grupa*: 23. 5. 2023. g. Broj učesnika sudija: do 8 učesnika	- Priprema za podizanje optužnice i odlučivanje o optužnici
7. dan*	13. 9. 2023. g. Broj učesnika sudija: do 15 učesnika	- Organizovani kriminal i izvršenje krivičnog djela u sastavu kriminalnog udruženja – činjenični opis i pravna kvalifikacija
8. dan*	9. 10. 2023. g. Broj učesnika sudija: do 15 učesnika	- Posebne komplementarne teme u vezi sa radom na predmetima korupcije I organizovanog kriminala visokog nivoa – Dio I
9. dan	22. 11. 2023. godine Broj učesnika sudija: do 15 učesnika	- Posebne komplementarne teme u vezi sa radom na predmetima korupcije I organizovanog kriminala visokog nivoa – Dio II
USAID-ov projekt Pravosuđe protiv korupcije planira organizovati, uz saglasnost USAID BiH i u skladu sa budžetskim sredstvima, dodatnu obuku izvan BiH (studijska posjeta) u trajanju od 3 do 5 dana, za sudije koji su se istakli svojim prisustvom, doprinosom u diskusijama i rezultatima tokom implementacije okončanog dvogodišnjeg Programa specijalističke obuke za sudije i obuka u 2023. godini.		
* Zajednička obuka za sudije i tužioce		

SEMINAR U SARADNJI SA AMBASADOM FRANCUSKE U BIH

39. Upotreba sistema za balističku identifikaciju – EVOFINDER u okviru istraga

- Predstavljanje uspostavljanja softvera Traffic i sistema za balističku identifikaciju Evofinder
- Predstavljanje sudske prakse i praktični slučajevi

Datum održavanja: 9.mart 2023.

Trajanje: jednodnevna obuka

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: prezentacija softvera

Organizator: CEST RS i Ambasada Francuske u BiH

Edukatori: stručnjaci koje će delegirati Ambasada Francuske u BiH

Ciljne grupe: sudije i javni tužioci

Cilj: Ova seminar se odvija u okviru mape puta SALW 2020-2024. Cilj je predstaviti kapacitete opreme koja je predmet donacija, uvjete pod kojima francuski tužilac koristi tu opremu u okviru svojih istraga. Pregled rasporeda te opreme u Bosni i Hercegovini, kao i prve dobivene rezultate balističkih službi MUP-a RS, predstaviti će stručno lice.

OKRUGLI STOLOVI

40. Aktuelna pitanja iz prakse Vrhovnog suda RS

- Bitne povrede odredaba krivičnog postupka kao osnov za ukidanje presude nižestepenih sudova;

Datum održavanja: 24. novembar 2023.

Trajanje: jednodnevna obuka

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 50

Oblik obuke: centralizovana

Metod: diskusija kroz praktične primjere

Organizator: CEST RS

Edukatori: Gorana Mikeš, sudija Vrhovnog suda Republike Srpske

Ciljne grupe: sudije okružnih sudova i javni tužioci

Cilj: Ujednačavanje sudske prakse.

41. Aktuelna pitanja iz prakse okružnih sudova u RS

Datum održavanja: 13.novembar 2023.

Trajanje: jednodnevna obuka

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 50

Oblik obuke: centralizovana

Metod: diskusija kroz praktične primjere

Organizatori: CEST RS

Edukatori: sudije okružnih sudova u Republici Srpskoj

Ciljne grupe: sudije osnovnih sudova sa krivičnog referata

Cilj: Analizirati najčešće razloge za ukidanje/preinačenje prvostepenih odluka, ukazati na dobre prakse i nastojati ujednačiti sudsku praksu.

SAVJETOVANJA

42. XXI Savjetovanje iz krivičnopravne oblasti, Neum

Savjetovanje iz krivičnopravne oblasti koje se tradicionalno organizuje u Neumu, na kojem se okuplja veliki broj učesnika, ne samo iz pravosuđa, već i veliki broj advokata i brojni drugi učesnici iz raznih oblasti kako iz zemlje, tako i iz regiona, kako bi propratili izlaganja eksperata iz ove oblasti.

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusije

Organizator: Udruženje sudija FBiH, Udruženje sudija RS, CEST FBiH i CEST RS, Pravosudna komisija Brčko Distrikta

Edukatori: edukatori CEST-a i pravni eksperti angažovani od strane Udruženja sudija Federacije Bosne i Hercegovine

Ciljna grupa: sudije koje postupaju u krivičnim predmetima, tužioci, stručni saradnici i predstavnici drugih profesija

Datum održavanja: juni 2023.

Mjesto održavanja: Neum

Broj učesnika: nije ograničen

43. XVI Stručno Savjetovanje tužilaca, Neum

Udruženje tužilaca Federacije BiH, u saradnji sa Centrima za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH i Republici Srpskoj, i Pravosudnom komisijom Brčko Distrikta BiH, organizuju tradicionalno savjetovanje svih tužilaca iz BiH, koje se održava jednom godišnje.

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusije

Organizator: Udruženje tužilaca FBiH, CEST FBiH i CEST RS, Pravosudna komisija Brčko Distrikta

Edukatori: edukatori CEST-a i pravni eksperti angažovani od strane Udruženja tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine

Ciljna grupa: tužioci

Datum održavanja: septembar 2023.

Mjesto održavanja: Neum

Broj učesnika: nije ograničen

EDUKACIJA EDUKATORA

Tema: „Edukacija edukatora - za učesnike koji su prošli specijalističku edukaciju iz oblasti korupcije“

Ciljna grupa: tužioci, sudije i ovlaštena službena lica koji su prošli specijalističku obuku iz oblasti korupcije i dobili certifikate

Cilj obuke: unapređenje znanja i vještina za provođenje internih edukacija u matičnim institucijama iz oblasti korupcije

Edukativni materijal: materijali edukatora

Organizatori obuke: Projekat jačanja tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa VSTS BiH, Centar za edukaciju sudija i javnih tužilaca RS i Centar za edukaciju sudija i tužilaca FBiH

Mjesto održavanja: po dogovoru

Trajanje obuke: 3 dana

Vrijeme održavanja: 10.-12. maj 2023. godina

Tema: „Edukacija edukatora - za učesnike koji su prošli specijalističku edukaciju iz oblasti privrednog i organizovanog kriminala“

Ciljna grupa: tužioci, sudije i ovlaštena službena lica koji su prošli specijalističku obuku iz oblasti privrednog i organizovanog kriminala i dobili certifikate

Cilj obuke: unapređenje znanja i vještina za provođenje internih edukacija u matičnim institucijama iz oblasti privrednog i organizovanog kriminala

Edukativni materijal: materijali edukatora

Organizatori obuke: Projekat jačanja tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa VSTS BiH, Centar za edukaciju sudija i javnih tužilaca RS i Centar za edukaciju sudija i tužilaca FBiH

Mjesto održavanja: po dogovoru

Trajanje obuke: 3 dana

Vrijeme održavanja: 17.-19. maj 2023. godina

Tema: „Edukacija edukatora - za učesnike koji su prošli specijalističku edukaciju iz oblasti visokotehnološkog/kibernetičkog kriminala“

Ciljna grupa: tužioci, sudije i ovlaštena službena lica koji su prošli specijalističku obuku iz oblasti visokotehnološkog/kibernetičkog kriminala i dobili certifikate

Cilj obuke: unapređenje znanja i vještina za provođenje internih edukacija u matičnim institucijama iz oblasti visokotehnološkog/kibernetičkog kriminala

Edukativni materijal: materijali edukatora

Organizatori obuke: Projekat jačanja tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa VSTS BiH, Centar za edukaciju sudija i javnih tužilaca RS i Centar za edukaciju sudija i tužilaca FBiH

Mjesto održavanja: po dogovoru

Trajanje obuke: 3 dana

Vrijeme održavanja: 24. – 26. maj 2023. godina

GRADANSKOPRAVNA OBLAST

1. Aktuelna pitanja iz Zakona o stvarnim pravima Republike Srpske

Datum održavanja: 31. maj 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 50

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: Stalni edukatori CEST RS

Ciljne grupe: sudije raspoređene na relevantnim referatima u sudovima

Teme:

- *Primjena principa reciprociteta pri sticanju prava svojine stranih fizičkih ili pravnih lica*
- *Pretvaranje prava korišćenja, upravljanja ili raspolaganja u pravo svojine*
- *Sticanje prava svojine na nepokretnostima od strane preduzeća u kojima je proveden postupak privatizacije državnog kapitala*
- *Pravo građenja, sa osvrtom na mogućnosti uspostavljanje prava građenja na izgrađenim objektima*
- *Pravo službenosti u Zakonu o stvarnim pravima RS - normativno uređenje i praksa*

Cilj seminara: Kako je nakon nekoliko decenija važenja Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima na ovim prostorima, u RS donesen novi Zakon o stvarnim pravima, postoji potreba iskazana od strane korisnika Centra, da se svake godine pokloni pažnja nekom od najaktuelnijih pitanja u primjeni Zakona o stvarnim pravima. Centar će zajedno sa edukatorom, uz sugestije sudija koji rade na građanskim odjeljenjima, odlučiti kojim bi se dodatno podtemama u okviru ovog zakona mogla posvetiti pažnja na samom seminaru.

2. Ugovor o prodaji buduće stvari, sa posebnim osvrtom na prodaju nepokretnosti u izgradnji

Datum održavanja: 02. oktobar 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: Stalni edukatori CEST RS

Ciljne grupe: sudije raspoređene na relevantnim referatima u sudovima

3. Primjena Zakona o premjeru i katastru Republike Srpske

Datum održavanja: 30. oktobar 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukator: Stalni edukatori CEST-a RS

Ciljne grupe: sudije raspoređene na relevantnim referatima u sudovima

Teme:

- *Normativne pretpostavke za uknjižbu prava svojine subjekata javnog prava*
- *Praksa Okružnog suda u Banjoj Luci u primjeni ovog Zakona*

Cilj seminara: Imajući u vidu da je tema predložena od strane Građanskog odjeljenja Okružnog suda u Banjoj Luci i Pravobranilaštva Republike Srpske, i time prepoznata kao aktuelna i značajna za Program CEST-a u 2023. godini.

4. Primjena propisa iz oblasti radnih odnosa u Republici Srpskoj

Datum održavanja: 20. mart 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: Edukatori CEST-a RS

Ciljne grupe: sudije raspoređene na relevantnim referatima

Cilj seminara: tema predložena od strane Građanskog odjeljenja Okružnog suda u Banjoj Luci

5. Aktuelna pitanja iz Zakona o obligacionim odnosima Republike Srpske

Datum održavanja: 06. mart 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 50

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: Stalni edukatori CEST-a RS

Teme:

- *Sticanje bez osnova – kao izvor obligacionih odnosa*
- *Obaveze sa više dužnika i povjerilaca*
- *Ugovor o građenju, s posebnim osvrtom na primjenu člana 630. ZOO RS*

Cilj seminara: Tema predložena od strane više pravosudnih institucija u Republici Srpskoj i time prepoznata kao aktuelna i značajna za Program CEST-a u 2023. godini.

6. Novine inkorporirane u Porodični zakon Republike Srpske

Datum održavanja: 18. maj 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: Edukatori CEST-a RS

Ciljne grupe: sudije raspoređene na relevantnim referatima

Cilj seminara: Imajući u vidu činjenicu da je u fazi izrada Prijedloga Porodičnog zakona Republike Srpske, te se očekuje da isti stupi na snagu u narednom periodu, Centar za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj nalazi da su novine u pomenutom zakonu značajne za unaprijeđenje porodičnopravnih odnosa te da im se treba posvetiti posebna pažnja.

7. Rasprava pred drugostepenim sudom u parničnom postupku

Datum održavanja: 08. decembar 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 30
Oblik obuke: centralizovana
Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse
Organizator: CEST RS
Potencijalni edukatori: Edukatori CEST-a RS
Ciljne grupe: sudije raspoređene na relevantnim referatima

PRIJEDLOG VISOKOG SUDSKOG I TUŽILAČKOG SAVJETA BOSNE I HERCEGOVINE

8. Primjena Zakona o zaštiti tajnih podataka

Datum održavanja: 23. mart 2023.
Mjesto održavanja: biće naknadno određeno.
Trajanje: 1 dan
Broj učesnika: 30
Oblik obuke: decentralizovana
Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse
Organizator: CEST RS, CEST FBiH
Potencijalni edukatori: Stalni edukatori CEST-ova
Ciljne grupe: sudije koje rade na relevantnim referatima
Teme:

- *Zaštita tajnih podataka*
- *Zaštita ličnih podataka*
- *Sudska praksa*

9. Proces ocjene dokaza i troškovi parničnog postupka

Datum održavanja: 27. april 2023.
Mjesto održavanja: biće naknadno određeno.
Trajanje: 1 dan
Broj učesnika: 30
Oblik obuke: decentralizovana
Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse
Organizator: CEST RS, CEST FBiH
Potencijalni edukatori: Stalni edukatori CEST-ova
Ciljne grupe: sudije koje rade na relevantnim referatima
Teme:

- *Teret dokazivanja u parničnom postupku*
- *Uloga vještaka u postupku, primjedbe na rad vještaka i prijedlog za utvrđivanje odgovornosti vještaka*
- *Ocjena dokaza*
- *Odlučivanje o troškovima*
- *Upravljanje/ rukovođenje spisom*

Cilj obuke: Imajući u vidu da je tema predložena od sudova najviših instanci u BiH, putem VSTV-a BiH, te da je predloženo da se uvrsti kao tema za kontinuiranu edukaciju sudija, time je ista prepoznata kao aktuelna i značajna za Program CEST-a RS u 2023. godini.

SEMINARI U SARADNJI SA GENDER CENTROM VLADE REPUBLIKE SRPSKE

10. Diskriminacija u sudskoj praksi

Datum održavanja: april 2023. i septembar 2023. godine

Mjesto održavanja: Banja Luka

Trajanje: 2 dana

Broj učesnika: 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS i Gender Centar Vlade RS

Potencijalni edukatori: Stalni edukatori CEST-a RS

Ciljne grupe: sudije koje rade na relevantnim referatima

Teme:

- *Izazovi utvrđivanja diskriminacije*
- *Primjena posebnih proceduralnih pravila u diskriminacijskim postupcima*

SEMINARI U SARADNJI SA SAVJETOM EVROPE

11. Kleveta

Datum održavanja: druga polovina 2023. godine

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Trajanje: 1 dan

Broj učesnika: 20

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i Savjet Evrope

Potencijalni edukatori: Stalni edukatori CEST-ova i međunarodni eksperti Savjeta Evrope

Ciljne grupe: sudije koje rade na relevantnim referatima

Aktivnost planirana u saradnji sa Savjetom Evrope – JUFREX projekat

12. Govor mržnje

Datum održavanja: druga polovina 2023. godine

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Trajanje: 1 dan

Broj učesnika: 20

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i Savjet Evrope

Potencijalni edukatori: Stalni edukatori CEST-ova i međunarodni eksperti Savjeta Evrope

Ciljne grupe: sudije koje rade na relevantnim referatima

Cilj seminara: U okviru teme Govor mržnje, biće obrađena i tema Zaštita zviždača, jer je ista predložena nekoliko puta i time prepoznata kao aktuelna i značajna.

Aktivnost planirana u saradnji sa Savjetom Evrope – JUFREX projekat

13. Obrazloženje parnične presude

Datum održavanja: 09-10. mart 2023.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Trajanje: 1,5 dan
Broj učesnika: 30
Oblik obuke: decentralizovana
Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse
Organizator: CEST RS, CEST FBiH i Savjet Evrope
Potencijalni edukatori: Stalni edukatori CEST-ova i međunarodni eksperti Savjeta Evrope
Ciljne grupe: sudije koje rade na parničnom referatu

14. Obuka o jednakosti i nediskriminaciji

Datum održavanja: biće naknadno određeno
Mjesto održavanja: biće naknadno određeno
Broj učesnika: do 30
Trajanje obuke: 1,5 dan

Preduslovi: Kursevi uz lično prisustvo obezbijeđeni u toku prve godine i HELP kurs za zaštitu od diskriminacije (procjena trajanja: ukupno 12 sati).

Popis svih HELP kurseva nalazi se na stranici <http://help.elearning.ext.coe.int/#> Za pristup HELP platformi potrebna je registracija.

Cilj seminara: Omogućiti polaznicima prepoznavanje različitih vrsta diskriminacije u različitim kontekstima, te im obezbijediti potrebno znanje i vještine za primjenu testa diskriminacije i posebnih proceduralnih odredbi na teret dokazivanja, uvažavajući pri tom potencijalne prepreke na koje žrtve diskriminacije nailaze.

OKRUGLI STOLOVI

15. Aktuelna praksa okružnih sudova u Republici Srpskoj

Datum održavanja: 01. novembar 2023.
Mjesto održavanja: Banja Luka
Broj učesnika: do 50
Oblik obuke: centralizovana
Metod: kombinacija prezentacije i diskusija, razmjena mišljenja
Organizator: CEST RS
Ciljne grupe: sudije okružnih sudova u Republici Srpskoj
Edukatori: sudije okružnih sudova u Republici Srpskoj i stalni edukatori CEST-a RS

Cilj: Predstaviti analize koje su pripremili okružni sudovi, analizirati najčešće razloge za ukidanje/preinačenje prvostepenih odluka, te ukazati na dobre prakse.

16. Aktuelna praksa Vrhovnog suda Republike Srpske

Datum održavanja: 14. novembar 2023.
Mjesto održavanja: Biće naknadno određeno
Broj učesnika: do 50
Oblik obuke: centralizovana
Metod: kombinacija prezentacije, razmjena mišljenja
Organizatori: CEST RS
Ciljne grupe: sudije okružnih sudova sa parničnog referata
Edukatori: sudije Vrhovnog suda Republike Srpske

Cilj: Predstaviti analize koje je pripremio sud najviše instance u Republici Srpskoj, analizirati najčešće razloge za ukidanje/preinačenje drugostepenih odluka, te ukazati na dobre prakse.

OKRUGLI STO U SARADNJI SA SAVJETOM EVROPE

17. Pravo na suđenje u razumnom roku

Datum održavanja: novembar i decembar 2023.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Trajanje: 1 dan / tri aktivnosti/

Broj učesnika: 30

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i Savjet Evrope

Potencijalni edukatori: Stalni edukatori CEST-ova i međunarodni eksperti Savjeta Evrope

Ciljne grupe: sudije / predsjednici sudova / stručni saradnici

Teme:

- *Pravo na suđenje u razumnom roku*

SAVJETOVANJA

18. XVII Savjetovanje iz građanskopravne oblasti u saradnji sa Udruženjem sudija RS, Udruženjem sudija FBiH Udruženjem sudija BiH, i Centrom za edukaciju sudija i javnih tužilaca RS i Federacije BiH, Pravosudnom komisijom Brčko distrikta, Advokatskim komorama

Datum održavanja: oktobar 2023.

Mjesto održavanja: Jahorina

Broj učesnika: nije ograničen zbog mogućnosti da učesnici sami snose svoje troškove

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije predstavnika i diskusija, rad u grupama

Organizator: Udruženje sudija RS u saradnji sa Udruženjem sudija BiH i FBiH, Centrima za edukaciju sudija i javnih tužilaca RS i FBiH i Pravosudnom komisijom Brčko Distrikta

Edukatori: pravni eksperti

Ciljne grupe: sudije raspoređene na relevantnim referatima u sudovima (građanski, upravni, vanparnični i dr.), stručni saradnici, a namijenjeno je i advokatima, ministarstvima, pravobranilaštvima

Savjetovanje iz građanskopravne oblasti se tradicionalno organizuje na Jahorini, na kojem se okuplja veliki broj učesnika, kako iz oblasti pravosuđa, tako i veliki broj advokata, predstavnika pravobranilaštava, opština, ministarstava i brojni drugi učesnici iz raznih oblasti kako iz zemlje, te pravni stručnjaci iz regiona, kako bi propratili izlaganja eksperata iz raznih pravnih oblasti. Sve veći broj učesnika, govori o značaju ove manifestacije i potrebi njenog održavanja.

19. Savjetovanje iz svih pravnih oblasti u saradnji sa Udruženjem pravnika RS, Pravnim fakultetom Univerziteta u Banjoj Luci i Centrom za edukaciju sudija i javnih tužilaca RS i FBiH - Oktobarski pravnički dani

Datum održavanja: oktobar 2023. godine

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: nije ograničen zbog mogućnosti da učesnici sami snose svoje troškove

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije predstavnika i diskusija

Organizator: Udruženje pravnikā RS i Pravni fakultet Univerziteta u Banjoj Luci u saradnji sa entitetskim centrima za edukaciju sudija i tužilaca i Pravosudnom komisijom Brčko Distrikta

Edukatori: pravni eksperti

Ciljne grupe: sudije, tužioci, stručni saradnici, advokati, ministarstva, pravobranilaštva i pravnici iz svih ostalih branši

Savjetovanje koje se tradicionalno organizuje u Banjoj Luci, a koje okuplja veliki broj učesnika, ne samo iz pravosuđa, već i veliki broj advokata, predstavnika pravobranilaštava, opština i brojne druge učesnike iz raznih oblasti kako iz zemlje, tako i iz regiona, kako bi propratili izlaganja eksperata iz raznih pravnih oblasti.

VANPARNIČNA OBLAST

1. Sudska praksa iz vanparničnih postupaka

Datum održavanja: 27. februar 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Trajanje: 1 dan

Broj učesnika: 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: Stalni edukatori CEST-a RS

Ciljne grupe: sudije vanparničnog referata

Teme:

- *Uređenje međe, fizička i civilna dioba, uređenje sukorisničkih odnosa*
- *Naknada za faktičku eksproprijaciju i uopšte naknada za eksproprijisanu imovinu –poseban akcenat je faktička eksproprijacija*
- *Nepravilna primjena materijalnog prava kod utvrđivanja statusa i ostvarivanja prava boraca, ratnih vojnih invalida i porodica poginulih boraca*

Cilj seminara: Upoznavanje učesnika sa aktuelnom sudskom praksom iz vanparničnih postupaka, te ujednačavanje sudske prakse vanparničnih postupaka.

2. Nasljeđivanje po zakonu, nasljeđivanje po testamentu i raspravljanje zaostavštine

Datum održavanja: 24. april 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Trajanje: 1 dan

Broj učesnika: 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: Stalni edukatori CEST-a RS

Ciljne grupe: sudije vanparničnog referata

Teme:

- *Nasljeđivanje po zakonu, nasljedni redovi, pravo reprezentacije, pravo priraštaja i ostavinski postupak bez testamenta pred sudom*
- *Vrste testamenta, nasljeđivanje po testamentu, postupak sa testamentom pred sudom, nužni i raspoloživi dio*

PRIJEDLOG VISOKOG SUDSKOG I TUŽILAČKOG SAVJETA BOSNE I HERCEGOVINE

3. Ostavinski postupak pred notarom

Datum održavanja: 23.05.2023

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 50

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS i CEST FBiH

Potencijalni edukatori: Stalni edukatori CEST-ova

Ciljne grupe: sudije raspoređene na relevantnim referatima u sudovima i notari

Teme:

- *Postupanje notara u ostavinskom postupku*
- *Unapređenje rada na ostavinskim predmetima*

Cilj seminara: Tema predložena od strane više pravosudnih institucija u Republici Srpskoj i time prepoznata kao aktuelna i značajna za Program CEST-a u 2023. godini. VSTS BiH je u Prijedlogu obuka za 2023. godinu naznačio da se ova obuka održi kao zajednička aktivnost za sudije i notare, zbog unapređenja rada na ostavinskim predmetima.

4. Oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti s osvrtom na zadržavanje lica u zdravstvenoj ustanovi

Datum održavanja: 21.02.2023

Mjesto održavanja: Banja Luka

Trajanje: 1 dan

Broj učesnika: 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: Stalni edukatori CEST-a RS

Ciljne grupe: sudije

Cilj seminara: Usaglašavanje neujednačene prakse sudova u navedenom postupku, s akcentom na zadržavanje lica u zdravstvenoj ustanovi, imajući u vidu da je prisilna hospitalizacija složeno medicinsko i pravno pitanje. Takođe, sa aspekta prava, prisilna hospitalizacija otvara niz etičkih i pravnih dilema, jer u svojoj osnovi podrazumijeva ograničenje osnovnih ljudskih prava, poput prava na ličnu slobodu, prava na slobodu kretanja, ali i prava na koja građani imaju u skladu sa posebnim propisima, poput prava na odbijanje medicinske mjere ili prava na samovoljno napuštanje zdravstvene ustanove.

IZVRŠNI POSTUPAK

1. Aktuelna pitanja izvršnog postupka

Datum održavanja: 01. decembar 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Trajanje: 1 dan

Broj učesnika: 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: Stalni edukatori CEST-a RS

Ciljne grupe: sudije

Teme:

- *Aktuelna pitanja iz izvršnog postupka sa posebnim osvrtom na izvršenje na nepokretnostima po osnovu notarski obrađenih ugovora o zasnivanju hipoteke*
- *Razmatranje odnosa- komunikacije: sudija – sudski izvršilac*
- *Izvršni postupak pokrenut po osnovu vjerodostojne isprave – mjenica sa protestinim i povratnim računom potrebnim za zasnivanje potraživanja*

Cilj seminara: Usaglašavanje sudske prakse u izvršnom postupku

PRIJEDLOG VISOKOG SUDSKOG I TUŽILAČKOG SAVJETA BOSNE I HERCEGOVINE

2. Primjena Zakona o izvršnom postupku Republike Srpske

Datum održavanja: 18. septembar 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Trajanje: 1 dan

Broj učesnika: 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: Stalni edukatori CEST-a RS

Ciljne grupe: sudije

Teme:

- *Primjena zakonske odredbe člana 37. ZIP RS, a koja se odnosi na utvrđivanje dužnikove imovine*
- *Obaveza poštivanja odluka Ustavnog suda BiH i Evropskog suda za ljudska prava, a koje se odnose na izvršenje na nekretninama (predmet Vaskrsić protiv Slovenije, br 31371/12)*

Cilj seminara: VSTS BiH je ukazao na potrebu da se poveća broj obuka iz ove oblasti, kako bi se doprinijelo zauzimanju jedinstvenog stava kada je u pitanju izvršenje na nekretninama, kao i zbog usaglašavanja sudske prakse, jer je uočeno različito postupanje sudova, ali i sudija istog suda kada je u pitanju primjena Zakona o izvršnom postupku Republike Srpske, posebno člana 37. ZIP RS.

UPRAVNOPRAVNA OBLAST

1. Praksa Vrhovnog suda Republike Srpske na upravnom referatu

Datum održavanja: 9. novembar 2023.

Mjesto: Banja Luka

Trajanje: 1 dan

Ciljna grupa: sudije upravnog referata

Broj učesnika: 30

Teme¹:

- Nedavanje odgovora na pravno relevantne navode tužbe u upravnom sporu
- Nedovoljno obrazložene odluka nižestepenih sudova u upravnim sporovima
- Ocjena procesnih uslova za podnošenje tužbe radi „ćutanja uprave“
- Nepravilna primjena materijalnog prava kod utvrđivanja statusa i ostvarivanja prava boraca, ratnih vojnih invalida i porodica poginulih boraca

Metod: prezentacija, diskusija, rad na primjerima iz prakse

Materijali: materijali edukatora

Edukatori: Duško Bojović i Strahinja Ćurković, sudije Vrhovnog suda Republike Srpske

---

¹ Tematske cjeline su uvrštene na prijedlog Vrhovnog suda Republike Srpske.

PRIVREDNOPRAVNA OBLAST

1. Ugovaranje FIDIC uslova u građevinarstvu

Datum održavanja: 15. maj 2023.

Trajanje: 1 dan

Broj seminara: 1

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukator: Božana Gužvić, predsjednica Okružnog privrednog suda u Bijeljini

Ciljne grupe: sudije privrednih sudova

Cilj: Razjašnjavanje aktuelnih praktičnih pitanja koja se pojavljuju u okviru ugovaranja FIDIC uslova u građevinarstvu.

2. Problemi u primjeni Zakona o registraciji poslovnih subjekata Republike Srpske

Datum održavanja: 6. septembar 2023.

Trajanje: 1 dan

Broj seminara: 1

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukator: edukatori CEST-a RS

Ciljne grupe: sudije privrednih sudova

Cilj: Razjašnjavanje aktuelnih praktičnih pitanja koja se pojavljuju u okviru primjene Zakona o registraciji poslovnih subjekata u Republici Srpskoj.

3. Aktuelna pitanja iz prakse privrednih sudova u Republici Srpskoj

Datum održavanja: 30. novembar 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 50

Oblik obuke: centralizovana

Metod: pored aktuelne problematike privrednih sudova, analize kvaliteta i zapažanja drugostepenih sudija, ovaj vid edukacije prvenstveno bi sadržavao pripremljene odgovore na pitanja koja bi se postavljala tokom godine, a koji bi se dostavili prije edukacije, radi što efikasnije rasprave, te bi se na osnovu rezultata rasprave o spornim pitanjima izradili i dostavili odnosno objavili konačni prečišćeni tekstovi sentenci i obrazloženja, kao zvaničan stav Višeg privrednog suda po tim pitanjima

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: mr Branka Skoko, sudija i predsjednik Višeg privrednog suda Banjaluka i Drago Turkeš, sudija Višeg privrednog suda Banjaluka

Ciljna grupa: sudije privrednih sudova

Cilj: Kako se u okviru prakse privrednih sudova u Republici Srpskoj stalno otvaraju nova sporna pitanja, Centar je, i ove godine, u svoj Program rada uvrstio ovaj seminar, kako bi se na taj način otvorila mogućnost za rješavanje mnogih nedoumica sa kojima se sudije privrednih sudova susreću u svom radu. Usaglašavanje različitih stavova o kojima se razgovaralo na edukacijama održanim u prethodnoj godini.

SEMINARI U SARADNJI SA GRUPACIJOM SVJETSKE BANKE

U okviru projekta „Rješavanja pitanja dugova i prestanka poslovanja u Bosni i Hercegovini“, koji se provodi uz podršku Međunarodne finansijske korporacije (IFC), grupacije Svjetske banke i Švajcarske ambasade u Bosni i Hercegovini, u 2023. godini biće organizovana dva seminara. Ovo iz razloga jer je za uspješno vođenje stečajnog postupka, koji mnogi praktičari i teoretičari smatraju najsloženijim građanskim postupkom, veoma važna stručnost i sposobnost stečajnih sudija, te sudija koji vode parnice i druge sudske postupke u vezi sa stečajem. U Projekat je uvrštena edukacija stečajnih sudija, stečajnih upravnika i ostalih učesnika u provođenju novog Zakona o stečaju Republike Srpske, kao i novog Zakona o likvidacionom postupku Republike Srpske, te u određenim slučajevima i edukacija sudija koji vode izvršne postupke i sudskih izvršilaca.

4. Postupak likvidacije pravnih subjekata po službenoj dužnosti

Datum održavanja: januar-juni 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS, grupacija Svjetske banke i Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH

Potencijalni edukator: mr Nedeljko Milijević, sudija Okružnog privrednog suda u Banjaluci

Ciljne grupe: sudije, stečajni upravnici, advokati i dr.

5. Skraćeni dobrovoljni likvidacioni postupak

Datum održavanja: januar-juni 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizatori: CEST RS, grupacija Svjetske banke i Pravosudna komisija Bristrikta BiH

Potencijalni edukator: mr Nedeljko Milijević, sudija Okružnog privrednog suda u Banjaluci

Ciljna grupa: sudije, advokati, stečajni upravnici, pravnici iz privrede i uprave.

SEMINARI U SARADNJI SA CLDP (PROGRAM RAZVOJA PRIVREDNOG PRAVA MINISTARSTVA TRGOVINE SAD-A)

Uz podršku CLDP-a (Commercial law development programme), čija misija je poboljšanje zakonskog ambijenta za poslovanje u razvoju i tranziciji zemalja širom svijeta, pa tako i u Bosni i Hercegovini, na koji način se podstiče veća politička stabilnost i povoljnost ekonomskih prilika za poslovanje lokalnih privrednih društava i preduzetnika, tokom 2023. godine biće realizovane zajedničke aktivnosti CEST-a u RS, CEST-a FBiH i CLDP-a.

6. Promocija Priručnika o intelektualnoj svojini za sudije

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto: online ili neposredno, u zavisnosti od ograničenja putovanja

Očekivani broj učesnika: 70

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i CLDP

Edukativni materijal: powerpoint i studije slučaje

S obzirom na to je tokom 2022. godine izvršeno ažuriranje Priručnika o intelektualnoj svojini za sudije, tokom 2023. godine će biti preduzete aktivnosti u cilju njegovog prezentovanja pravosudnoj i široj pravničkoj zajednici.

PRIJEDLOG VISOKOG SUDSKOG I TUŽILAČKOG SAVJETA BOSNE I HERCEGOVINE

7. *Ekonomski aspekti stečajnog postupka*²

Datum održavanja: 19-20. septembar 2023.

Trajanje: 2 dana

Broj seminara: 1

Organizator: CEST RS

Planirani broj učesnika: 30

Ciljna grupa: sudije privrednih sudova koji postupaju u privrednim postupcima

Teme:

- Finansijsko izvještavanje – Bilans stanja, Bilans uspjeha, Bilans tokova gotovine i Izvještaj o promjenama na kapitalu
- Popis i procjena imovine
- Analiza finansijskih izvještaja
- Revizija postupka stečaja

Metod:

- 1. dan – predavanje ex cathedra
- 2. dan – interaktivna radionica

Edukativni materijal: Modul za obuku – Ekonomski aspekti stečajnog postupka razvijen od strane ekonomskih stručnjaka, angažovanih od strane VSTS-a BiH

Edukatori: edukatori CEST-a, obučeni od strane ekonomskih stručnjaka, angažovanih od strane VSTV BiH u okviru projekta „Izgradnja efikasnog pravosuđa u službi građana“ (IPA 2017).

Cilj: Unapređenje specifičnih znanja sudija u oblasti ekonomskih aspekata stečajnog postupka u cilju efikasnijeg postupanja u stečajnim postupcima.

8. *Arbitraža*³

Datum održavanja: 16. februar 2023.

Trajanje: 1 dan

Broj seminara: 1

Mjesto održavanja: Banjaluka

Organizator: CEST RS i udruženje „ARBITRI“

Ciljna grupa: sudije

Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Uloga suda u arbitražnim postupcima prema Zakonu o parničnom postupku
- Poništenje arbitražnih odluka prema entitetskim Zakonima o parničnom postupku
- Priznanje i izvršenje stranih arbitražnih odluka u BiH

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: materijali propremljeni od strane edukatora

Edukatori: edukatori udruženja „ARBITRI“ i CEST-a RS

² Prijedlog teme u okviru projekta „Izgradnja efikasnog pravosuđa u službi građana“ (IPA 2017).

³ Zajednični prijedlog teme VSTS-a BiH i udruženja „ARBITRI“ iz Sarajeva .

Cilj: Uvođenje učesnika u alternativno rješavanje sporova i arbitražu kao jedan od mogućih oblika alternativnog rješavanja sporova.

PREKRŠAJNOPRAVNA OBLAST

1. VI Savjetovanje iz prekršajnopravne oblasti

S obzirom na veliki uspjeh prethodnih savjetovanja iz prekršajnopravne oblasti, te iskazan interes učesnika za nastavkom organizacije istog, to će savjetovanje biti organizovano i ove godine, s tendencijom da preraste u tradicionalno, a s ciljem rješavanja aktuelnih pitanja iz primjene Zakona o prekršajima Republike Srpske. Predviđeno je da ovo Savjetovanje okupi veliki broj učesnika, ne samo iz pravosuđa, već i veliki broj advokata i brojnih drugih učesnika u prekršajnom postupku iz raznih oblasti kako iz zemlje, tako i iz regiona.

Datum održavanja: maj 2023.

Mjesto održavanja:

Broj učesnika: nije ograničen zbog mogućnosti da učesnici sami snose svoje troškove

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusije

Organizator: Udruženje sudija RS, Udruženje sudija FBiH, CEST RS i CEST FBiH, Pravosudna komisija Brčko Distrikta, Advokatska komora RS i Advokatska komora FBiH

Edukatori: edukatori CEST-a i pravni eksperti angažovani od strane Udruženja sudija Republike Srpske

Ciljna grupa: sudije koje postupaju u prekršajnom postupku predmetima, tužioci, stručni saradnici i predstavnici drugih profesija

2. Okrugli sto: „Ujednačavanje sudske prakse u prekršajnim predmetima okružnih sudova u Republici Srpskoj“

Datum održavanja: 11. oktobar 2023.

Trajanje: 1 dan

Broj seminara: 1

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: mr Dragoslav Erdelić, sudija Okružnog suda Bijeljina

Ciljna grupa: sudije

Cilj: Cilj je da se rasvijetli aktuelna sudska praksa povodom različitih spornih pitanja, te da se ukaže na mogućnosti poboljšanja i usaglašavanja iste.

POSEBNE TEME

1. Orijetacioni kriterijumi i iznosi za utvrđivanje visine pravične novčane naknade nematerijalne štete

Datum održavanja: biće naknadno određeno
Trajanje: 1 dan
Broj seminara: 1
Mjesto održavanja: Banja Luka
Broj učesnika: do 30
Oblik obuke: centralizovana
Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije
Organizator: CEST RS
Potencijalni edukator: edukatori CEST-a RS
Ciljne grupe: sudije

2. a) Sloboda izražavanja i korištenje društvenih mreža

Online obuka

Teme:

- pojasniti granicu između dozvoljenog i nedozvoljenog u oblasti slobode mišljenja i izražavanja s posebnim osvrtom na istupanje na društvenim mrežama
- sudske prakse ESLJP o slobodi mišljenja i izražavanja i korištenju društvenih mreža

b) Jasan i ubjedljiv nastup u sudnici i tužilaštvu kao i u kontaktu sa medijima⁴

Datum i mjesto održavanja: Banjaluka (03-04. maj) i Sarajevo (16-17. oktobar)

Trajanje: 2x2 dana

Planiran broj učesnika: do 16 po seminaru (ukupno 32)

Ciljna grupa: predsjednici sudova, sudije, glavni tužioci, tužioci, glasnogovornici kao i službenici za odnose sa javnošću, prije svega oni koji do sada nisu imali priliku da prate slične programe

Cilj seminara: Unaprijediti znanja i vještine sudija i tužilaca, te glasnogovornika u sudovima i tužilaštvima u komunikaciji i saradnji sa medijama. Praktična podrška u implementaciji Komunikacijske strategije VSTS-a BiH 2022-2025.

Teme: U skladu sa Komunikacijskom Strategijom VSTS-a u BiH 2022-2025., a prije svega sa odjeljkom 4.2.2.4. Mediji i novinari i 2. Strateški ciljevi, predloženi seminar će kroz praktičan rad i radionice omogućiti sticanje komunikacijskih vještina sa fokusom na sljedeće dvije oblasti:

1) Praktičan trening o osnovnim medijskim i komunikacijskim vještinama:

- Pro-aktivna komunikacija pravosudnih organa sa medijima i javnostima;
- Jačanje poštovanja pravosudnih organa i integriteta pravosuđa kroz javne nastupe;
- Pripreme i realizacija medijskih nastupa s fokusom na odabir i prenos informacija koje su značajne za medije, naročito kod slučajeva od velike važnosti za javnost;
- Organizacija različitih inicijativa u cilju jačanja nezavisnosti pravosuđa i povećanja poverenja kod građana i medijskih predstavnika u pravosuđe.

⁴ Ovaj seminar odvija se u okviru MATRA programa "Jačanje medijskih sloboda" koji Holandski Helsinški Komitet i Free Press Unlimited sprovode zajedno sa svojim partnerima Centrima za edukaciju sudova i tužilaštava kao i Novinarskim asocijacijama iz Bosne i Hercegovine, Sjeverne Makedonije i Srbije kao i Holadnskim centrom za edukaciju sudova i tužilaštava (Studiecentrum Rechtspleging, SSR), Kancelarijom Tužilaštva, Holandije, (Openbaar Ministerie, OM). Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca RS i F BiH.

2) Znanje i vještine korišćenja društvenih mreža i njihov komunikacijski doprinos

- Produbljeno razumijevanje značaja kontinuiranog i blagovremenog obavještanja javnosti i medija o radu pravosuđa i o važnim postupcima;
- Znanje i vještine komunikacije sa građanima i medijima na društvenim mrežama, kao i preko privatnih naloga;
- Praktični savjeti i iskustva upravljanja stranicama na društvenim mrežama.

Metod: interaktivne radionice i simulacije

Edukativni materijal: materijali razvijeni od strane edukatora

Edukatori: predstavnici Akademije za edukaciju sudija i tužioca iz Holandije (SSR) u saradnji sa domaćim trenerima iz ove oblasti

PRIJEDLOG VISOKOG SUDSKOG I TUŽILAČKOG SAVJETA BOSNE I HERCEGOVINE – OBUKA IZ OBLASTI ETIKE I INTEGRITETA NOSILACA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA⁵

1. ONLINE OBUKA o etici, integritetu i sprečavanju sukoba interesa za nosioce pravosudne funkcije

(obavezna obuka za sve nosioce pravosudnih funkcija)

- Trajanje: učešće na obuci bi se vrednovalo kao jedan dan obuke; obuku je moguće pohađati svojom dinamikom, sa prekidima po potrebi i nastavkom od mjesta prekida);
- Ciljna grupa: sudije, tužioci i stručni saradnici koje imenuje VSTS;
- Teme: Nezavisnost pravosuđa i nezavisnost nosioca pravosudne funkcije
Nepriistrasnost nosioca pravosudne funkcije
Sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu
Integritet i dolično ponašanje nosioca pravosudne funkcije
Odgovornost prema poslu nosioca pravosudne funkcije
Stručnost nosioca pravosudne funkcije.

Metod obuke: online metoda prema modulu koji je razvio USAID;

Cilj: Upoznati nosioce pravosudnih funkcija sa osnovnim principima etičkog postupanja i ponašanja, te osnovnim dokumentima koji tretiraju ovu oblast.

2. Disciplinski postupci i praksa⁶

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Ciljna grupa: sve sudije i tužioci;

Broj učesnika: 30

⁵ Kroz programe edukacije i u 2023. godini potrebno je nosiocima pravosudnih funkcija etiku i integritet približavati iz što više različitih uglova. S tim u vezi, potrebno je da ova obuka pored deontoloških principa i disciplinskog postupka i prakse, uključuje i druga akuelna pitanja npr. etički kodeksi, spojivost funkcija, realizacija planova integriteta, podnošenje finansijskih izvještaja i sl. Za razvoj sadržaja ove obuke konsultovaće se relevantni edukatori, a za svaku obuku precizno će se definisati ciljna grupa, ciljevi i očekivani rezultati obuke. Broj i profil edukatora je potrebno proširiti. Kao edukatore eventualno angažovati i tužioce, članove disciplinskih komisija VSTS-a, članove SK za etiku i integritet, i slično. Novim edukatorima potrebno je obezbjediti edukacije za prenos znanja, te razmotriti način certificiranja edukatora. U 2023. godini, ovu obuku realizovati i u formi okruglih stolova, te konferencija sa više panel diskusija i što više praktičnih primjera i dilema iz života. Organizovati obuke tokom cijele godine, kako bi se osiguralo kontinuirano sticanje i obnavljanje znanja iz ove oblasti. Prilikom odobravanja Programa CEST-ova za 2023. godinu, VSTS će, zajedno sa upravnim odborima CEST-ova i PKBD, donijeti odluku koje edukacije iz oblasti etike i integriteta su obavezne i za koju ciljnu grupu.+

⁶ Zaključak napredne obuke „Disciplinski postupak i praksa“ održane za članove disciplinskih komisija VSTS-a.

Organizator: zajednički seminar CEST-ova i PKBD. U zavisnosti od interesovanja nosilaca pravosudnih funkcija obuka se može realizovati u nekoliko termina;
Teme: biće dogovorene u saradnji sa CEST-ovima i edukatorima
Metod obuke: PP prezentacija, predstavljanje predmeta iz prakse, diskusija;
Edukatori: članovi disciplinskih komisija VSTS-a;

Cilj: Upoznati nosioce pravosudnih funkcija sa načinom rada Ureda disciplinskog tužioca i disciplinskih komisija VSTS-a, kao i sa disciplinskom praksom.

3. OKRUGLI STO: Standardi profesionalne etike za sudije u Bosni i Hercegovini⁷

Datum održavanja: biće naknadno određeno
Mjesto održavanja: biće naknadno određeno
Trajanje: 1 dan
Broj seminara: zajednički seminar CEST-ova i PKBD. U zavisnosti od interesovanja nosilaca pravosudnih funkcija obuka se može realizovati u nekoliko termina;
Ciljna grupa: sve sudije
Broj učesnika: 30
Vrsta obuke: fakultativna obuka na osnovu prijave rukovodioca institucije;
Metod obuke: predstavljanje slučajeva iz prakse, diskusija;
Moderatori: Ljiljana Lalović, sudija Suda BiH.

Cilj: Omogućiti razmjenu informacija i diskusije o aktuelnim pitanjima sa što više praktičnih primjera i dilema iz života (npr. podnošenje finansijskih izvještaja, korištenje društvenih mreža).

4. OKRUGLI STO: Standardi profesionalne etike za tužioce u Bosni i Hercegovini⁸

Datum održavanja: biće naknadno određeno
Mjesto održavanja: biće naknadno određeno
Trajanje: 1 dan
Broj: zajednički seminar CEST-ova i PKBD. U zavisnosti od interesovanja obuka se može realizovati u nekoliko termina;
Ciljna grupa: svi tužioci
Broj učesnika: 30
Vrsta obuke: fakultativna obuka na osnovu prijave rukovodioca institucije;
Metod obuke: predstavljanje slučajeva iz prakse, diskusija;
Moderatori: prema dogovoru sa CEST-ovima i PKBD;

Cilj: Omogućiti razmjenu informacija i diskusije o aktuelnim pitanjima sa što više praktičnih primjera i dilema iz života (npr. podnošenje finansijskih izvještaja, korištenje društvenih mreža).

---

⁷ Postoji mogućnost da se u okviru redovnih konferencija organizuje popodnevna panel diskusija na navedenu temu.

⁸ Ibid.

PRIJEDLOG VISOKOG SUDSKOG I TUŽILAČKOG SAVJETA BOSNE I HERCEGOVINE - OBUKA RUKOVODNOG KADRA U INSTITUCIJAMA PRAVOSUĐA⁹

1. Uloga predsjednika sudova i glavnih tužilaca u očuvanju integriteta pravosudnih institucija

(obavezna obuka za rukovodioce pravosudnih institucija)

Datum održavanja: april 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Trajanje: 2 dana

Broj: 1

Ciljna grupa: rukovodioci pravosudnih institucija;

Broj učesnika: 35

Teme: kao što je navedeno u cilju obuke. Ukoliko se do održavanja obuke utvrdi način provođenja povjerljivog savjetovanja unutar institucija predložimo da se obradi i ovaj segment.

Metod obuke: PP prezentacija, planovi integriteta, dobre i loše prakse, diskusija;

Edukatori: prema dogovoru sa CEST-ovima i PKBD; preporučuju se angažman dva rukovodioca, i to jedan iz BiH, a drugi iz zemalja okruženja.

Cilj: Jačanje integriteta i podizanje standarda ponašanja. Razmjeniti informacije i identifikovati najbolje prakse u vezi razvijanja sistema kontrole rada i odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija i uposlenika, prepoznavanje rizika i utvrđivanje mjera za njihovo sprečavanje. Raspraviti pitanja koja se odnose na planove integriteta, sukob interesa, izuzeća u postupcima, ulogu edukacije u očuvanju integriteta, sigurnost, korištenje i povjerljivost informacija, kako unutar, tako i izvan pravosudne institucije, i sl.

2. Elektronski alati za menadžere

(obavezna obuka za nove rukovodioce pravosudnih institucija)

Datum održavanja: 14. mart 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Trajanje: 1 dan;

Broj obuka: 1

Ciljna grupa: predsjednici sudova/glavni tužioc, zamjenici glavnih tužilaca, predsjednici sudskih i tužilačkih odjeljenja, sekretari sudova/tužilaštava

Broj učesnika: 30;

Teme: Primjena pravilnika o CMS-u i TCMS-u, uključujući odredbe o provjeri tačnosti i ažurnosti unosa;

Predstavljanje naprednih funkcionalnosti CMS-a/TCMS-a;

Predstavljanje novih funkcionalnosti CMS-a/TCMS-a;

Kreiranje specijalizacije za dodjelu predmeta;

Sistem za izvještavanje i podršku odlučivanju i kvalitet podataka na kojima se izvještaji baziraju (SIPO);

Izvještavanje o radu institucija prema VSTS-u i dr.;

Sistem videokonferencija u poslovanju sudova i tužilaštava.

Metod obuke: kombinacija prezentacije, praktičnog rada i diskusije;

Edukatori: IKT stručnjaci VSTS-a.

⁹ U 2023. godini je potrebno unaprijediti sadržaj obuke za rukovodni kadar. S tim u vezi, VSTS je definisao ciljne grupe i njihove potrebe za obukom provođenjem anketa u 2022. godini, te fokus grupa, sastanaka i slično. Obuka je pogodna i za osobe koje se žele kandidovati za ove pozicije. Prilikom odobravanja programa za 2023. godinu razmotriti potrebu da se neke od obuka nastave u obaveznom formatu, prema informacijama o realizaciji istih u 2022. godini. Potrebno je angažovanje više rukovodilaca pravosudnih institucija u svojstvu edukatora, te generalno povećanje broja i profila edukatora.

Cilj: Obučiti rukovodioce i sekretare pravosudnih institucija za pravilnu primjenu CMS-a/TCMS-a, te za korištenje njegovih naprednih funkcija.

3. Izgradnja liderskih i upravljačkih kapaciteta u pravosudnim institucijama

(obavezna obuka za nove rukovodioce pravosudnih institucija i nove sekretare sudova/tužilaštava)

Datum održavanja: novembar/decembar 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Trajanje: 2 dana

Broj obuka: 1

Ciljna grupa: predsjednici sudova/glavni tužioci, zamjenici glavnih tužilaca, predsjednici sudskih i tužilačkih odjeljenja, sekretari sudova/tužilaštava,

Broj učesnika: 30

Teme: Proces poslovnog planiranja uključujući sistem finansijskog upravljanja i kontrole, te planiranje i izradu prijedloga budžeta i rebalansa budžeta; Izrada Planova rješavanja predmeta (godišnjih i kvartalnih), te njihove realizacije i provodjenja eventualnih mjera od strane rukovodilaca, u slučaju neprovođenja tih Planova ili odstupanja od istih; Izrada i realizacija godišnjih Programa rada; Izrada i praćenje provedbe planova integriteta; Predstavljanje HRMIS sistema za upravljanje ljudskim resursima u sudovima i tužilaštvima.

Metod obuke: kombinacija prezentacije, praktičnog rada i diskusije;

Edukatiori: prema dogovoru sa CEST-ovima i PKBD; Preporučujemo angažman rukovodioca pravosudne institucije, IKT stručnjaka VSTV-a, te sekretara aktivno uključenih u korištenju HRMIS sistema

Cilj: Razviti vještine liderstva, planiranja i upravljanja, te upoznati rukovodioce i sekretare pravosudnih institucija o prednostima korištenja HRMIS sistema.

4. RADIONICA: Proaktivna uloga predsjednika sudova¹⁰

(obavezna obuka za predsjednike sudova)

Datum održavanja: 15-16. maj 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Trajanje: 2 dana

Broj obuka: 1

Ciljna grupa: predsjednici sudova, zamjenici predsjednika i lica zainteresovana za obavljanje ovih funkcija

Broj učesnika: 20

Teme: Karakteristike dobrog i lošeg menadžera; Struktura u sudovima, prvostepeni i drugostepeni sudovi; Osnovni principi organizacije rada suda i sudskih odjela; Efikasno planiranje rada i komunikacija u sudu između sudskih odjela; Upravljanje resursima; Kontrola/nadzor, obaveze i nadležnosti koje proizilaze iz Zakona o sudovima, Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju i odluka VSTV-a; IKT tehnologije kao upravljački alat; Strateško planiranje;

¹⁰ Aktivnost je razvijena u okviru IPA 2012 projekta te je utvrđeno da postoji potreba za njenim kontinuiranim održavanjem.

- Vrsta obuke: *Odlukom VSTS-a BiH, broj: 12-07-2-1020-1/2021 od 26.2.2021. godine ova obuka postala je obaveznom za predsjednike sudova, po njihovom stupanju na funkciju.*
- Metod: interaktivna radionica
- Edukativni materijal: edukativni materijali pripremljeni od strane edukatora, nacrti strateških planova koje sudovi razvijaju, te priručnik „Proaktivna uloga predsjednika suda u upravljanju sudom“
- Edukatori: autori Priručnika / edukatori CEST-a
- Cilj: Razviti menadžerske vještine neophodne za efikasno upravljanje sudovima

5. RADIONICA: Savremeno komuniciranje s javnošću¹¹

(obavezna obuka za nove rukovodioce pravosudnih institucija i nove sekretare sudova/tužilaštava)

- Datum održavanja: 14. septembar 2023.
- Mjesto održavanja: Banja Luka
- Trajanje: 1 dan
- Broj obuka: 1
- Ciljna grupa: rukovodioci institucija i lica zadužena za obavljanje poslova odnosa s javnošću
- Broj učesnika: do 35
- Teme: Savremeno komuniciranje s javnošću, javna sfera i javno mnijenje;
Liderstvo i imidž rukovodilaca institucija i nosilaca pravosudnih funkcija;
Pripreme za nastup u javnosti, oblačenje i ponašanje na javnom mjestu;
Krizno komuniciranje, ponašanje i etika;
Lobiranje i odnosi sa javnošću;
Iskustva rada institucija s medijima;
Radionice pisanja saopštenja za javnost, održavanja konferencija za novinare, javnog nastupa, simulacije intervjuja i davanje izjava za medije.

- Metod: interaktivna obuka
- Edukativni materijali: materijali razvijeni od strane edukatora, kontrolna lista korištenja komunikacijskih alata razvijena od strane VSTS-a BiH
- Edukatori: edukatori angažovani od strane centara za edukaciju i predstavnik VSTS-a BiH zadužen za predstavljanje dokumenta Kontrolne liste korištenja komunikacijskih alata razvijenog od strane VSTS-a BiH

Cilj: Upoznati učesnike o značaju strateškog i proaktivnog komuniciranja radi postizanja veće transparentnosti pravosuđa i vraćanja povjerenja javnosti u rad pravosudnih institucija, uključujući potrebe organiziranja i učešća na konferencijama za novinare, komuniciranje putem interneta i drugo. Predstaviti sve aspekte komuniciranja sa javnošću sa posebnim osvrtom na savremene kanale komunikacije i njihove karakteristike. Pripremiti rukovodioce institucija i relevantne osobe za javne nastupe.

6. RADIONICA: Vještine komuniciranja i timski rad / lično liderstvo¹²

- Datum održavanja: biće naknadno određeno
- Trajanje: 2 zasebna dana, koji ne slijede jedan iza drugog;
- Broj obuka: 3 obuke realizovane kao zajedničke aktivnosti CEST-ova i PKBD-a;
- Ciljna grupa: rukovodioci u pravosudnim institucijama, te osobe koje žele obavljati rukovodne funkcije, te ostale sudije i tužioci; savjetuje se homogenost grupe, u smislu da su rukovodioci s rukovodiocima, a potencijalni rukovodioci zasebna grupa;

¹¹ Program obuke razvijen u okviru Projekta „Izgradnja efikasnog pravosuđa u službi građana“ (IPA 2017).

¹² Program obuke i edukativni materijali razvijeni su u okviru Projekta unapređenja efikasnosti pravosuđa II (PUEP II), 2019-2021.

Broj učesnika: 12

Teme:

- Metod uvida i stilovi komuniciranja;
- Lična djelotvornost i timska djelotvornost;
- Komunikacija i povratne informacije u timskom radu;
- Timski rad i komunikacija u vašoj instituciji;
- Johari prozor;
- Intervizija;
- Vježba s konverzacijom;
- Timski rad i liderstvo;
- Vježba sa davanjem i primanjem povratnih informacija.

Metod: interaktivni rad, predavanje, prezentacije, timske vježbe, pojedinačni testovi;

Materijali: edukativni materijali razvijeni od edukatora (prezentacije, testovi, interaktivni materijali, video snimci); Stephen Covey: „7 navika izuzetno djelotvornih ljudi“, C.G. Jung: „Lični izbori“;

Edukatori: Svjetlana Milišić Veličkovski i Anabela Bogdan Krstović (edukatorice koje su prošle edukaciju edukatora u okviru Projekta unapređenja efikasnosti pravosuđa II)

Cilj: Poboljšati saradnju i komunikaciju unutar pravosudnih institucija, podići svijest o postojanju zajedničkih ciljeva u instituciji, te pokrenuti kulturu otvorene komunikacije i timskog rada. Upoznati učesnike sa psihološkim aspektima upravljanja i rada u grupi na principima C.G. Junga.

7. OKRUGLI STO: Aktuelna pitanja za rukovodiocce pravosudnih institucija

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Trajanje: 1 dan

Broj: zajednički seminar CEST-ova i PKBD; U zavisnosti od interesovanja nosilaca pravosudnih funkcija obuka se može realizovati u nekoliko termina;

Ciljna grupa: rukovodioci pravosudnih institucija;

Broj učesnika: 30

Teme: zakoni o izvršenju krivičnih sankcija, sa posebnim osvrtom na veću primjenu izdržavanja pravomoćno izrečene kazne zatvora kao kućni zatvor sa elektronskim nadzorom;
kako obezbjediti dosljednu primjenu pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju, pravilnika o načinu i uslovima čuvanja materijalnih dokaza, načina, postupka i rokova uništavanja pravomoćno oduzetih dokaza, i drugih pravnih propisa i akata;
problemi u primjeni propisa u slučaju neusklađenosti odredaba, te definisanje prijedloga za njihovu izmjenu tj. usaglašavanje;
druga aktualna pitanja.

Vrsta obuke: fakultativna obuka na osnovu prijave;

Metod obuke: predstavljanje slučajeva iz prakse, diskusija;

Moderatori: prema dogovoru sa CEST-ovima i PKBD;

Cilj: Omogućiti razmjenu informacija između rukovodilaca pravosudnih institucija sa što više praktičnih primjera i dilema iz života, radi jedinstvenog postupanja i usaglašavanja prakse. Akcenat će biti stavljen na pitanja koja su predsjednici sudova i glavni tužioci nominovali kroz anketu o njihovim potrebama za obukom.

POSEBNI PRIJEDLOZI VISOKOG SUDSKOG I TUŽILAČKOG SAVJETA BOSNE I HERCEGOVINE

1. Rodna (ne)ravnopravnost: stereotipi i predrasude

Datum održavanja: april /maj 2023.

Trajanje: 3 dana

Broj seminara: 1

Broj učesnika: 12 - 15

Metod: interaktivni pristup, rad u grupama, prezentacija, diskusija

Edukativni materijal: materijali edukatora i slučajevi iz prakse, Specijalizovani priručnik za profesionalce koji se u svom poslu susreću sa slučajevima rodno zasnovanog nasilja.

Organizator: CEST RS i Centar ženskih prava (Zenica)

Edukatori: Meliha Sendić i Duška Andrić-Ružičić, Centar ženskih prava, Zenica

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Teme:

- Uticaj ličnog stava na donošenje presuda u predmetima rodno zasnovanog nasilja
- Važnost primjene holističkog pristupa u predmetima rodno zasnovanog nasilja
- Diskriminacija i opšti društveni stereotipi u predmetima rodno zasnovanog nasilja

Cilj: podizanje svijesti, senzibilizacija usmjerena na smanjenje predrasuda i stereotipa prema specifičnim manjinskim grupama u društvu, čime će se poboljšati položaj oštećene u postupcima rodno zasnovanog nasilja (RZN), zaitm pooštriti blaga kaznena politika koja će dovesti do ostvarivanja svrhe sankcije, odnosno direktne zaštite i satisfakcije žrtve krivičnih djela RZN.

2. Ljudska prava LGBTI osoba u Bosni i Hercegovini i pravni mehanizmi njihove zaštite – iskustva iz Bosne i Hercegovine i regiona¹³

Datum održavanja: oktobar 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Trajanje: utvrditi u saradnji sa edukatorima

Broj seminara: 1

Edukatori: stalni edukatori CEST-a RS/spoljni saradnici Sarajevskog otvorenog centra

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Planirani broj učesnika: utvrditi u saradnji sa edukatorima

Metod: utvrditi u saradnji sa edukatorima

Materijal: Utvrditi u saradnji sa edukatorima

Teme obuke: sudska zaštita prava LGBTI osoba kroz pravosuđe BiH, sa naglaskom na komparativnu praksu iz regije i EU (anti-diskriminaciono i krivično pravo)

Edukativni materijali: materijali edukatora, publikacije Sarajevskog otvorenog centra

Cilj: Upoznavanje pravosudne zajednice sa postojećim pravnim okvirom BiH i praksom u oblasti zaštite prava marginalizovanih grupa, sa naglaskom na ljudska prava LGBTI osoba, kroz konkretne primjere i slučajeve iz pravne prakse u BiH i zemljama regiona.

¹³ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018. godinu, u dijelu koji se odnosi na prava lezbejki, gejeva, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih (LGBTI) osoba, navodi da se i dalje nedovoljno provodi krivično gonjenje zločina iz mržnje, kao i govora mržnje, te da prethodni nasilni napadi na LGBTI osobe nisu doveli do podizanja optužnica. Postoji mogućnost da VSTS BiH djelimično pokrije troškove ovog seminara, što zavisi od dostupnosti donatorskih sredstava.

3. Sigurnost nosilaca pravosudnih funkcija

Datum održavanja: biće naknadno određen

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Ciljna grupa: sudije i tužioci

Planirani broj učesnika: 40

Teme:

- Sigurnost i zaštita sudija, tužilaca, članova njihovih porodica
- Zaštita svjedoka pred pravosudnim institucijama u Bosni i Hercegovini (zaštita svjedoka pod prijetnjom, ugroženih svjedoka i svjedoka sa punim mjerama zaštite (anonimnih svjedoka)

Cilj: Analiziranje ove teme je od velikog značaja za stvaranje većeg stepena sigurnosnog ambijenta u radu pravosudnih institucija i nositelja pravosudnih funkcija, kao i nezavisnost, nepristrasnost i efikasan rad pravosuđa u cjelini.

Metod: interaktivna obuka

Edukativni materijali: Materijali razvijeni od strane edukatora

Edukatori: edukatori angažovani od strane CEST-ova

Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u FBiH, RS i Pravosudne komisije BD BiH u saradnji sa sudskom policijom.

4. RAZVOJ SISTEMA MENTORSTVA U SUDOVIMA I TUŽILAŠTVIMA

- Radionica za sudije mentore¹⁴

Datum održavanja: 2023.

Trajanje: 5 dana za tri modula, i to Modul 1: Obuka za sudije mentore (opšti dio), Modul 2: Obuka za sudije mentore (vještine vođenja ročišta/rasprave – metoda video snimanja) i Modul 3: Dan sudija mentora

Broj radionica: po potrebi

Ciljna grupa: sudije mentori koji su odlukom predsjednika suda imenovani na listu mentora

Broj učesnika: 12

Teme:

Modul 1: Obuka za sudije mentore (opšti dio)

- Šta čini dobrog mentora;
- Uloga i položaj sudije mentora i mentorisanog - novoimenovanog sudije/stručnog saradnika;
- Filozofija učenja i različite metode učenja;
- Šta čini stimulirajuće okruženje za učenje;
- Vještine podučavanja;
- Kako se nositi s otporom;
- Vještine pružanja povratnih informacija (feedback);
- Promatranje – razlika između činjenica i mišljenja;
- Razlike između vrednovanja i procjene;
- Pravilnik o mentorstvu za novoimenovane sudije i stručne saradnike koje imenuje VSTS BiH
- Okvirni program mentorstva:
  - a) organizacija posla;
  - b) sudijske vještine pripreme i održavanja ročišta;
  - c) tehnike izrade sudske odluke;
  - d) upoznavanje sa stavovima sudske prakse.

---

¹⁴ NAPOMENA: Ova aktivnost se može realizovati tek nakon usvajanja pravnog okvira za provođenje mentorstva u sudovima.

Modul 2: Obuka za sudije mentore (vještine vođenja ročišta/rasprave – metoda video snimanja)

- Verbalna i neverbalna komunikacija u sudnici;
- Moć samouvida;
- Uloga mentora u realizaciji metode video snimanja;
- Pravila pružanja povratnih informacija;
- Kako primijeniti metodu (tok postupka) – praktična vježba.

Modul 3: Dan sudija mentora

Iskustva u provođenju programa mentorstva;
Uticaj na kvalitet rada novoimenovanih;
Kako se nositi sa otporom novoimenovanih za prihvatanje sugestija mentora;
Granice u mentorskom odnosu;
Mišljenje o napretku novoimenovanog – kako biti objektivan.

Metod: interakcija, predavanje, prezentacije, timske vježbe

Materijal: Materijali razvijeni od strane edukatora (prezentacije, testovi, interaktivni materijal), Pravilnik o mentorstvu za novoimenovane sudije i stručne saradnike koje imenuje VSTS BiH sa Okvirnim programom mentorstva.

Edukatori: edukatori CEST-a RS koji su prošli edukaciju edukatora u okviru projekta „Unapređenje kvaliteta pravosuđa“.

Cilj: Obučiti novoimenovane sudije mentore za pravilno provođenje programa mentorstva, uvažavajući sve osobnosti sudijske funkcije, s fokusom na nezavisnost i samostalnost.

- ***Konferencija konsultativnih tužilaca***¹⁵

Datum održavanja: novembar/decembar 2023.

Mjesto održavanja:

Trajanje: 1 dan

Broj obuka: 1

Ciljna grupa: konsultativni tužioci

Broj učesnika: u skladu sa prostornim kapacitetima

Teme: Izazovi u radu sa novoimenovanim tužiocima – razmjena iskustava;

Primjena smjernica za rad konsultativnih tužilaca;

Način izvještavanja o radu i identifikacija tema za dalje obuke novoimenovanih tužilaca;

Druge teme identifikovane u pripremi konferencije;

Metod: kombinacija prezentacije, praktičnog rada i diskusije;

Cilj: razmjeniti iskustva u radu konsultativnih tužilaca sa novoimenovanim tužiocima, identifikovati dobre i loše prakse, kako odgovoriti na izazove u radu sa novoimenovanim, te kako unaprijediti ovaj proces.

---

¹⁵ Zajednička aktivnost CEST RS, CEST FBiH i PKBD.

SEMINARI U SARADNJI SA AIRE CENTROM

Tokom 2023. godine planirano je da se realizuje nekoliko aktivnosti u saradnji sa AIRE Centrom iz Londona i Centrom za edukaciju sudija i tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine.

1. „FORUM O NACIONALNOJ INTERPRETACIJI EVROPSKE KONVENCIJE ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA“

Datum održavanja: novembar 2023.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Trajanje: 1 dan

Ciljna grupa: sudije Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Vrhovnih sudova Federacije i Republike Srpske i Suda Bosne i Hercegovine

2. „FEMICID“

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Trajanje: 1 dan

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioc

UČENJE NA DALJINU

U okviru Projekta „Izgradnja kapaciteta za reformu pravosuđa“ Visoki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine je izradio module učenja na daljinu koji će biti jedan od resursa edukacije sudija i tužilaca u narednom periodu.

Centri za edukaciju sudija i (javnih) tužilaca će u saradnji sa Visokim sudskim i tužilačkim savjetom Bosne i Hercegovine tokom 2022. godine raditi na razvoju metodologije i implementaciji pilot modula e-učenja/učenja na daljinu kako bi ovaj vid edukacije u narednom periodu bio zastupljen u većoj mjeri kroz program edukacije i kako bi bili realizovani moduli iz projekta.

1. Novoimenovanim javnim tužiocima biće dostupne i sljedeće teme putem učenja na daljinu:

„Glavni pretres“, „Posebne istražne radnje“, „Tehnike izrade tužilačkih akata“, „Pritvor i druge mjere za obezbjeđenje prisustva osumnjičenog i saradnja sa policijom“ i „Radnje dokazivanja u krivičnom postupku i zakonitost dokaza“, putem Modula učenja na daljinu koji je obezbijedio Visoki sudski i tužilački savjet u saradnji sa Centrima za edukaciju u oba entiteta putem Projekta jačanja tužilačkih kapaciteta. Koautori modula učenja na daljinu među kojima su Miodrag Bajić, zamjenik glavnog javnog republičkog tužioca- specijalni tužilac Republičkog tužilaštva RS, Biljana Janković, okružni javni tužilac Okružnog javnog tužilaštva Banja Luka, Sanin Bogunić, tužilac Kantonalnog tužilaštva Sarajevo, Samir Selimović, tužilac Kantonalnog tužilaštva Sarajevo, Ermin Imamović, tužilac Kantonalnog tužilaštva ZE-do Kantona Zenica, Amir Bajrić, tužilac Kantonalnog tužilaštva ZE-do Kantona Zenica i Božidarka Dodik, sudija Vrhovnog suda FBiH.

2. ONLINE OBUKA o etici, integritetu i sprečavanju sukoba interesa za nosioce pravosudne funkcije

(obavezna obuka za sve nosioce pravosudnih funkcija)

Trajanje: učešće na obuci bi se vrednovalo kao jedan dan obuke; obuku je moguće pohađati svojom dinamikom, sa prekidima po potrebi i nastavkom od mjesta prekida);
Ciljna grupa: sudije, tužioci i stručni saradnici koje imenuje VSTS;
Teme: Nezavisnost pravosuđa i nezavisnost nosioca pravosudne funkcije
Nepriistrasnost nosioca pravosudne funkcije
Sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu
Integritet i dolično ponašanje nosioca pravosudne funkcije
Odgovornost prema poslu nosioca pravosudne funkcije
Stručnost nosioca pravosudne funkcije.
Vrsta obuke: obavezna obuka za sve nosioce pravosudnih funkcija
Metod obuke: online metoda prema modulu koji je razvio USAID;

Cilj: Upoznati nosioce pravosudnih funkcija sa osnovnim principima etičkog postupanja i ponašanja, te osnovnim dokumentima koji tretiraju ovu oblast.

HELP KURS SAVJETA EVROPE

HELP kursevi i metodologija (prevođenje i prilagođavanje evropskih standarda na domaćem nivou) prepoznati su kao djelotvorni alati u kontekstu opštih mjera za sprovođenje presuda Evropskog suda za ljudska prava. Poglavlje o HELP programu u Godišnjem izvještaju CM-a za 2021. godinu o nadzoru nad izvršenjem presuda i odluka ESLJP navodi, između ostalog, da: „Tokom 2021. godine Evropski program za obrazovanje o ljudskim pravima za pravne stručnjake (HELP program) nastavio da

pruža neprocjenjivu podršku za sprovođenje presuda Evropskog suda u državama članicama. Njegova fleksibilna metodologija i oslanjanje na virtuelnu i onlajn komunikaciju pokazali su se ključnim u podršci evropskim institucijama za obuku u pravosuđu i pravnim stručnjacima, i sve više drugim profesionalnim grupama, u kontekstu pandemije Covid-19 koja se nastavila i 2021. (stranice 41, 42, vidjeti i stranu 31). Nadovezujući se na rezultate rada HELP-a na Zapadnom Balkanu, kao i drugde, pravno obrazovanje je životno putovanje i podložno je stalnoj evoluciji kojoj je potrebna stalna podrška, od strane Saveta Evrope, partnera korisnika i donatora.

Ovaj predlog će optimizovati (1) broj korisnika HELP platforme za e-učenje iz Svetske banke koji konstantno raste, zahvaljujući prethodnim projektima koje su podržali HRTF i EU, sa 1350 u novembru 2017. do 3050 u novembru 2019. i preko 6500 u maju 2022, (2) činjenica da su 22 kursa iz kataloga 42 HELP već prevedena na neke jezike regiona (sa mnoga od 22 prilagođena kontekstu korisnika - oko 100 domaćih verzija od potencijala od 252 domaće verzije koje bi bile potrebne) i poverenje koje je izgrađeno sa većinom institucija za obuku u pravosuđu SB i advokatskih komora.

Posebno u zemljama Zapadnog Balkana (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Severna Makedonija i Srbija), i dalje postoje izazovi u pogledu poštovanja ljudskih prava i kršenja EKLJP.

Program Savjeta Evrope HELP ima postojeće HELP onlajn kurseve za pravne stručnjake o svim ovim temama/članovima konvencije pomenutim gore, i to:

- Član 3: Zabrana zlostavljanja: postojeća verzija od 2017. godine, nova ažurirana verzija se proizvodi, koja će biti dostupna na HELP onlajn platformi početkom 2023. HELP kurs o standardima CPT (Komiteta za prevenciju torture) je takođe dostupno.

- Član 5: HELP kurs o pravu na slobodu i bezbjednost (Uvod u član 5 ECHR), HELP kurs o alternativama pritvora uključujući modul za žene prestupnice (koji je razvijen sa UNODC-om)

- Član 6: Proceduralne garancije u krivičnom postupku i prava žrtava, mnogi drugi tematski HELP kursevi uključuju posebne module o članu 6 Evropske konvencije.

- Član 8: HELP kurs o zaštiti podataka i pravima privatnosti, HELP kurs o porodičnom pravu i ljudskim pravima itd

- Član 1 Protokola br. 1: Prava svojine

Pored toga, HELP kurs o sudskom obrazloženju i ljudskim pravima razrađuje standarde razvijene u sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava u vezi sa obimom i kvalitetom obrazloženja domaćih sudskih odluka, prema različitim članovima EKLJP, uključujući sve gore pomenute.

Svi ostali HELP kursevi takođe pokrivaju aktuelnu sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava u skladu sa ovim i drugim članovima EKLJP. Ukupan katalog HELP onlajn kurseva je priložen ovom dokumentu i dostupan je na mreži na <https://vvv.coe.int/en/veb/help/courses>.

Na osnovu podataka gore navedenih, kao i na osnovu kataloga HELP kurseva <https://vvv.coe.int/en/veb/help/courses> odlučićemo zajednički šta bi to bio prioritet za pravnike u Bosni i Hercegovini.

1.E-UČENJE: Uvod u Evropsku konvenciju o ljudskim pravima

Trajanje: 6 sati

Mjesto: online obuka

Ciljna grupa: novoimenovani sudije i tužioci, stručni saradnici i savjetnici

Metod: elektronsko učenje na daljinu uz tutora u trajanju od 6 sati.

Eduikator: HELP tutor (edukator Vijeća Evrope iz Bosne i Hercegovine/Centra za edukaciju sudijaj i tužilaca)

Aktivnost se realizuje u okviru zajedničkog Programa Evropske unije i Savjeta Evrope "Horizontal Facility for the Western Balkans and Turkey 2019-2020" – action "HELP in the Western Balkans".

SEMINARI U SARADNJI SA AIRE CENTROM

1. E-UČENJE: „ Osnovna obuka o rodnoj ravnopravnosti”

Trajanje: 140 minuta

Mjesto: online obuka, učenje na daljinu putem online modula postavljenog na platformi za učenje na daljinu

Datum državanja pripremnog sastanka: datum će biti naknadno određen o čemu će blagovremeno biti obaviješteni prijavljeni učesnici.

Ciljna grupa: sudije, tužioci kao i svi zaposleni u pravosuđu, uključujući nesudsko osoblje.

Metod: elektronsko učenje na daljinu, koje se sastoji od tri modula, a učesnicima će biti ponuđeni materijali za dalje čitanje, prezentacije sa temama kursa, kao i pitanja za provjeru znanja u okviru svakog modula.

Ciljevi osnovnog online treninga o rodnoj ravnopravnosti:

1. Upoznavanje učesnika/ca s osnovnim pojmovima rodne ravnopravnosti – definisanje pojmova pol i rod, kao i razlike između ovih pojmova; definisanje i objašnjenje pojmova rodnih uloga, rodnih identiteta, seksualne orijentacije i razgraničenje između ovih pojmova;
2. Omogućavanje dubljeg razumijevanja koncepta rodne ravnopravnosti, razloga zbog kojih je rodna ravnopravnost važna tema, odnosno kako se ovaj princip ostvaruje u praksi i do kakvih posljedica dovodi;
3. Upoznavanje učesnika/ca s rodnim stereotipima i predrasudama, kao uzrocima diskriminacije žena. Predstavljani su statistički podaci o tome kako žive žene i muškarci u BiH (zvanične državne statistike), koji su upoređeni sa stavovima koji o tome postoje u BiH društvu. Cilj je da učesnici/ ce steknu znanja o tome kako rodni stereotipi i predrasude utiču na svakodnevni život žena i muškaraca u BiH;
4. Upoznavanje učesnika/ca s pojmom diskriminacije, posebno s diskriminacijom žena; razgraničavanje pojmova diskriminacije, seksualnog uznemiravanja i mobinga;
5. Upoznavanje učesnika/ca s osnovnim pojmovima i podacima o nasilju prema ženama.

Edukatori: sudije i voditelji online modula AIRE Centra

Aktivnost je planirana u okviru saradnje sa AIRE Centrom iz Londona

OBUKA ZA NOVOIMENOVANE SUDIJE I JAVNE TUŽIOCE

Obuka za novoimenovane sudije i javne tužioce, kao poseban vid početne obuke, planski je pozicionirana u dio Programa rada između stručnog usavršavanja i početne obuke iz razloga što je predviđeno da, s obzirom na aktuelnost tema, ovim obukama prisustvuju i sudije i javni tužiocima koji nisu novoimenovani, ukoliko isti iskažu interes za učešće na dole navedenim seminarima. Prema odluci Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine, predsjednik suda/glavni tužilac dužan je sudiji/javnom tužiocu koji je prvi put imenovan na ovu funkciju omogućiti pohađanje cjelokupnog Programa obuke namijenjenog za novoimenovane sudije/javne tužioce najkasnije u prvih šest (6) mjeseci nakon preuzimanja dužnosti.

Obuka će biti provedena kao zajednička aktivnost Centra za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj i Centra za edukaciju sudija i tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine, u dva termina, u prvom i u drugom dijelu godine, u zavisnosti od broja i termina imenovanja novoimenovanih sudija/javnih tužilaca. Ukoliko su imenovani i stupili na dužnost krajem 2022. godine i početkom 2023. godine, obuku će pohađati u prvom dijelu godine, a imenovani tokom drugog dijela 2022. godine obuku će pohađati u tom dijelu godine. Shodno broju novoimenovanih sudija i javnih tužilaca, Centri zadržavaju pravo na izmjenu termina obuke, o čemu će polaznici obuke biti blagovremeno informisani.

Osim dolje navedenim seminarima, kojima su obavezni da prisustvuju, novoimenovani sudije i javni tužiocima će, naravno, moći prisustvovati i svim drugim ovogodišnjim edukacijama predviđenim Programom rada Centra, a više o karakteru i drugim bitnim aspektima obuke ove kategorije lica, biće rečeno u dijelu Programa posvećenom početnoj obuci.

SEMINARI NAMIJENJENI NOVOIMENOVANIM SUDIJAMA

1. Priprema za suđenje, vođenje postupka i donošenje odluke

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Trajanje: 2 dana

Broj seminara:

Broj učesnika: do 30

Teme:

- Prethodno ispitivanje tužbe
- Dostavljanje tužbe tuženom na obavezan odgovor
- Održavanje pripremnog ročišta
- Zakazivanje glavne rasprave
- Upravljanje ročištem za glavnu raspravu
- Urednost dostave pismena strankama
- Komunikacija i ponašanje u sudnici
- Odlučivanje o prijedlozima i prigovorima stranaka
- Izrada zapisnika
- Donošenje procesnih odluka
- Objektivno razmatranje i analiza svih relevantnih činjeničnih i pravnih pitanja
- Ocjena dokaza
- Razlikovanje bitnih od nebitnih činjenica

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS i CEST F BiH

Potencijalni edukatori: edukatori CEST-ova

Ciljna grupa: novoimenovane sudije

Cilj: Razvijanje sudijskih vještina upravljanja vremenom i efikasne upotrebe vremena koje sudiji stoji na raspolaganju, posebno tokom pripreme za suđenje tokom vođenja postupka i procesa i analize svih važnih činjeničnih i pravnih pitanja kod donošenja sudske odluke.

2. Tehnike izrade krivične presude

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 50

Teme:

- Pisana izrada presude (obrazloženje i razumljivost presude)
- Dokazi na kojima se zasniva presuda
- Izricanje i objavljivanje presude
- Pismena izrada presude – praktični primjeri

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, praktičnog rada i diskusije

Organizatori: CEST RS i CEST F BiH

Potencijalni edukatori: edukatori CEST-ova

Ciljna grupa: novoimenovane sudije

Cilj: Ukazati na pravilno pisanje i obrazlaganje krivične presude, te ukazati na najčešće propuste prilikom izrade iste.

3. Tehnike izrade presude u građanskim sporovima

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 30

Teme:

- Izrada presude
- Uvod, izreka presude
- Pravo na obrazloženu sudsku odluku
- Obrazloženje presude sa osvrtom na sadržaj
- Pravno izražavanje i jezička pismenost
- Jasno i sažeto iznošenje razloga za činjenične i pravne zaključke
- Razumljivost presude za stranke
- Analiza pta koi nisu efikasno okončani zbog nedostataka u presudi
- Specifičnosti izrade drugostepene presude

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, praktičnog rada i diskusije

Organizatori: CEST RS i CEST F BiH

Potencijalni edukatori: edukatori CEST-ova

Ciljna grupa: novoimenovane sudije

Cilj: Ukazati na pravilno pisanje i obrazlaganje parnične presude, te ukazati na najčešće propuste prilikom izrade iste.

SEMINARI NAMIJENJENI NOVOIMENOVANIM JAVNIM TUŽIOCIMA

1. Provođenje istrage i zajednički istražni timovi

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 30

Teme:

- Osnov i otvaranje istrage
- Planiranje, rukovođenje i nadzor nad istragom (prava i ovlaštenja tužioca i ovlaštenih službenih lica u istrazi)
- Saradnja sa policijom, uključujući koordinaciju i nadzor tužioca nad radom policije tokom istrage, a naročito prilikom dežurstava i kada postoji opasnost od odlaganja
- Prepoznavanje i zakonitost prepoznavanja
- Radnje dokazivanja za koje je potrebno sudsko odobrenje
- Značaj i primjena posebnih istražnih radnji
- Sumiranje raspoloživih dokaza i završna analiza
- Posebne istražne radnje (nadležnost, korištenje, koordinacija i upravljanje istražnim aktivnostima ili radnjama, slučajni nalazi i drugo)
- Način izvođenja dokaza pribavljenih primjenom posebnih istražnih radnji
- Zakonito prikupljanje dokaza i prigovor zakonitosti dokaza (procedura odlučivanja, sudska praksa)
- Zajednički istražni timovi

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS i CEST F BiH

Potencijalni edukatori: edukatori CEST-ova

Ciljne grupe: novoimenovani javni tužioci

Cilj: Unapređenje znanja novoimenovanih javnih tužilaca o istrazi kao jednoj od bitnih faza krivičnog postupka, s posebnim osvrtom na posebne istražne timove.

2. Tehnike izrade tužilačkih akata

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 50

Teme:

- Naredba o sprovođenju/nesprovođenju/obustavi istrage
- Pismena izrada optužnice
- Sačinjavanje činjeničnog opisa djela u optužnici
- Pravna kvalifikacija krivičnog djela
- Sadržaj optužnice
- Dopuna i izmjena optužnice (razlozi vraćanja optužnice na uređivanje)
- Sporazum o priznanju krivnje
- Pisanje žalbi i kvalitet obrazloženja svakog žalbenog osnova
- Tužilačka praksa
- Vježba - izrada tužilačkih akata

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS i CEST F BiH

Potencijalni edukatori: edukatori CEST-ova

Ciljne grupe: novoimenovani javni tužioci

Cilj: Unapređenje standarda u izradi tužilačkih akata, usaglašavanje metodologije izrade optužnice i žalbe i ukazivanje na nepravilnosti koje se javljaju u praksi.

3. Vještina zastupanja optužnice

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 50

Teme:

- Prijedlozi stranaka i prigovori, propusti u odlučivanju
- Izuzeci od neposrednog izvođenja dokaza
- Izmjena optužnice
- Uvodna riječ
- Direktno ispitivanje
- Unakrsno ispitivanje
- Završna riječ

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS i CEST F BiH

Potencijalni edukatori: edukatori CEST-ova

Ciljne grupe: novoimenovani javni tužioci

Cilj: Upoznati novoimenovane javne tužioce sa pravilima i vještinama unakrsnog ispitivanja u krivičnom postupku.

4. Radnje dokazivanja i zakonitost dokaza

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Trajanje: 1 dan

Broj seminara: 1

Broj učesnika: do 50

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS i CEST F BiH

Potencijalni edukatori: edukatori CEST-ova

Ciljne grupe: novoimenovani javni tužioci

Cilj: Cilj seminara je razmotriti pitanja vezana za radnje dokazivanja, te zakonitost dokaza u svim fazama krivičnog postupka kao i unapređenje standarda u krivičnom postupku i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse.

5. Postupanje u dežurstvima s posebnim osvrtom na rad na predmetima opšteg kriminala sa kojima se novoimenovani tužilac susreće u dežurstvima

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Trajanje: 1 dan

Broj seminara: 1

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS i CEST F BiH

Potencijalni edukatori:

Ciljne grupe: novoimenovani javni tužioci

Cilj: Cilj seminara je upoznati novoimenovane tužioce sa načinom postupanja tokom dežurstava.

Novoimenovanim javnim tužiocima će biti dostupne i sljedeće teme putem učenja na daljinu:

1. „Glavni pretres“,
2. „Posebne istražne radnje“,
3. „Tehnike izrade tužilačkih akata“,
4. „Pritvor i druge mjere za obezbjeđenje prisustva osumnjičenog i saradnja sa policijom“ i
5. „Radnje dokazivanja u krivičnom postupku i zakonitost dokaza“,

putem Modula učenja na daljinu koji je obezbijedio Visoki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine u saradnji sa centrima za edukaciju u oba entiteta i Pravosudnom komisijom Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u okviru Projekta jačanja tužilačkih kapaciteta.

SEMINARI NAMIJENJENI NOVOIMENOVANIM SUDIJAMA I JAVNIM TUŽIOCIMA

1. Sudska i tužilačka etika i disciplinske prakse

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 30

Teme:

- sukob interesa, komunikacija ex parte,
- nezavisnost i nepristrasnost pravosuđa,
- odgovornost prema poslu
- pretpostavljena (rodbinska, prijateljska ili dr.) povezanost sudije sa predstavnicima izvršne i zakonodavne vlasti, političkim strankama i drugim interesnim grupama
- sigurnost informacija i korištenje istih informacija van pravosudne institucije

Oblik obuke: centralizovan

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS, CEST F BiH i Misija OSCE-a u BiH

Potencijalni edukatori: domaći edukatori, eksperti CEST-ova

Ciljna grupa: novoimenovane sudije i javni tužioci

Cilj: Upoznavanje sudija i javnih tužilaca sa pitanjima i principima integriteta, etike i prevencije, savjesnog i profesionalnog vršenja funkcije nosilaca pravosudne funkcije, propisima koji uređuju izbor, razrješenje i odgovornost sudija i tužilaca, te šira zakonska regulativa, koja se odnosi na status nosilaca pravosudnih funkcija, kao i drugih relevantni međunarodni pravni izvori i propisi koji uređuju pitanje etike nosilaca pravosudnih funkcija.

2. Predstavljanje baze sudskih odluka OSD-a VSTS-a i osnove CMS/TCMS-a

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: 20

Oblik obuke: centralizovan

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS, CEST F BiH i VSTS BiH

Potencijalni edukator: Predstavnicima OSD-a VSTS-a BiH i IKT stručnjaci

Ciljne grupe: novoimenovane sudije i javni tužioci

Cilj: S obzirom da tokom svake godine Visoki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine imenuje nove nosioce pravosudnih funkcija od kojih neki prije toga nikada nisu radili u pravosuđu, te samim tim ne posjeduju potrebna znanja o softveru za automatsko upravljanje predmetima i bazi sudskih odluka, to postoji konstantna potreba da se ova lica edukuju iz oblasti korištenja CMS/TCMS-a, kao neophodnog alata za upravljanje predmetima. Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.3.5. definiše „Provođenje obuka osoblja pravosudnih institucija u BiH“ – u elektronskom vođenju predmeta maloljetnih izvršilaca krivičnih djela. Takođe, postoji potreba da se ova ciljna grupa upozna sa svim informacijama koje pruža baza sudskih odluka OSD VSTS-a BiH.

3. Specifični aspekti pristupa pravdi sa stanovišta pripadnika ranjivih grupa (djeca, osobe sa invaliditetom, Romi, LGBTI osobe, marginalizovane kategorije žena)

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 50

Teme: odrediti u dogovoru sa edukatorima

Oblik obuke: centralizovan

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS i CEST F BiH

Potencijalni edukatori: domaći edukatori, eksperti CEST-ova

Ciljna grupa: novoimenovane sudije i javni tužioci

Cilj: Od značaja je da novoimenovane sudije i tužioci budu upoznate sa položajem i potrebama pripadnika ranjivih grupa, kao ravnopravnih korisnika pravosuđa, kako bi mogli da im pruže adekvatnu pomoć i podršku u ostvarenju njihovih prava, tj. kako bi im se osigurao jednak pristup pravdi. Informacije, prikupljene tokom realizacije projektnih aktivnosti, ukazuju na to da nosioci pravosudnih funkcija nisu dovoljno senzibilizirani za rad sa pripadnicima ranjivih grupa, kao neizostavnom dijelu svakog, pa i našeg društva. Zbog toga, ključno je da novoimenovani nosioci pravosudnih funkcija budu svjesni izazova i poteškoća, sa kojima se pripadnici ranjivih grupa suočavaju u društvu, ali i u kontaktu sa pravosuđem. Pored toga, obukom je potrebno skrenuti pažnju novoimenovanih nosioca pravosudnih funkcija na opasnost posjedovanja/stvaranja stereotipa i predrasuda, zbog nečije pripadnosti određenoj ranjivoj grupi, te na neophodnost razvijanja takvih vještina, koje će sudijama i tužiocima omogućiti da prepoznaju stereotipe i predrasude, da spriječe njihov uticaj na tok postupka i donošenje odluka, odnosno da osiguraju jedno nepristrasno i fer pravosuđe. Novoimenovanim sudijama i tužiocima je potrebno ukazati na:

- posljedice takvih negativnih stavova, posebno u kontekstu provođenja zakona, čime se stereotipi i predrasude mogu stvoriti i ojačati ili prevenirati i otkloniti;
- činjenicu da je otklanjanje predrasuda preduvjet za ostvarenje jednakog pristupa pravdi i sticanje povjerenja javnosti u pravosuđe, te da je uloga nosioca pravosudnih funkcija u ovom procesu ključna;
- činjenicu da predrasude i stereotipi rezultiraju diskriminirajućim praksama, a što je decidno zabranjeno kodeksima sudijske i tužilačke etike.

OBUKE O LJUDSKIM PRAVIMA U OKVIRU PROGRAMA OBUKE NOVOIMENOVANIH SUDIJA I (JAVNIH) TUŽILACA

U okviru projekta Savjeta Evrope „Inicijativa za pravnu sigurnost i efikasno pravosuđe u Bosni i Hercegovini – Faza II“ i saradnje sa Stalnom komisijom za edukaciju VSTS BIH kroz realizaciju cilja pružanja podrške reformi pravosuđa u Bosni i Hercegovini, te jačanja odjeljenja za sudsku praksu; poboljšanja efikasnosti sudova i osiguranja bolje sudsku zaštitu za građane, koja proizilazi iz presuda ESLJP-a i jačanja kapaciteta domaćih institucija za edukaciju sudija i tužilaca u organizaciji obuke o ljudskim pravima, izrađen je poseban program obuke novoimenovanih sudija i tužilaca u domenu Evropske konvencije I ljudskih prava. Ovaj program biće sastavni dio obuka novoimenovanih nosilca pravosudnih funkcija.

Preduslov za postizanje efektivne nacionalne implementacije ljudskih prava zahtijeva da svi akteri u pravosuđu (sudije, tužioci i advokati, ali i budući praktičari) budu upoznati sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i drugim standardima ljudskih prava kroz fokusirano i efektivno obrazovanje i obuku, omogućavajući im da primjenjuju takve standarde u konkretnim situacijama.¹⁶

Obzirom da obuka o ljudskim pravima u BiH nije standardni obavezni dio nastavnih planova i programa, plan budućih obuka o ljudskim pravima navodi ciljeve učenja, temu i približno trajanje kao i metodologije obuke koje bi mogle biti funkcionalne za postizanje očekivanih rezultata. Plan obuka o ljudskim pravima za novoimenovane sudije i tužioce imat će dvije faze, osnovne obuke kroz seminare, radionice i online HELP kurseve u prvoj godini /4 modula/, kao obaveznu obuku, zatim u naredne dvije godine naprednu obuku kroz ostalih 6 modula.

Teme prve godine obavezne obuke su slijedeće:

Uvod u EKLJP; Principi tumačenja EKLJP-a (osnove i napredna obuka); Procesna ljudska prava i Jednakost i nediskriminacija.

Tokom druge godine biće obrađene teme: Principi tumačenja EKLJP-a (napredni kurs); Pristup pravdi za žene; Obrazloženje presuda.

Tokom treće godine biće obrađene teme poput: Zločini iz mržnje i govor mržnje; Prava žrtava.

Kao izborne i napredne kurseve novoimenovani nosioci prvosudnih funkcija će moći priustvovati obukama o Pravima vlasništva; Migracije i ljudska prava i Evropski standardi o ljudskim pravima i vještine istraživanja sudske prakse .

OBUKE TOKOM 2023. GODINE – LJUDSKA PRAVA:

1. OBUKA: UVOD U EVROPSKU KONVENCIJU O LJUDSKIM PRAVIMA

Trajanje obuke: 1,5 dan

Preduslovi: [HELP kurs o uvodu u EKLJP i ESLJP](#) (procjena trajanja: ukupno 6 sati). Pohađanje onlajn kurseva može se ocijeniti potvrdom o završenom kursu koju na kraju kursa izdaje HELP (ne starije od 4 godine). Popis svih HELP kurseva nalazi se na stranici <http://help.elearning.ext.coe.int/#> Za pristup HELP platformi potrebna je registracija.

Opšti cilj:

Omogućiti polaznicima da detaljnije razmotre neke aspekte sistema Konvencije, uključujući i način primjene u zemlji.

Posebni ciljevi učenja:

Utvrđivanje primjene i pozicioniranje EKLJP-a u domaćem pravnom sistemu (znanje) ,Razmatranje izazova svojstvenih primjeni međunarodnih standarda ljudskih prava, uključujući sukob sa kulturološkim i organizacionim vrijednostima (stavovi/vrijednosti) Opisivanje uloge domaćeg zakonodavstva u utvrđivanju sekundarnog karaktera sistema EKLJP-a (znanje, stavovi/vrijednosti);Primjena domaćeg zakonodavstva na pojam efikasnog pravnog lijeka za potrebe člana 35. EKLJP (znanje, vještine)

Teme

- Primjena *ratione personae, temporis* i *loci* EKLJP u domaćem pravnom okviru
- pojam žrtve povrede ljudskih prava (direktna i indirektna žrtva)
- ograničenja u primjeni EKLJP-a na određene kategorije i grupe (tj. strance)
- zabrana zloupotrebe prava (član 17. EKLJP)
- ograničenja u primjeni ograničenja prava (član 18. EKLJP)
- hijerarhija zakona i pozicija EKLJP-a u domaćem pravnom poretku
- doktrina četvrte instance prema EKLJP-u
- Pojam efikasnog pravnog lijeka prema članu 13. EKLJP-a u primjeni u domaćem pravnom poretku
- pitanje pristupa pravdi (uključujući i perspektivu rodne pripadnosti)
- Pozicija EKLJP-a u domaćem pravnom sistemu
- hijerarhija zakona

¹⁶ Savjet Evrope, Ured Generalne direkcije za programe, *Akcionni plan za Bosnu i Hercegovinu 2018-2021*, 2018, str. : <https://rm.coe.int/bih-action-plan-2018-2021-en/16808b7563>

- sukob EKLJP-a i domaćih zakona
- obavezujuća priroda presuda ESLJP-a donesenih protiv BiH i njihove posljedice (tj. obnova postupaka...)
- snaga presuda ESLJP-a donesenih protiv drugih zemalja članica SE
- Razmjena iskustava između polaznika u pogledu primjene EKLJP-a u praksi
- Uticaj privremene mjere (član 39. Poslovnika Suda) u domaćem pravnom sistemu

Metodologija:

krenuti od pretpostavke da su polaznici putem onlajn kursa već imali standardnu prezentaciju/predavanje o sistemu. Edukacija licem-u-lice služi za potrebe omogućavanja diskusije i polaznicima omogućava razmjenu iskustava i razvijanje vještina. Primjenjivati dinamičnije metodologije koje zahtijevaju više učešća, kao što su:

- anketa: oko 10-7 dana prije obuke može se napraviti anketa u cilju prikupljanja ulaznih informacija od polaznika, a vezano za teme predstavljene na HELP kursu kojima bi željeli razgovarati tokom edukacija licem-u-lice;
- scenariji: moguće je prezentovati svaku temu i aspekt vezan za primjenu EKLJP-a na nivou zemlje (uključujući i vezano za član 39.);
- razgovor u krugu: o primjerima primjene prava ljudskih prava iz ličnog iskustva;
- igranje uloga/obrnute uloge: može biti vrlo korisno za polaznike kako bi razmislili od svojim stavovima i ponašanju, na primjer stavljajući se u poziciju druge osobe (tj. žrtve navodne diskriminacije kojoj vlasti negiraju bilo kakvu mogućnost naknade ili pretjerano formalističkim pristupom ometaju pristup pravdi)

Način izdavanja potvrde/certifikata o završenoj obuci: test sa ocjenom „položio/la/nije položio/la“, koji obuhvata najmanje 2-3 otvorena pitanja na koja se odgovora u stavkama (bulletpoints) ili upućivanjem na opšte koncepte i principe. Test sa ocjenom „položio/la/nije položio/la“ provodi se na kraju obuke. O rezultatima testiranja polaznici se obavještavaju pojedinačno nakon obuke.

2. OBUKA: OBUKA O PRINCIPIMA TUMAČENJA EKLJP- OSNOVNA i NAPREDNA OBUKA

Trajanje obuke: 1,5 dan

Preduslovi: kurs o uvodu u EKLJP. Pohađanje kursa uz lično prisustvo može se ocijeniti relevantnim certifikatom/potvrdom (ne starijim od 4 godine).

Opšti cilj:

Omogućiti polaznicima da razviju takozvani „refleks za ljudska prava“, odnosno sposobnost pravnih i pravosudnih stručnjaka da u svim predmetima koje ispituju sagledaju dimenziju ljudskih prava i osiguraju da su njihove odluke u skladu sa obavezama države u pogledu poštivanja ljudskih prava.

Posebni ciljevi učenja:

Utvrđiti osnovne principe primjene koje koristi ESLJP (znanje) ; Odrediti dimenzije ljudskih prava u običnim slučajevima iz prakse (vještine) ;Primijeniti test u 3 koraka u vezi sa kvalifikovanim pravima (vještine) ;Prepoznati važnost pristupa usmjerenog na perspektivu žrtve integrisanog u pravosudnu praksu (vještine, stavovi/vrijednosti)

Teme

- EKLJP kao živi instrument
- Učinkovitost prava u skladu sa EKLJP i njihovo svrhovito tumačenje, uključujući i u odnosu na uživanje prava žena i djevojčica
- Pozitivne obaveze prema EKLJP: kako mjeriti obim obaveze? Osmanov test
- Ograničavanje prava: test u 3 koraka o kvalifikovanim pravima
- definicija uplitanja
- zakonitost (uključujući samostalno značenje zakona i kvaliteta zakona)
- legitimni cilj; nužnost; demokratsko društvo
- srazmjernost kao sastavni dio nužnosti
- polje slobodne procjene
- Zabrana diskriminacije kao sveobuhvatni princip prema EKLJP

- nediskriminacija i jednakost; pozitivne mjere
- Samostalni koncepti prema EKLJP

Metodologija:

- anketa: oko 10-7 dana prije obuke može se napraviti anketa u cilju prikupljanja ulaznih informacija od polaznika, a vezano za teme predstavljene na HELP kursu o principima tumačenja EKLJP-a o kojima bi željeli razgovarati tokom edukacija licem-u-lice.
- scenariji i analize slučaja: svakoj od prethodno navedenih tema i aspekata treba pristupiti primjenjujući kratke scenarije, analize slučajeva na kojima će se raditi pojedinačno, u parovima ili u malim grupama (u zavisnosti od njihove složenosti). Treba ih razraditi na osnovu sudske prakse ESLJP-a imajući u vidu domaće zakonodavstvo i eventualne nedostatke, a ne treba se ograničavati na odluke donesene protiv BiH);
- kratki testovi: brzi kratki testovi (sa eventualnim korištenjem onlajn alata kao što je menti.com) mogu se koristiti za ispitivanje polaznika o poznavanju različitih samostalnih koncepata. Slike (tj. pokazivanje različitih odnosa sa istim efektom kao porodični) također mogu pokrenuti diskusije i pomoći edukatoru kod ilustrovanja pojmova;

3.OBUKA: OBUKA O PROCESNIM LJUDSKIM PRAVIMA

Trajanje obuke: 1,5 dan

Preduslovi: kurs uz lično prisustvo o Uvodu o EKLJP i Principima tumačenja EKLJP-a. Onlajn HELP kurs o Proceduralnim zaštitama u krivičnim postupcima i pravima žrtava.

Napomena: preduslov je ograničen na sudije u krivičnom postupku i tužioce. Popis svih HELP kurseva nalazi se na stranici <http://help.elearning.ext.coe.int/#>. Za pristup HELP platformi potrebna je registracija.

Opšti cilj:

Polaznicima omogućiti razumijevanje pluralizma, opsega i međusobne povezanosti procesnih ljudskih prava i obučiti ih tako da posjeduju vještine potrebne za njihovu primjenu u oblastima građanskog, krivičnog i upravnog prava.

Posebni ciljevi učenja:

Uvrstiti procesna prava u okvire šireg sistema ljudskih prava na način predviđen EKLJP-om (znanje) i kao element kvaliteta pravde (stavovi/vrijednosti);

Upoznati se sa standardima utvrđenim sudskom praksom ESLJP-a (znanje)

Utvrđiti ulogu pravosudnih stručnjaka u poštivanju procesnih ljudskih prava (vrijednosti/stavovi)

Teme:

- Pristup proceduralnoj pravdi
- pravo na pravično suđenje; pravo na pristup sudu
- pravednost
- Iznošenje dokaza
- Razuman rok; Akuzatorni postupak
- Jednakost u postupanju
- Obrazloženje sudskih presuda
- Pravna sigurnost i odstupajuća sudska praksa
- Posebne garancije koje se odnose na krivične i parnične predmete
- Javna rasprava
  - Pravo na efikasan pravni lijek
- Prava žrtava
- Pravda po mjeri djeteta
- Okruženje i pristup pravdi: Aarhuška konvencija
  - Pravo na informacije
  - Pravo na učešće
  - Pristup pravdi
- Pristup pravdi za žene

- Azil i pristup pravdi
- Pristup procesnih prava (proceduralna pravičnost u okviru suštinskih ljudskih prava sa fokusom na procesne zahtjeve u okviru različitih prava predviđenih EKLJP-om)
  - obaveza primjene dužne pažnje u istrazi i gonjenju
  - obaveza saslušanja zainteresovane stranke prije donošenja odluke
- Integrisana procesna ocjena: procjena elemenata proceduralne pravde u konkretnim slučajevima i analiza kvaliteta domaćeg procesa odlučivanja
  - srazmjernost mjere
  - opravdanost mjere
  - princip supsidijarnosti i polje slobodne procjene

Metodologija: krenuti od pretpostavke da su polaznici već imali standardnu prezentaciju/predavanje o standardima člana 6., strukturi presuda ESLJP-a. Edukacija licem-u-lice služi za potrebe omogućavanja diskusije i polaznicima omogućava razmjenu iskustava i razvijanje vještina

- anketa prije obuke može se napraviti anketa u cilju prikupljanja ulaznih informacija od polaznika, a vezano za teme predstavljene na HELP kursevima koji su utvrđeni kao preduslov o kojima bi željeli razgovarati tokom edukacija licem-u-lice. Polaznici mogu biti pozvani da sa ostalim polaznicima razmijene slučajeve iz prakse o kojima bi željeli razgovarati.
- scenariji, analize slučaja, ključna pitanja: većini prethodno navedenih tema i aspekata treba pristupiti primjenjujući kratke scenarije, analize slučajeva i ključna pitanja, na kojima će se raditi pojedinačno, u parovima ili u malim grupama (u zavisnosti od njihove složenosti). Treba ih razraditi na osnovu sudske prakse ESLJP-a imajući u vidu domaće zakonodavstvo i eventualne nedostatke, a ne treba se ograničavati na odluke donesene protiv BiH);
- simulacija suđenja (moot court): omogućiti polaznicima da razvijaju svoje pravne argumente i vještine debate i pomoći im da uvažavaju suprotne strane, čime će imati mogućnost pozivati se na zaštitu ljudskih prava.

4. OBUKA: EVROPSKI STANDARDI O LJUDSKIM PRAVIMA I VJEŠTINE ISTRAŽIVANJA SUDSKE PRAKSE

Trajanje obuke: 1,5 dan

Preduslovi: osnovno poznavanje rada na računaru (samo-procjena)

Opšti cilj:

Polaznicima omogućiti razvijanje samopouzdanja i vještina u istraživanju evropskih standarda ljudskih prava i sudske prakse

Posebni ciljevi učenja:

Upoznavanje polaznika sa raspoloživim resursima EKLJP-a, sa naglaskom na onima koji su dostupni na njihovom jeziku (znanje)

Razvijanje praktičnih vještina istraživanja (vještine)

Proširenje broja resursa koji se koriste u svakodnevnom radu (vještine)

Primjenjivanje vještina istraživanja na konkretne slučajeve (vještine)

Teme:

- Resursi koji ne pripadaju bazi podataka HUDOC, a koji su dostupni na web stranici ESKLJP-a (informativni članci, analize sudske prakse, izvještaji o istraživanjima, smjernice o studijama, informativne napomene o sudskoj praksi, razgovori o Sudu i drugi videosnimci)
- Baza podataka HUDOC i njene funkcije za istraživanje (uključujući višestruke filtere)

Rodna perspektiva i nediskriminacija: n.p.

Metodologija

- prikazivanje uživo: polaznici se pozivaju da, ako je moguće, pri pohađanju obuke koriste vlastite uređaje kako bi izlaganje mogli ponoviti na način kako je pokazao edukator;
- analiza slučaja: polaznicima treba predstaviti analizu slučaja koji se bavi nekom kontraverznom temom. Oni će morati usmjeravati edukatora u prepoznavanju najefikasnijeg istraživačkog puta za

prikupljanje ažuriranih informacija o važećem standardu ljudskih prava (prepoznavanje ključnih riječi, tok istraživanja....)

Pokazatelji postizanja cilja: ne postoje. Ukoliko svi polaznici koji pohađaju obuku imaju svoje uređaje, može se organizovati takmičenje bez ocjenjivanja o načinu istraživanja neke zadate teme, te istraživanju vezanom za odluku o jednoj ili više analiza slučaja.

KONTINUIRANA OBUKA

1.OBUKA: OBUKA O JEDNAKOSTI I NEDISKRIMINACIJI

Trajanje obuke: 1,5 dan

Preduslovi: Kursevi uz lično prisustvo obezbijedeni u toku prve godine i HELP kurs za zaštitu od diskriminacije (procjena trajanja: ukupno 12 sati).

Popis svih HELP kurseva nalazi se na stranici <http://help.elearning.ext.coe.int/#> Za pristup HELP platformi potrebna je registracija.

Opšti cilj:

Omogućiti polaznicima prepoznavanje različitih vrsta diskriminacije u različitim kontekstima, te im obezbijediti potrebno znanje i vještine za primjenu testa diskriminacije i posebnih proceduralnih odredbi na teret dokazivanja, uvažavajući pri tom potencijalne prepreke na koje žrtve diskriminacije nailaze.

Posebni ciljevi učenja:

Obezbjeđivanje pregleda relevantnog pravnog, institucionalnog i praktičnog aspekta teme (znanje); Određivanje uloge pravosudnih stručnjaka u poštivanju ljudskih prava i principa nediskriminacije (vrijednosti/stavovi) ; Razmatranje pristupa ESLJP-a prema tužbama za diskriminaciju (znanje/vještine); Utvrđivanje standarda od značaja u pravosudnom odgovoru na slučajeve diskriminacije i njihovo primjenjivanje (znanja/vještine)

Teme:

- Zabrana diskriminacije u međunarodnom, evropskom i domaćem pravu;
- Aspekti privatnog prava, javnog prava i prava o ljudskim pravima
- Pojam, oblici i elementi diskriminacije
  - zaštićeni osnovi (rasno ili etničko porijeklo, vjera ili uvjerenja, seksualna orijentacija, invaliditet, starosna dob)
  - suštinska kršenja
  - direktna/indirektna diskriminacija
  - polje slobodne procjene
  - standardi i teret dokazivanja
- Pozitivna diskriminacija/rodni paritet
- Diskriminacija pri zapošljavanju i uznemiravanje (rasa, pol, starosna dob, invaliditet)
  - zapošljavanje
  - radni uslovi
    - mobing
  - porodiljsko odsustvo/roditeljsko odsustvo oca
- Bračna jednakost (pol, rasa, seksualna orijentacija)
- Diskriminacija prema zajednici Roma, zajednici SOGI (seksualna orijentacija i rodni identitet) i zajednici osoba sa invaliditetom
- Rodno zasnovano nasilje kao oblik systemske diskriminacije
- Proceduralni aspekti predmeta diskriminacije
  - posebna obilježja postupaka za zaštitu od diskriminacije (nadležnost, aktivna i pasivna legitimacija, trajanje i računanje rokova za podnošenje specijalnih tužbi za diskriminaciju, privremene mjere, izvršni postupci)
  - teret dokazivanja
  - učešće trećih lica (*amicus curiae*, spajanje, posrednik)
  - obrazloženje presuda u predmetima diskriminacije
  - sistem pravnih lijekova u predmetima diskriminacije (žalba i revizija)

Rodna perspektiva i nediskriminacija: sve vrijeme trajanja, kurs treba odražavati rodnu ravnopravnost i nediskriminaciju. Posebnu pažnju treba posvetiti seksističkom jeziku, korištenju rodnih stereotipa, rodno zasnovanom nasilju.

Metodologija:

Krenuti od pretpostavke da je polaznicima već održana standardna prezentacija/predavanje o pojmu i standardima jednakosti i zabrane diskriminacije (član 14. EKLJP-a). Ova edukacija licem-u-lice služi za potrebe omogućavanja diskusije i rješavanja slučajeva iz prakse. Zbog navedenog, predavanja trebaju biti svedena na minimum, te je potrebno primjenjivati dinamičnije metodologije koje zahtijevaju više učešća, kao što su:

- scenariji i analize slučaja: slučajeve treba birati imajući u vidu, osim domaćeg zakonodavstva, i sudsku praksu ESLJP-a (ne ograničavati se na odluke donesene protiv BiH). Neki od slučajeva koji se predstavljaju tokom onlajn kursa mogu biti predmet detaljnije analize;
- igranje uloga/obrnute uloge: može biti naročito efikasno kako bi polaznici osjetili teškoće iskustva žrtava diskriminacije, koje sistem često reviktimizuje kada prijave diskriminaciju;
- simulacija suđenja (moot court): omogućiti polaznicima da razvijaju svoje pravne argumente i vještine debate i pomoći im da uvažavaju mišljenje suprotne strane, čime će imati mogućnost pozivati se na zaštitu ljudskih prava.

Pokazatelji postizanja ciljeva: da bi se uspostavila polazna osnova, a i za potrebe prikupljanja informacija o opštem nivou znanja polaznika koje će se koristiti za utvrđivanje potreba za obukom, potrebno je provesti testiranje prije obuke, koje će se sastojati od pitanja sa više ponuđenih odgovora. Da bi se utvrdilo da li su postignuti ciljevi učenja, može se provesti test nakon obuke u kojem će se ponoviti pitanja iz prvog testa.

POČETNA OBUKA

PRAVNI OKVIR ZA POČETNU OBUKU

Pravni okvir za početnu obuku određen je odredbama članova 3, 8 i 17. Zakona o Centru za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 49/02, 77/02, 30/07 i 63/14), člana 17, stav 1, tačka 9. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine („ Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” broj 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), te Zakonom o sudovima Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 37/12). Preporuka Komiteta ministara Savjeta Evrope Rec (2010) 12 te Mišljenja CCJE br. 1,3,4,9,10 i 11) i Evropska povelja o zakonima za sudije jasno ukazuju na potrebu kreiranja programa početne obuke.

CILJNE GRUPE POČETNE OBUKE

U skladu sa naprijed navedenim odredbama zakona, početnom obukom će biti obuhvaćeni pripravnici i stručni saradnici zaposleni u sudovima i tužilaštvima, kao lica koja se namjeravaju baviti ulogom sudije ili tužioca, te novoimenovani sudije i tužiocci, odnosno one sudije i tužiocci koji su na tu poziciju imenovani sa pozicija iz drugih oblasti i koji na taj način prvi put stupaju u pravosudni sistem Republike Srpske.

CILJEVI POČETNE OBUKE

Kao što je to bio slučaj i prethodnih godina, opšti cilj pružanja obavezne početne obuke stručnim saradnicima u sudovima i tužilaštvima jeste sticanje vještina neophodnih za efektivno i efikasno vršenje sudijske, odnosno tužilačke funkcije uključujući i sticanje svestranih iskustava iz prakse, etičnosti profesije i sagledavanje svih segmenata uloge i značaja odgovornosti koje su stručnim saradnicima povjerene u njihovim redovnim poslovima. Naglasak na važnosti početne obuke stručnih saradnika leži na razvijanju njihovih profesionalnih vještina, neophodnih za vršenje poslova koje obavljaju kao i na sagledavanju važnosti uloge i značaja profesije sudije i tužioca u društvu.

Kada je riječ o novoimenovanim sudijama i tužiocima, a koji na te pozicije nisu birani iz reda stručnih saradnika, te samim tim nisu prošli program početne obuke za stručne saradnike, evidentna je potreba da se ovoj kategoriji lica pruži ona obuka koja im je neophodno potrebna za uspješno obavljanje sudijske ili tužilačke funkcije.

S obzirom na to da je polaganje Pravosudnog ispita osnovni preduslov za obavljanje bilo koje pravosudne funkcije, to je cilj početne obuke pripravnika njihovo pripremanje za polaganje navedenog ispita.

Dakle, u okviru opšteg cilja početne obuke potrebno je ostvariti sljedeće posebne ciljeve:

- Obučiti stručne saradnike za posao koji trenutno rade u sudovima i tužilaštvima te za posao budućih sudija i tužilaca;
- Obučiti lica koja su po prvi put imenovana na neku od pravosudnih funkcija za obavljanje poslova sudije i tužioca;
- Pripremiti pripravnike za polaganje Pravosudnog ispita;
- Stvoriti kvalitetnu bazu za izbor budućih sudija i tužilaca.

Planirano je da se realizacijom programa početne obuke, kroz proces razvijanja vještina i sposobnosti polaznika obuke, ostvari i cilj kvalitetnog doprinosa pravosudnoj reformi, izgradnji i jačanju efikasnog pravosudnog sistema u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

KARAKTER POČETNE OBUKE

Početna obuka stručnih saradnika zaposlenih u sudovima i tužilaštvima, kao lica koja se namjeravaju baviti ulogom sudije ili tužioca će, kao i do sada, biti opšteg karaktera iz razloga što u trenutku vršenja obuke nije unaprijed poznato na kojim poslovima će ta lica raditi nakon eventualnog imenovanja na sudijsku ili tužilačku funkciju.

Naglasak obuke ovih lica, podrazumijeva se, treba biti i biće na sticanju znanja i vještina potrebnih u primjeni procesnog i materijalnog prava

Sama obuka je koncipirana u skladu sa pretpostavkom da stručni saradnici već posjeduju potrebna znanja iz oblasti opšteg materijalnog prava, iz kojeg razloga će ista biti fokusirana na procesne zakone. Naravno, pri tome neće biti zanemarene izmjene i dopune zakona koje budu donesene u oblasti materijalnog prava, a sve kako bi stručni saradnici stekli nova i proširili postojeća znanja iz navedenih oblasti, te kako bi stečena znanja primjenili u praksi.

Treba naglasiti da je od suštinske važnosti da, kroz početnu obuku, stručni saradnici postignu ne samo bolje razumijevanje materijalnih i procesnih zakona, već i da steknu znanja i vještine iz drugih povezanih oblasti kao što su etika, ljudska prava i slobode, informacione tehnologije, vještine komuniciranja, savladavanje stresa i drugih oblasti, a koja znanja i vještine će im biti od velikog značaja prilikom obavljanja pravosudne funkcije, iz kojeg razloga su u sadržaj ove obuke upravo uvrštene i navedene oblasti.

Obuka novoimenovanih sudija i tužilaca će u ovoj godini biti usmjerena na primjenu pojedinih procesnih odredbi, kao i na zaštitu ljudskih prava. Takođe, ova kategorija lica će moći da prisustvuje i svim drugim obukama predviđenim za sudije i tužioce.

Kada je riječ o trećoj kategoriji polaznika početne obuke, potrebno je imati u vidu da naročito u ovom slučaju nije poznato na kojim će poslovima raditi pripravnici nakon njihovog eventualnog imenovanja za stručne saradnike, a kasnije za sudije i tužioce. Iz tog razloga je početna obuka ovih lica i usmjerena na njihovu pripremu za polaganje Pravosudnog ispita s obzirom da je upravo to osnovni preduslov za njihov ostanak u pravosuđu.

U okviru početne obuke pripravnika biće zastupljene i teorija i praksa kako bi se ova lica što bolje osposobila za polaganje Pravosudnog ispita, s obzirom da se isti sastoji i od teorijskog i od praktičnog dijela. Ipak, s obzirom na ograničenost kapaciteta Centra, a u vezi sa obimnošću materije koju bi bilo potrebno obraditi i karakterom prolaznosti ove kategorije lica imajući u vidu zakonom ograničen, relativno kratak, period tokom kojeg se može obavljati pripravnički staž, posebna pažnja će se ipak posvetiti obuci pripravnika za polaganje praktičnog dijela Pravosudnog ispita tj. izradi sudske odluke u građanskim i krivičnim stvarima.

EDUKATORI

Polazeći od pomenutog cilja početne obuke da osposobi stručne saradnike kako za posao koji trenutno rade tako i za buduće poslove, novoimenovane sudije i tužioce za što kvalitetnije obavljanje poslova u okviru funkcije za koju su izabrani, a pripravnike za polaganje Pravosudnog ispita kao osnovnog preduslova za obavljanje bilo koje pravosudne funkcije, provođenje ove obuke biće, kao i do sada, povjereno za to obučanim nosiocima pravosudnih funkcija, a uz pomoć stručnjaka i iz drugih oblasti, odnosno stalnih ili povremenih predavača, kada je to potrebno.

Tokom provođenja početne obuke vršiće se evaluacija rada trenera kroz upitnike učesnicima na kraju svakog seminara.

POLAZNICI OBUKE U 2023. GODINI

Kategorija polaznika obuke iz reda stručnih saradnika, podrazumijeva diplomirane pravnike sa položenim pravosudnim ispitom, zaposlene u sudovima ili tužilaštvima na svim nivoima u Bosni i Hercegovini koji nakon (minimalno) tri godine rada u sudovima i tužilaštvima stiču pravo da budu imenovani za sudije/tužioce.

Kategorija novoimenovanih sudija i tužilaca obuhvata lica koja su po prvi put imenovana na poziciju sudije ili tužioca, a na tu poziciju nisu imenovana iz reda stručnih saradnika, te samim tim nisu završila početnu obuku za stručne saradnike.

Kategorija polaznika obuke iz reda pripravnika, podrazumijeva diplomirane pravnike zaposlene u sudovima/tužilaštvima u svrhu obavljanja pripravničkog staža koji nakon (minimalno) dvije godine rada stiču pravo na polaganje pravosudnog ispita.

Kako su do kraja 2020. godine, završena 2 trogodišnja ciklusa Početne obuke stručnih saradnika, ostvarena kroz obuku iz ukupno 12 modula, na način da su se obrađivala 4 modula godišnje, to se od 2021. godine Program počeo da se ostvaruje ispočetka uz mogućnost nadoknade pojedinih modula.

Shodno navedenom, ova obuka će tokom 2023. godine obuhvatiti obradom 4 modula III godine obuke, a kategorija polaznika obuke iz reda stručnih saradnika će obuhvatati kako stručne saradnike koji su imenovani nakon 2020. godine (kada su moduli III godine obuke prethodno obrađivani), te iz tog razloga nisu prisustvovali svim ili pak pojedinim modulima iz prve godine obuke, tako i stručne saradnike koji su u toku 2020. godine već obavljali tu dužnost, ali su iz opravdanih razloga obuku iz pojedinih modula propustili. Podrazumijeva se da će se ovoj grupi polaznika obuke, priključiti i stručni saradnici koji će tek biti imenovani tokom 2023. godine, dok obuka za treću godinu još uvijek bude trajala.

Za razliku od početne obuke stručnih saradnika i novoimenovanih sudija i tužilaca, pripravnici nisu obavezni da istoj prisustvuju ali je to u svakom slučaju poželjno iz razloga što će na taj način biti u mogućnosti da razjasne mnogobrojne nedoumice sa kojima se, sigurno svakodnevno, susreću prilikom obavljanja svojih poslova. Noviimenovanim sudijama i tužiocima smatraće se, kao što je već ranije pomenuto, oni koji su na tu funkciju izabrani u periodu od šest mjeseci unazad.

Podrazumijeva se da će početnoj obući pripravnika moći prisustvovati oni pripravnici koji budu obavljali pripravnički staž u sudovima i tužilaštvima u trenutku održavanja seminara.

MATERIJALI

Za obuku će se, prije svega, koristiti relevantni zakoni i postojeći moduli, zatim razni priručnici, komentari, kompilacije, izvodi i stavovi sudske prakse i drugo. Takođe, treneri koji vrše obuku će, u slučaju potrebe, pripremati različite štampane materijale, odnosno ažurirati sredstva za obuku, koji materijali će biti dostupni i na web-stranicama centara.

FINANSIJSKA SREDSTVA ZA PROVOĐENJE OBUKE

Finansijska sredstva za provođenje svih vidova početne obuke će dijelom biti obezbjeđena iz budžeta Centra, dijelom od strane partnera Centra, u zavisnosti da li se obuka organizuje samostalno ili pak u saradnji sa domaćim ili međunarodnim partnerima.

SADRŽAJ POČETNE OBUKE ZA STRUČNE SARADNIKE U SUDOVIMA/TUŽILAŠTVIMA

Početna obuka za stručne saradnike se, prema utvrđenom programu, provodi u periodu od tri godine s obzirom na činjenicu da stručni saradnici tek nakon minimalno 3 godine provedene na toj poziciji, mogu biti imenovani na sudijsku ili tužilačku funkciju.

Program početne obuke predviđa provođenje obuke kroz 4 modula na godišnjem nivou, što u trogodišnjem periodu znači da stručnim saradnicima biva pružena obuka iz ukupno 12 modula. Radi adekvatnog ostvarivanja ciljeva obuke, onim stručnim saradnicima koji su iz opravdanih razloga propustili obuku iz pojedinih modula, biće omogućeno da to nadoknade u narednom periodu, dok će se za novoimenovane stručne saradnike obezbijediti kontinuiran i kvalitetan program obuke na trogodišnjem nivou.

MODULI U PRVOJ GODINI OBUKE

MODUL I – Nosioci pravosudne funkcije i društvo

- Položaj nosilaca pravosudnih funkcija
- Organizacija pravosuđa u BiH
- Profesionalni i etički standardi
- Ravnopravnost polova unutar pravosudnih institucija

MODUL II – Građanska oblast

- Prethodni postupak
- Pripremno ročište i glavna rasprava
- Aspekti primjene ZPP-a na sporove male vrijednosti
- Alternativno rješavanje sporova
  - a) Medijacija
  - b) Sudsko poravnanje
- Sudske odluke
  - a) Presude
  - b) Rješenja

MODUL III – Krivična oblast

- Principi krivičnog postupka
- Istraga
  - a) Uloga subjekata krivičnog postupka u istražnom postupku
  - b) Radnje dokazivanja
  - c) Posebne istražne radnje
  - d) Mjere obezbjeđenja prisustva osumnjičenog u postupku i uspješno vođenje postupka

MODUL IV – Izvršna i vanparnična oblast

- Upoznavanje sa podobnošću izvršne isprave
- Postupanje po žalbi i prigovoru - pravni lijekovi u izvršnom postupku
- Odlaganje i obustava izvršenja
- Izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave
- Načela vanparničnog postupka
- Ostavinski postupak

MODULI U DRUGOJ GODINI OBUKE

MODUL I - Evropska konvencija i ravnopravnost polova

- Evropska Konvencija u kontekstu prava garantovanih članovima 5, 6 i 14
- Ravnopravnost polova

MODUL II - Građanska oblast

- Pripremno ročište
- Glavna rasprava sa posebnim osvrtom na dokaze
- Mjere obezbjeđenja

MODUL III - Krivična oblast

- Postupak po optužnici
- Glavni pretres
- Metodologija izrade presude

MODUL IV - Izvršna i upravna oblast

- Izvršenje i protivizvršenje
- Vrste izvršenja
- Prethodni upravni postupak
- Ispitivanje upravnog akta

MODULI U TREĆOJ GODINI OBUKE

MODUL I - Građanska oblast

- Metodologija izrada presude
- Žalbeni postupak

MODUL II - Krivična oblast

- Skraćeni postupci
- Redovni pravni lijekovi

MODUL III - Alternativno rješavanje sporova

- Medijacija
- Arbitraža

MODUL IV - Nosioci pravosudne funkcije i društvo

- Vještina komunikacije
- Psihologija sudnice
- Savladavanje stresa

U kalendarskoj 2023. godini, obuka stručnih saradnika će, kao što je već rečeno, obuhvatiti 4 Modula iz III godine obuke.

SEMINARI ZA TREĆU GODINU POČETNE OBUKE **STRUČNIH SARADNIKA**

Obradi dolje navedenih modula obavezni su da prisustvuju oni stručni saradnici koji su imenovani nakon njihovog obrađivanja u 2020. godini, kao i oni stručni saradnici koji su u tom periodu već obavljali funkciju stručnog saradnika, u sudu ili tužilaštvu, a iz određenih razloga nisu prisustvovali seminaru na kojem je pojedini modul obrađen.

Takođe, obradi modula u obavezi će biti da prisustvuju i oni stručni saradnici koji budu imenovani na tu poziciju tokom 2023. godine, a prije održavanja seminara na kojem će pojedini modul biti obrađivan. Navedenoj obuci će moći prisustvovati i stručni saradnici sa teritorije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kao i stručni saradnici sa teritorije Federacije Bosne i Hercegovine kojima je iz određenih razloga, geografskih ili drugih, praktičnije da početnu obuku pohađaju na teritoriji Republike Srpske, a shodno dogovoru o saradnji između centara za edukaciju Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine. Moduli koji će se u okviru početne obuke za stručne saradnike obrađivati u 2023. godini, a obuhvataju treću godinu obuke, su:

1. MODUL I – Građanska oblast

- Metodologija izrade presude
- Žalbeni postupak

Opis: početna obuka

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, diskusije i praktičnog rada

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: stalni edukatori CEST-a u RS

Ciljne grupe: stručni saradnici iz sudova i tužilaštava na svim nivoima

Datum održavanja: 28. februar 2022.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 70

2. MODUL II – Krivična oblast

- Skraćeni postupci
- Redovni pravni lijekovi

Opis: početna obuka

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, diskusije i praktičnog rada

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: stalni edukatori CEST-a RS

Ciljne grupe: stručni saradnici iz sudova i tužilaštava na svim nivoima

Datum održavanja: 23. mart 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 70

3. MODUL III – Alternativno rješavanje sporova

- Medijacija
- Arbitraža

Opis: početna obuka
Oblik obuke: centralizovana
Metod: kombinacija prezentacije, diskusije i praktičnog rada
Organizator: CEST RS
Potencijalni edukatori: stalni edukatori CEST-a RS
Ciljne grupe: stručni saradnici iz sudova i tužilaštava na svim nivoima
Datum održavanja: 12. maj 2023.
Mjesto održavanja: Banja Luka
Broj učesnika: do 70

4. MODUL IV – Nosioci pravosudne funkcije i društvo

- Vještina komunikacije
- Psihologija sudnice
- Savladavanje stresa

Opis: početna obuka
Oblik obuke: centralizovana
Metod: kombinacija prezentacije, diskusije i praktičnog rada
Organizator: CEST RS
Potencijalni edukatori: stalni edukatori CEST-a RS
Ciljne grupe: stručni saradnici iz sudova i tužilaštava na svim nivoima
Datum održavanja: 8. juni 2023.
Mjesto održavanja: Banja Luka
Broj učesnika: do 70

SEMINARI ZA POČETNU OBUKU PRIPRAVNIKA

S obzirom na to da, prema Zakonu o sudovima Republike Srpske, edukaciju sudskih pripravnika utvrđuje Centar za edukaciju sudija i (javnih) tužilaca, to Centar u skladu sa ovom zakonskom obavezom već šestu godinu za redom vrši obuku i ove kategorije lica. Cilj obuke jeste osposobljavanje pripravnika za polaganje Pravosudnog ispita kao osnovnog preduslova za njihov ostanak u pravosuđu. Početna obuka za pripravnike će, kao i u prethodnim godinama, biti provedena kroz dva seminar na godišnjem nivou. Prvi seminar biće posvećen građanskopravnoj, a drugi krivičnopravnoj oblasti, s tim da će se i jedan i drugi seminar odnositi na izradu sudske odluke, jer je baš to onaj dio pripreme za polaganje Pravosudnog ispita koji je pripravnici najpotrebniji. Uostalom, ovakav način pristupa obuci se u prethodnim godinama pokazao kao izuzetno uspješan iz kojeg razloga ga je potrebno provoditi i u budućnosti.

1. Građanska oblast

- Metodologija izrade sudske odluke u građanskom postupku

Opis: početna obuka

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, diskusije i praktičnog rada

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: edukatori CEST-a RS

Ciljne grupe: pripravnici iz sudova i tužilaštava na svim nivoima

Datum održavanja: 18. april 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 70

2. Krivična oblast

- Metodologija izrade sudske odluke u krivičnom postupku

Opis: početna obuka

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, diskusije i praktičnog rada

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: Marija Aničić Zgonjanin, predsjednica Okružnog suda u Banjaluci

Ciljne grupe: pripravnici iz sudova i tužilaštava na svim nivoima

Datum održavanja: 3. novembar 2023.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 70

PRIJEDLOG VISOKOG SUDSKOG I TUŽILALČKOG SAVJETA BOSNE I HERCEGOVINE¹⁷

Visoki sudski i tužilački savjet BiH u okviru Projekta unapređenja efikasnosti sudova i odgovornosti sudija i tužilaca - treća faza, ICEA III provodi aktivnost „Unapređenje poslovnih procesa u sudovima, kroz reorganizaciju rada u sudovima i ljudskih resursa u sudovima“. U fokusu reorganizacije poslovnih procesa, je bolje korištenje znanja i vještina nesudskog osoblja, pripravnika, njihov kvalitetniji

¹⁷ Projekat unapređenja efikasnosti sudova i odgovornosti sudija i tužilaca - treća faza, (ICEA III)

angažman i bolji položaj, koji uz primjenu metoda delegacije administrativnih zadataka sa sudije na pripravnike doprinosi povećanju efikasnosti rada sudova.

Planom rada projekta ICEA III za 2023. godinu, predviđeno je održavanje 2 edukacije za pripravnike.

Trajanje: 1 dan

Broj seminara: 2

Ciljna grupa: pripravnici

Planirani broj učesnika: ovisi o broju pripravnika u ciljnim sudovima. Naknadno će biti određen

Teme: Teme obuka će biti definirane u kurikulumu za pripravnike, koji će VSTS BiH razviti u saradnji sa ekspertima Švedske sudske administracije

Cilj: Seminar služi kao dopuna internoj obuci pripravnika i pripravnika-volontera u sudovima s ciljem osnaživanja profesionalnih vještina i znanja pripravnika i pripravnika/volontera kao budućeg potencijalnog sudskog kadra.

Metod: predavanje ex chatetra, interaktivna radionic

Edukativni materijal: edukativni material će biti razvijen razvijen u okviru Projekta unapređenja efikasnosti sudova i odgovornosti sudija i tužilaca - treća faza, ICEA III

Edukatori: edukatori naknadno određeni, obučeni od stručnjaka, angažovanih od strane VSTS BiH u okviru Projekta unapređenja efikasnosti sudova i odgovornosti sudija i tužilaca - treća faza, ICEA III.